

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5.
— Telefon št. 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3497 in 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenovca ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 11.842, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna cena: Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ponedeljska izdaja »Jutra« bo izšla zaradi prvomajskega praznika v ponedeljek v zgodnjih dopoldanskih urah.

Današnja številka obsega 20 strani. Nagradno nalogo in tretji del sestavljenke dobite na 7. strani.

V današnji številki objavljamo začetek našega novega romana: Napoleona tajna ljubezen (Marija Walewska).

Praznik dela

Od nekdanjega ima mesec maj svojo posebno draž in majske proslave imajo svoj izvor v davninah, ko je bil človek z vsem svojim bitjem in mišljenjem mnogo tesneje povezan z naravo, nego je danes. Mesec maj pomeni zmago pomladi. Opoljena zemlja triumfira nad zimskim mrtvilo in se pripravlja k bogatemu rojstvu. Pri raznih narodih se še danes opravljajo prastare šege majskega praznika. V katoliški cerkvi je mesec maj posvečen čestitici Marije Device. V pesmih vseh narodov so majske dnevi, dnevi resne ljubezni. Eno najlepših lirskih pesnitev je Machova o maju mesecu ljubezni. Mladina je od nekdanjega imela simbol svoje mladostne radosti, majske dni v nekdanji šoli spada med naše lepe spomine iz mladih dni.

Majska proslava je dobila v zadnjih desetletjih preteklega stoletja političen značaj. Prebujajoče se delavstvo si je izbralo 1. maj za svoj praznik. V dobi, ko je bil glavni ideal delavskega pokreta osomnjen delavnik, je s proslavo 1. maja socialistična ideja prirejala svoje prve javne manifestacije. Polagoma pa so prvomajske proslave prekoračile okvir strankarskega programatičnega pomena. Prvi maj se je razvijal v splošni praznik dela in ta njegova idejna osnova je zmagovito nadkriljevala vse poskuse poedinih strankarsko opredeljenih struj, očuvati mu enostranski značaj. Res ga še danes mnogi proslavljajo pod rdečo zastavo in zlasti boljševizem ga je na vsi moč poskušal predstavljati kot slavje svoje lastne ideje. To se ni posrečilo. Po vojni so mnoge države, ki s komunizmom nimajo nobenega opravka in v katerih marksistični program daleko ni državni program, proglasile 1. maj za državni praznik. Tako danes vidimo, da proslavlja ta dan ne samo organizirani marksizem, temveč da je 1. maj tudi eden najbolj pomembnih državnih praznikov v narodno socialistični Nemčiji. Bil je državni praznik tudi v bivši Avstriji, in kot narodni praznik ga službeno proslavlja tudi bratska češkoslovaška republika.

Ze po tem se vidi, kako različno vsebino dajejo poedini narodi in poedine države prvomajski proslavi. Vsem skupna je pač ideja, da je to praznik dela in delavca. Ali, dolgem boljševizem pojem delavca in delovnega ljudstva veže na ozko marksistično proletarsko ideologijo, obsega pomen nemškega 1. maja manifestacijo solidarnosti celokupnega naroda v volji in žrtvi za pozitivno delo v najširšem pomenu te besede. Na marksistični strani je 1. maj slavje proletarskega razreda, med drugimi narodi je to slava delovnega narodnega človeštva. Najbolj simpatično se je izoblikovala proslava 1. maja na Češkoslovaškem, kjer je dobila široko programsko vsebino. V bratski republiki se vse politične skupine udeležujejo z voditelji države na čelu prvomajske proslave. Letos se ne bodo te proslave vršile ločeno kakor do sedaj, po posameznih strankah, temveč v skupnih manifestacijah vsega naroda. V tem se odkriva globoki pomen splošno-narodnega praznika, ki je postal manifestacija v narod organiziranega delovnega ljudstva: proslava dela in delavca v najvišjem smislu te besede, ali prav tako manifestacija volje in zahteve po svobodi in demokraciji ne samo za poedinca, ne samo za razred, temveč za celoto, za narod kot tak, kot delovno enoto, ki ima sveto pravico na svoj delež v občestvu z ostalimi narodi tega sveta. S tem pa je 1. maj tudi manifestacija zvestobe tega naroda do lastne države in njegove nepokolebljive odločnosti, razvijati to državo in jo bratiti ter odbraniti od vsake nevarnosti in nevolje.

Ko dobiva 1. maj v nekaterih evropskih narodih tak pomen, ne izgublja svoje miroljubne vsebine. Ako komunisti organizirajo svoje prvomajske proslave z gesli »za mir med narodi«, so to žal dostikrat le prazne fraze. Tam pa, kjer 1. maj dobiva pomen vsestranske manifestacije v duhu svobode in prave demokracije, v duhu iskrenega sporazuma med narodi, tam se ta praznik vrača k svojemu pravemu naravnemu izvoru ljubezni in radosti, energije in obetajočega sadu.

Pri nas v Jugoslaviji prvomajske proslave še vedno niso izgubile svoje enostranskega obeležja. Mnogi jim poskušajo pripisati značaj neke demonstracije za gesla, ki v znaku inter-

PRED ANGLEŠKO DEMARŠO V BERLINU

V izvajanju londonskih dogovorov bo Anglija sporazumno s Francijo intervenirala v Berlinu za mirno rešitev nemškega problema v ČSR

London, 30. aprila. h. Z izjemo nekaterih maloštevilnih osebnosti iz angleških plemiških krogov in nekaterih skrajnih desničarskih ekstremistov je vsa angleška javnost sprejela prizadevanja Anglije in Francije za pomirjenje Evrope s spontanim odobravanjem. Kakor se doznava, bo angleška vlada v dogovoru s francosko vlado v najkrajšem času, verjetno takoj po Hitlerjevem povratku iz Italije izvršila v Berlinu diplomatsko demaršo. V Londonu izražajo upanje, da bo nemška vlada ta prijateljsko in dobrohotno zamišljeni korak pravilno razumela. Angleška vlada se kot partnerica pri manjšinskih pogodbah smatra za poklicano, da uveljavi svoj kontrolni vpliv tudi tam, kjer prehaja borba za manjšinske pravice preko čeneških zaščitnih določb. Angleška vlada bo v svoji demarši opozorila v Berlinu na zagotovila, ki jih je dal angleškemu poslaniku kot Hitlerjev namestnik maršal Göring neposredno po priključitvi Avstrije k Nemčiji. V tem zagotovitvi je odgovorni nemški činitelj naglasil, da nima Nemčija namenov, da bi se s francosko vlado v Berlinu razpravljala o nemški vladi. Angleška vlada v svoji demarši še posebej naglasila rezultate angleško-francoskega posveta o stališču Češkoslovaške in izrecno opozorila na možne posledice obveznosti Francije do Češkoslovaške ter na interes Anglije v pogledu ohranitve miru v Srednji Evropi.

Istočasno bo angleška vlada uveljavila svoj vpliv glede mirne rešitve vseh vprašanj, zlasti pa glede problema Nemcev v ČSR tudi v Pragi in drugih prestolnicah Srednje Evrope. Če bi pa nemška vlada vztrajala pri svojem dosedanjem stališču, da gre za problem, ki se tiče samo Nemčije in Češkoslovaške, potem bosta Francija in Anglija po verodostojnih informacijah iz angleških vladnih krogov dali skupno izjavo, v kateri bo francoska vlada ponovno in na svečan način poudarila svoje stališče glede neodvisnosti Češkoslovaške. Angleška vlada pa se bo temu priključila s izjavo, ki bo kar najbolj odgovarjala trenutnemu položaju. V danem primeru bo ta izjava daleč prekoračila okvir izjave, ki jo je dal Chamberlain v spodnji zbornici dne 24. marca.

Značilno je, da naglašajo v merodajnih londonskih krogih, kar s posebnim poudarkom beleži tudi »Manchester Guardian«, da se je angleška vlada odločila, da bo od danes naprej zavzemala v pogledu Češkoslovaške mnogo bolj odločno stališče, ki je dokaj različno od smernic, ki jih zastopa v pogledu Španije. Vse kaže, da je angleška vlada pripravljena razpravljati z enkrat z nemško vlado samo o srednjeevropskih vprašanjih in se bo šele po uspehu svoje demarše v Berlinu odločila, ali naj se razgovori, ki so bili po dogodkih v Avstriji prekinjeni, sploh nadaljujejo.

skupnost interesov, ki so se pri tej priliki manifestirali na tako nedvoumen način, novo dejstvo, ki bo v največji meri pripomoglo k razčiščenju položaja v Evropi. To novo dejstvo že s samim obstojem pomeni srečen prispevek za konsolidacijo miru. Londonski komuniké ima značaj skupne izjave obeh vlad, ki obvezuje Francijo in Anglijo v vseh področjih politične aktivnosti. Odstavek, ki se nanaša na češkoslovaški problem, je pri tem še posebno važnost. Istočasna demarša v Berlinu in Pragi bo vsekakor lahko mnogo pripomogla k pomirjenju duhov ter k pametni in pravični rešitvi nacionalnih in mednarodnih

vprašanj in k rešitvi krize, ki je nastala sprito pretranih zahtev nemške narodne manjšine na Češkoslovaškem.

V sličnem smislu pišejo tudi vsi ostali francoski listi.

Dr. Osuski pri Bonnetu

Pariz, 30. aprila. h. Zunanji minister Bonnet je takoj po svojem povratku iz Londona sprejel češkoslovaškega poslanca dr. Osuskega in francoskega poslanca v Beogradu Brugera ter oba podrobno informiral o poteku in silepkih londonskega sestanka.

Zveza za zaščito miru

Londonska sodba o pomenu sodelovanja med Francijo in Anglijo

London, 30. aprila. h. Celokupni današnji angleški tisk se obširno bavi z rezultati londonskega sestanka francoskih in angleških državnikov. »Times« pišejo v svojem uvodniku pod naslovom »Zveza za zaščito miru« med drugim: »Za sam ton londonskih razgovorov kaže, da so si bili francoski in angleški ministri edini v izredno veliki stvari: zagotoviti hočejo mir s pravičnostjo. Izgleda, da so prišli do preprčanja, da je splošno sodelovanje uspešnejše, če se prične po bilateralni poti ali v manjših skupinah, kakor pa če bi se začelo uvajati pod videzom iluzorne univerzalnosti.

List nato zelo obširno razpravlja o najtemnejši defenzivni pogodbi in prehaja na vprašanje Češkoslovaške in Srednje Evrope. V zvezi s tem piše, da je Nemčija napravila Henleinov akcijo docela odkrito, četudi ne formalno, za svojo lastno zadevo in protičeška kampanja v nemškem tisku je vse drugo, samo ne prijateljska in prijazna. Na vsak način je jasno, da lahko samo globoko segajoča remediura prinese trajno rešitev, ki pa je nemogoča, če bi naj pomenila revizijo mirovnih pogojev. O tem ne more biti govora. Londonska konferenca, zaključuje list, naslavlja na obe veliki totalitarni državi, katerih državni poglavarji se bodo te dni sestali v Rimu, apel, naj tudi s svoje strani prispevata k pomirjenju Evrope.

V drugem članku razpravlja diplomatski sodnik »Timesa« o rezultatih londonske konference in piše med drugim:

Anglija in Francija sta se odločili za energično akcijo, da zagotovita mirno in miroljubno poravnavo v Češkoslovaški in sploh v Srednji Evropi. Spoznali sta, da se celokupni problem nemške narodne manjšine ne tiče samo prezidenta ČSR dr. Beneša, nego predvsem voditelja nemške suverene stranke Konrada Henleina in celokupnega vodstva narodno-socialističnega pokreta. Francija je pogodbeno prevzela obveznost glede Češkoslovaške, Anglija pa je po izjavah Chamberlaina in Halifaxa direktno zainteresirana na ohranitev miru v Srednji Evropi. Zaradi tega bo uvedena nova diplomatska akcija ne samo v Pragi, marveč tudi v prestolnicah vseh sosednjih držav, zlasti v Nemčiji in Poljski, da se doseže vsestranska mirna in miroljubna rešitev tega nujnega problema.

Slično pišejo tudi drugi listi. »News Chronicle« posvečajo londonskemu sestanku dolg uvodnik. Diplomatski sodnik »Daily Telegraph« poudarja zlasti izjavo francoskega ministrskega predsednika Daladiera, da bo Francija na vsak način izpolnila vse svoje obveznosti do Češkoslovaške.

Kot zelo značilno za položaj, ki je nastal po londonskem sestanku, označujejo listi tudi dejstvo, da na sestanku o aktu štirih veliki niti govorili in da angleški državni niso predlagali nikakih spre-

memb v francosko-ruskem paktu, kakor se je prvotno zatrjevalo in pričakovalo. Iz tega sklepajo, da vidi tudi angleška vlada v francosko-ruskem paktu važen instrument obrambe miru in da je ideja pakta štirih veliki stopila popolnoma v ozadje.

Poljsko zanimanje za ČSR

Varšava, 30. aprila. b. Položaj Češkoslovaške je slej ko prej predmet zanimivih proučevanj poljskega časopisa. »Nowa Rzecz« Poljska piše na primer v svojem poročilu iz Londona, da je po razgovorih angleških in francoskih državnikov izven dvoma: 1. da je ČSR pripravljena v primeru skrajne potrebe braniti svoje meje z orožjem, 2. da bo Francija izpolnila vse svoje obveznosti in 3. da bo Anglija ne glede na bližnji razvoj dogodkov na strani Francije. Do podobnih zaključkov prihaja v svojem londonskem poročilu tudi »Kurjer Warszawski«, dočim »Polonia« iz Katowic zavrača pretirane Henleinske zahteve, ki jih označuje za nesprejemljive. Te zahteve dokazujejo kvečjemu samo strašno Henleinovo kratkovidnost. Poljska ima na primer 33% manjšin med svojimi prebivalstvom. Kaj bi se zgodilo, vprašuje list, ako bi vse te manjšine postavile enake zahteve kakor Henlein.

Posledice londonskih razgovorov

Pariz, 30. aprila. b. Oficiozni »Temps« navaja v svojem uvodniku o londonskih razgovorih naslednje glavne zaključke iz doseženih rezultatov: 1. Teza o angleški izolaciji in samoutsenitvi na imperialno področje Velike Britanije je definitivno opuščen. Zavest o povezanosti angleške varnosti s splošno evropsko varnostjo je prodrla v celoti, četudi se Anglija tudi v bodoče ne želi vnapreje vezati z določnimi obveznostmi za posamezne konkretne primere. 2. Anglija priznava, da ne more ostati brezbržna glede posameznih položajev na evropskem kontinentu, tudi kadar ti položaji ne zadevajo neposredno angleških interesov. 3. Vse svoje obveznosti bo Anglija natančno izpolnila, kar velja zlasti za obveznosti napram Franciji in Belgiji za zadržanje varnosti na evropskem zapadu in zavarovanje splošne pozicije Velike Britanije v svetu. 4. S Francijo stopa odsej v najintimnejše sodelovanje na vseh področjih mednarodnega življenja, kar velja posebej tudi za poglabitev vojaškega sodelovanja obeh vele-sil. 5. Položaj v srednji Evropi bo odsej predmet prvenstvenega zanimanja francoske in angleške vlade in njunih skupnih posvetovanj.

predmetje Barcelone. 24 oseb je bilo ubitih, 24 ranjenih. Danes so letala akusala v drugi lombardini Barcelone, kar pa so preprečile lovske eskadrilje in protiletalsko topništvo. Le v okolici mesta so francoska letala spustila mnogo bomb ter je bilo 15 ljudi ubitih, 20 pa ranjenih.

Prieto v Franciji

Pariz, 30. aprila. b. Iz Perpignana se doznava, da je bivši republikanski vojni minister Prieto prišel tja. Njegovi nameni so neznani, ker ni dal doslej nobene izjave.

Madžarski poslanci v Rimu

Budimpešta, 30. aprila. b. Iz poučenega vira se je izvedelo, da je te dni odpotovalo v Rim 10 poslancev, članov skrajnega desničarskega krila vladne stranke, da prisostvujejo svečanostim na čast nemškemu kancelarju Hitlerju ob njegovem prihodu v italijansko prestolnico. To svojo namero so poslanci vladne večine sporočili ministrskemu predsedniku Daranyju pred svojim odhodom.

Vrednost oglasov v dnevnih listih najbolje presodite po številu malih oglasov. — Današnje »Jutro« ima

461

malih oglasov. Enkratni potisk za malim oglasom v »Jutru« Vas poči, da ima oglas dvojno vrednost, če se javi dvojno število interesentov.

Prava vojaška zveza

London, 30. aprila. h. Angleški uradni krogi zelo trezno komentirajo pomen angleško-francoske antante tako glede načrta sodelovanja obeh sil na vojaškem polju, kakor tudi glede prizadevanja obeh vlad za pomirjenje Srednje Evrope. V dobro informiranih krogih priznavajo, da sloni to vojaško sodelovanje sicer na polokarnem dogovoru iz leta 1936, dejansko pa pomeni vojaško alianco obeh vele-sil, kakršne v zgodovini Anglije in Francije do sedaj še nikdar ni bilo. Opozarjajo tudi na to, da je angleška vlada glede na tako tesno vojaško sodelovanje s kontinentalno državo obenem sklenila stopiti iz svoje dosedanje rezerviranosti, ker smatra položaj v Evropi za tako resen in svojevreden, da bi tudi najboljše mišljeno prizadevanje demokracije angleške vlade ostalo brez uspeha, če mu ne bi dala takega podarka, da bo jasen vsakomur in da se bo sleherni odgovorni državnik v Evropi zavedal, da bo Anglija v primeru nevarnosti uveljavila svojo silo in moč. Zaradi tega je tudi okvir vojaškega dogovora iz l. 1936 tako daleč prekoračen in baš zaradi tega bosta Anglija in Francija koordinirali vsa svoja obrambna sredstva tako na polju letalstva, kakor na področju pomorstva in suhozemne vojske.

Angleški in francoski vojaški strokovnjaki se bodo že prihodnji teden sestali, verjetno v Parizu, da sestavijo podroben

načrt, po katerem bodo takoj nato izvršeni praktični ukrepi.

Skupen posvet v Rimu

Berlin, 30. aprila. br. V nemških vladnih krogih izjavljajo, da glede rezultatov londonskega sestanka francoskih in angleških državnikov še ne morejo zavzeti stališča, ker je treba počakati, kako se bodo londonski sklepi v praksi izvajali. V načelu sicer pozdravljajo francosko-angleški sporazum, ki utegne postati koristen prispevek k pomirjenju Evrope, če ne bo naperjen proti drugim državam in če bo stremel za istimi cilji kakor politika osi Rim—Berlin. V ostalem poudarjajo, da bodo ob priliki Hitlerjevega obiska v Rimu podrobno proučili londonski dogovor v zvezi z angleško-italijanskim sporazumom in francosko-italijanskimi razgovori, tako da bosta Nemčija in Italija zavzeli tudi v tem pogledu popolnoma enotno stališče.

V merodajnih berlinskih krogih demantirajo v inozemstvu razširjene vesti, da bi ob tej priliki prišlo v Rimu do sklenitve kakih nove pogodb ali katerega posebnega dogovora, ki naj bi bil nekaka reakcija na londonski sestanek. Vesti o proglasitvi italijansko-nemške vojaške zveze sicer ne demantirajo, naglašajo pa, da je to naravna posledica praktičnega izvajanja nemško-italijanskega sodelovanja v duhu politike osi Rim-Berlin.

Poset kralja Jurija v Parizu

Dne 28. junija bo angleška kraljevska dvojica uradno posetila Francijo

Pariz, 30. aprila. h. Veliko pozornost v vsaj javnosti je izzvalo v zvezi z londonskim sestankom poročilo, ki ga objavila na podlagi londonskih informacij D'Ormesson. Poročilo pravi med drugim: Prva velika manifestacija prijateljstva in zavezništva Anglije in Francije kaže, da ne bo imela daleko-sežnih posledic samo v Evropi, marveč tudi v obeh Amerikah ter na bližnjem in Daljnem vzhodu. V času, ko se kažejo žele prvi odmevi te edinstvene manifestacije, pa se že pripravlja druga po svojem pomenu še značilnejša manifestacija, obisk angleške kraljevske dvojice v francoski prestolnici. Francoski ministri so že prinesli iz Londona podrobnosti programa za bivanje angleškega kralja in kraljice v Franciji. Angleška suverena bosta prišla v Pariz 28. junija popoldne. Svečan sprejem bo na kolodvoru Bois du Boulogne. V Parizu ostane-ta do 1. julija popoldne. Dne 30. junija bo kralj Jurij spremljal predsednika francoske republike Lebruna v Villers Breton Neupt k odkritju kanadskega spomenika. Angleški kralj, kraljica in princese z dvornim maršalom skupno 7 oseb, bodo nastanjene v palači zunanjega ministrstva na Quai d'Orsay, ostalo spremstvo pa v hotelu Grillon. V bližnjih tednih bo ta prvi obisk, ki ga na-

Zadovoljstvo v Ameriki

New York, 30. aprila. br. Izid francosko-angleških posvetovanj v Londonu so sprejeli v ameriški političnih krogih z velikim odobravanjem in zadovoljstvom. V tem vidijo velik napredek na polju pomirjenja Evrope in novo uspešno jamstvo proti neizvajanju napadom ne samo na Francijo in Anglijo, nego tudi na druge evropske države, ker sodijo, da sta Anglija in Francija zainteresirani ne samo na svoji lastni varnosti, temveč tudi na ohranitvi miru po vsej Evropi. »New York Herald« piše da je bil že skrajni čas, da so se v Evropi spomnili na to, da obstoja tudi demokratična os, ki razpolaga z zadostnimi sredstvi za uveljavljanje svojih načel v mednarodni politiki.

Pariška tolmačenja

Pariz, 30. aprila. h. »Temps« pravi v uvodniku o rezultatih londonskega sestanka, da predstavlja popolno soglasje v naziranjih francoske in angleške vlade in

njajo pri praznovanju tega praznika vse, kar ni v skladu z osnovnimi interesi naše narodne in državne bodočnosti. V tem duhu je lahko z našim delavcem solidaren sleherni jugoslovanski človek, ki ima smisla za globoko socialno vsebino naše narodne ideje. Dajoč 1. maju vsebino praznika celokupnega delovnega ljudstva, ki združeno v enoten narod, želi urediti svoje notranje življenje v duhu prave kulture in resnične demokracije, a napram vsem drugim tirja socialno, gospodarsko in kulturno božjo pravico za sebe in je odločeno braniti svojo svobodo in neodvisnost do zadnjega diha napram vsem in vsakomur, kakor je odločeno tudi v volji z vsemi ostalimi narodi živet v miru in prijateljstvu, se smemo pridružiti prazniku dela, ki ga na ta dan proslavlja ves kulturni svet.

Iz rumunske diplomacije

Bukarešta, 30. aprila. h. Uradni list objavlja ukaz o izpremembah v rumunski diplomatski službi. Dosedanji rumunski poslanik v Pragi Aurelian je premeščen v Sofijo, v Prago pa pride dosedanji sofijski poslanik Cruscescu. Poslanik v Santiagu de Chile, Diano, je premeščen v Moskvo. Mehški poslanik Curca je premeščen v Kodanj, za zastopnika Rumunije pri Francovi vladi v Španiji pa je imenovan Jonel Pandal. Za poslanika v Santiagu de Chile je imenovan dosedanji poslanik v Varšavi Valimarescu, za prvega veleposlanika Rumunije v Varšavi pa je imenovan bivši prometni minister Franasovici.

S španskih bojišč

Pariz, 30. aprila. o. Po vesteh iz Španije so boji na frontah severno od Teruela zaradi slaboga vremena docela zastali. Nacionalisti sicer naglašajo, da jim je uspelo med Montabanom in Aliago prodreti 40 km globoko v republikaneko ozemlje, poročila iz Barcelone pa naglašajo, da so nacionalisti našli na velik odpor republikanskih čet, tako da so morali docela ustaviti svoje nadaljnjo prodiranje. Slabo vreme jim je povrh tega še tehnično popolnoma onemogočilo sleherne operacije. Tudi vzdolž obale severno Castellona de la Plana, nacionalisti niso dosegli nikakih uspehov. Dosegli jih je pri prodiranju proti jugu podpirala tudi nacionalistična voja mornarica, zaradi viharjev na morju pa so se morale ladje umakniti nazaj k svojim bazam.

Francoska letala so večer bombardirala

Težave sporazuma med Francijo in Italijo

Blondel se je vrnil z novimi navodili, vendar pa navzile optimizmu na obeh straneh pogajanja še ne napredujejo

Rim, 30. aprila. b. Navzile sporazumu, ki sta ga dne 7. januarja 1935 podpisala v Rimu Laval in Mussolini in ki je bil rešen francosko-italijanski sporazum, je bilo treba pri sedanjih ponovnih pogajanjih med Francijo in Italijo postaviti na dnevni red še enkrat vsa ona vprašanja, ki tvorijo glavno oviro sporazuma med obeh velisilama. Po informacijah iz zanesljivega vira obsega lista sedanjih pogajanj naslednja glavna vprašanja:

1. Abesinija. Tu gre predvsem za novo razmejitev med francosko Somalijo in italijansko Vzhodno Afriko ter za revizijo dogovora iz leta 1935 o lukvi v Džibutiju in železnici iz Džibutija v Adis Abebo.

2. Rdeče morje. V tem prostoru je po novem angleško-italijanskem sporazumu potreben tudi nov dogovor med Francijo in Italijo glede francoskih pozicij v tem morju ter v srednjem delu bližnjega vzhoda.

3. Tunis. Po postopnem umiku italijanskih čet iz Libije je mogoče misliti na prijeteljsko ureditev odnosov med Libijo in Tunisom, na morebitno sodelovanje obeh držav v libijskem zaledju ter končno na novo ureditev vprašanja italijanskih državljanov v Tunisu v zvezi s konvencijo iz leta 1896.

4. Sredozemlje. Tu gre predvsem za zagatje svobodne poti med kontinentom in kolonijami, za priznanje italijanskih interesov v Tangerju ter končno za dogovor o izmenjavi vseh informacij o pomorskem oboroževanju obeh držav in stanju posameznih njihovih baz v sredozemskem bazenu.

5. Splošna vprašanja, kakor vprašanje nevmesavanja v špansko državljansko vojno, vprašanje italijanskih emigrantov v Franciji in posebnih političnih odnosov med obeh državama ter podobna.

Lista vprašanj je torej zelo obsežna. Dasi sta obe strani za sedaj še vedno optimistično razpoloženi, ne nepristranski opazovalci v Rimu vendarle menijo, da je sporazum med Francijo in Italijo težavnejši od angleško-italijanskega sporazuma. V rimskih političnih krogih sodijo da manjkajo v tem primeru predvsem psihološki predpogoji, med katerimi je v prvi vrsti še nereseno vprašanje novega francoskega poslanika v Rimu. To mesto je nezasedeno že vse od 31.

oktobra 1937, ko je bil odpoklican de Chamberlain. Od tedaj vodi francosko poslanstvo samo odpravnik poslov, katerega pooblastila so sveda bolj omejena, kar končno tudi precej otežuje pogajanja.

Daladierova vlada se nedvomno zelo trudi, da bi odstranila vse ovire, ki so napoli sporazumu, toda nastop novega francoskega poslanika v Rimu, ki naj bi bil akreditiran pri italijanskem kraju in abesinskem cesarju, je praktično toliko časa nemogoče, dokler Zeneva ne uredi vprašanja priznanja abesinske aneksije. Razumljivo so bližajoči obojestranski napori, da bi se sporazum dosegel še pred 9. majem, torej pred zasedanjem sveta DN. Članov odhod v Tirano je za nekaj dni pogajanja prekinil. Blondel je med tem odpotoval po nova navodila v Pariz, od koder se je že vrnil.

Ker se s med tem nedvse ugodno zaključila tudi angleško-francoska posvetovanja v Londonu, je vendarle pričakovati, da bo Blondel imel dovolj širok in tudi dovolj konkreten okvir za pogajanja s ministrom Cianom. V njegovih dosedanjih razgovorih so se, kakor se domneva iz poučnega vira, pojavile težave tako v pogledu španije kakor Tunis in Rdečega morja. Dasi pa se obe vladi težko zavodata in jih v polni meri upoštevata, se znanost še vedno kaže precejšen optimizem na obeh straneh, kar po mnenju nekaterih vendarle ne izključuje, da se obe vladi pred Zenevskim zasedanjem vsaj v toliko sporazuma da, da bi do tedaj lahko izmenjali prva pisma o sporazumu.

Sestanek Ciano-Blondel

Rim, 30. aprila. o. Italijanski zunanji minister Ciano se je takoj po svojem povratku iz Albanije sestal z odpravnikom poslov francoskega poslanstva Blondelom, ki se je že večkrat vrnil iz Pariza v Rim. Blondel je Ciano podrobno informiral o svojih razgovorih v Parizu. Italijanski službeni krogi naglašajo, da ta sestanek še ni pomenil nadaljevanja službenih pogajanj med Italijo in Francijo, nego šele prvi kontakt po vrnitvi obeh diplomatov v Rim. Pogajanja se bodo nadaljevala šele po Hitlerjevem obisku.

Beleške

Djurdjev dan praznik Zveze slovenskih delavcev

Zveza slovenskega delavstva bo po sklepu Jugorasa proslavila praznik dela na pravoslavni Jurjev dan 6. maja. Jugoras se je odločil za ta dan v duhu tradicije starih hajduških sestankov in pa zato, ker noče imeti nobene zveze z mednarodnimi delavskimi obitaji.

Lejalni soborci

V okviru hrvatskega narodnega pokreta pod vodstvom dr. Marka Sodele je pod isto streho hrvatski klerikali in oni bivši samostojni demokrati, ki jih vodi gospod Vilder. Kljub temu pa sta si obe skupini stalno v lašč. Stalni izvajalci sporov so klerikali, ki razpravljajo o samostojnih demokrati na način, ki je nedostojen celo v boju z najbolj zakletimi sovražniki. Pretekli teden so imeli samostojni demokrati nekaj sestankov po Dalmaciji. Na sestanku v Splitu je govoril dr. Budisavljević, za njim pa dr. Ljubo Leontić. Oba sta razpravljala o potrebi organiziranja vseh demokratičnih in svobodoljubnih ali šrom države v skupno fronto. Naletela pa sta na najhujši odpor pri hrvatskih klerikalcih, ki bi jele plat zvona proti poskusom samostojnih demokratov »s pomočjo povampirjene demokracije snovati v Jugoslaviji ljudske fronte«. Splitska »Katoška Rije« odita dr. Budisavljević, da je govoril »na demagoški skupščini, kjer se je samo ščuvalo ljudi, lagalo in potvarjalo najbolj preprosto resnico«.

Položaj bivših samostojnih demokratov v tabozu hrvatskega narodnega pokreta ni zaviden. Od zavetnikov v lastni fronti morajo sleherni dan sprejemati udarce s kolo po glavi in to še na skrajno nelojalen, da perfiden način.

Poostrežen konflikt med kršč. socialci in Jugoraso

Kakor v mnogih drugih krajih, tako se tudi v Kranju krščanski socialisti in Jugorasovali sdrto spopadajo med seboj. Na ustanovnem obnem zboru kranjske podružnice Jugorasa je med drugim govoril tudi neki Ljubo Megla. V svojem govoru je utemeljeval boj proti krščanskim socialistom s tem, da hočejo, naj »se Jugoslovanska strokovna zveza vodi sama brez duhovnikov in da je zahtevala odstranitev katoliških duhovnikov iz svojih vrst.« Dalje je še dodal, da so zavedni katoliški delavci že zdavnaj zapustili JSZ in da so ostali v njej »samo še strahopetci, mlaneži, pa tisti poštenjaki, ki so še upali na pomirjenje.« Na podlagi teh težkih obdolžitev je »Delavski pravilec« napisal Tone Fajfar odprto pismo gospodu Megli in ga pozval, naj svoje trditve podpre z dokazi.

Sedaj se je gospod Megla res oglašil in objavil svoj odgovor, v katerem pa zamenja isčemo dokazov, da je kdo metal katoliške duhovnike iz Jugoslovanske strokovne zveze. Pač pa pravi gospod Megla, »da je to skupina ljudi, ki blati našo katoliško duhovščino, pljuje po naših svetinjah, ki so nam svete in dragocene dedščina.« Z dvignjenim kazalcem očeta dalje gospod Megla nesrečnega Toneta Fajfarja z besedami: »Tudi jaz ne morem verjeti, da tudi ti sam pljuješ po vsem onem, kar si pred šestimi leti spoštoval in častil. Ti si slovenskih staršev, ki si pred šestimi leti vsak dan pristopal k obhajilni mizi in sprejemal Kristusa? Ali je to resnica? Ali se ti ne smili Tvoja že stara mati, ki se Te spominja vsak večer v molitvi? Ti pa pljuješ na molitev svoje matere s tem, da zagovarjaš in braniš, kar je obsedila sveta cerkev, sveti oče in škofje... Prihajam kot gotovo resnica, dober katolik ne more biti nikdar dober socialist, kakor tudi nasprotno ne...«

Po takih argumentih in odgovorih so povsem razumljivi napadi in ton, s katerimi obravnavajo vzorniki gospoda Megle druge, njim še daleko manj sorodne in bližnje ljudi, kakor so njihovi doverljajši tovariši, krščanski socialisti.

K tej borbi pripominjamo še to, da je »Zveza slovenskih delavcev« kot sestavni del Jugorasa versko indiferentna organizacija, ker obsega Jugorasa pripadnike vseh jugoslovanskih veroizpovedi, torej poleg katoličanov tudi pravoslavne, poleg židov tudi muslimane. To je naravno, ker je »Jugorasa« staleška organizacija Jugoslovanske radikalne zajednice, ki si je baš te dni izvolila G. Cvetkovića za voditelja in predsednika JRZ g. dr. Stojadinovića za svojega pokrovitelja.

„Obzoro“ dolgočasne intrige

V četrtke smo objavili poročilo o razvoju političnih prilik na Hrvatskem v najboljši nameri, da tudi z naše strani prispevamo z jasno in odkrito besedo k razčiščenju naše notranje politične situacije. Pričakovali smo že naprej, da bo naša jasna in stvarna izjava po svoje zavili in tolmačih stari zagrebški intrigant »Obzoro« in jih predstavil svojim bralcem tako, kakor to radi čujejo njegovi pravi inspiratorji. In nismo se prevarili. Vara pa se »Obzoro«, če misli, da bomo na njegove »komentarje« odgovarjali in polemizirali z njim. Namesto da bi ugotovitev našega poročevalca zavrnili z resnimi protirgovinami in dejstvi, brblja o nekih naših posebnih ciljih in potrebah, ki nas vodijo pri tolmačenju hrvatske politike. Očita nam, da krivo predstavljamo stanje stvari na Hrvatskem, pri tem pa previdno ne pove, kaj smo trdili in pisali. Mi približamo samo to, da izhajajo naše informacije iz krogov, ki so dr. Mačku mnogo bližji in bolj simpatični, kakor pa »Obzoro« in vsa njegova žlahta, ki se je z njimi vred tako udobno počutila v eri diktature in šestojanuarskega režima. Bedasta Obzorova podkivanja ne prevajajo nikogar več, a povrh so postala vsled stalnega neduhovitega ponavljanja še dolgočasnija.

Nemčija in Hodžov podunavski pakt

Nemški listi so med angleško-francoskimi pogajanjimi v Londonu, katerih bistveni del se je nanašal na položaj Čkoslovaške, v glavnem zelo prevladno pisali o bližnjih nemških diplomatskih ciljih. Sredi splošnih komentarjev pa je vzbudil veliko pozornost članek dnevnika »Hamburger Fremdenblatt«, ki čisto tolmači stališče nemškega zunanjega ministrstva. Ta list najprej ugotavlja, da je Konrad Henlein postavil odločitev Čkoslovaške-ruske pogodbe kot pogoj sine qua non za doseg kompromisa.

Izjava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Z ozirom na različna tolmačenja, ki so se nedavno pojavila, da bi se dalo odnosu Sokolstva napram veri in verskim vprašanjem drugačno stališče, izjavlja uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije naslednje:

Stališče Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije napram veri je že dovolj znano in večkrat naglašeno. To stališče je povsem jasno, brezdvomno in avtoritativno odredila in osvojila prva redna glavna skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije v Beogradu dne 29. marca 1931 in je bilo to objavljeno v knjigi »Pota in cilji Saveza SKJ« v poglavju »Sokolstvo in vera«. Tu je vsebovana idejna stran vsake sokolskega vzgojnega dela in po teh načelih se morajo ravnati vsi pripadniki jugoslovanskega Sokolstva.

Da bi ponovno opozorili na to odločno stališče Sokolstva napram veri, ga objavljamo, kakor je objavljeno v »Potih in ciljih«, ki se glasi:

Sokolstvo in vera. Sokolstvo kot ideja svobode priznava svobodo prepričanja in misli vsakega posameznika. Od svojega članstva zahteva, da spoštuje vsako javno in iskreno prepričanje in mišljenje drugih in da pri tem čuva čistost sokolske ideologije.

Sokolstvo spoštuje vsako versko prepričanje in čuvstvenost, kjer smatra, da je vera najintimnejši del notranjega življenja.

Knez namestnik divizijski general

Beograd, 30. aprila. p. Službeni »Vojni list« je danes objavil ukaz, po katerem je Nj. V. knez namestnik Pavle napredoval za divizijskega generala. Doslej je imel čin konjeničkega brigadnega generala.

Povratak predsednika narodne skupščine

Beograd, 30. aprila. AA. Predsednik narodne skupščine Stevan Cirić, se je davi vrnil iz Nice, kjer se je kot predsednik naše delegacije udeležil preliminarne konference medparlamentarne unije.

Ustanovitev instituta za državno obrambo

Beograd, 30. aprila. p. »Vojni list« je danes objavil uredbu vojnega ministra generala Marića, s katero se je ustanovil institut za državno obrambo. Naloga tega zavoda bo, skrbeti za aplikacijo vseh najnovjših znanstvenih in tehničnih dognanj pri izpopolnitvi naše državne obrambe. Zavod bo nekaj posvetovalni organ ministrstva vojske in mornarice ter bo dajal v tem okviru nasvete tudi oči državni upravi. Obravnavati bo vsa vprašanja, ki se nanašajo na državno obrambo in ki mu bodo predložena, da bi o njih izrazil svoje mnenje. Članstvo zavoda se bo delilo v redno in dopisno. Izbrano bo iz vrst naših najodličnejših znanstvenikov in gospodarskih strokovnjakov. Člani bodo v času miru, kakor tudi v času vojne oproščeni vseh rednih vojničnih obveznosti.

Odlikovanje beogradskega župana

Beograd, 30. aprila. p. Predsednik prestoniške občine Vlada Ilić je odlikovan s redom Jug. krone II. st.

Iz državne službe

Beograd, 30. aprila. p. V poštini službi so bili premešteni višja kontrolorka Gabriella Marušićeva in Jesenic na pošto Ljubljana V. ter kontrolorji in kontrolorke Anton Prijatelj iz Sarajeva na pošto Ljubljana II, Katica Tancar iz Črnomoja v Brezice, Julija Fleischer iz Brezice v Črnomoj ter Karolina Videmšek s pošte Ljubljana V na pošto Ljubljana VII.

V železniški službi sta bila premešćena strojevodji Aleksander Baloh iz Celja na postajo Črveni krst blizu Skoplja in Jožef Požum z železniške postaje Črveni krst v mariborsko kulinico.

med nemško manjšino in čkoslovaško vlado. Nato pa list odsvetuje Franciji in Angliji uresničenje njunega novega načrta o gospodarski reorganizaciji Podunavja, ki da je že v naprej obojen na neuspeli, kakor vsi prejšnji podobni načrti. Boljše bi bilo, piše nemški list, ako bi se dr. Hodža vrnil k svojemu prejšnjemu načrtu o gospodarskem sodelovanju v Podunavju, ki naj bi ga prikril novemu položaju primeren. »Hamburger Fremdenblatt« se v tej zvezi prvi med nemškimi listi in povsem konkretno dotika vprašanja carinske unije med tretjim rajhom in Čkoslovaško, ki je že vse od »sanšusa« dalje predmet resnih proučevanj nemške vlade. Nemški list pravi med drugim dobesedno:

Hodžov načrt je predlagal za Avstrijo ohranitev carinske meje, proglasitev gospodarskega statusa quo ter vzajemne olajšave v deviznem prometu. Akoravno so te zamisli izgubile svojo aktualnost za čkoslovaškega ministrskega predsednika, ker jih ni več mogoče izrabiti proti Nemčiji, vendar nemško javno mnenje priznava temu načrtu velike možnosti uresničenja sedaj, ko ima Nemčija po priključitvi Avstrije jamstvo, da bi njen enotni trg užival ugodnosti, ki jih prvotni načrt sanjo ni predvideval. Prilagoditev Hodžovega podunavskega načrta sedanjim razmeram bi mogla biti smatrana v Nemčiji kot dokaz dobre volje prejšnje vlade.

Rasni institut v Rimu

Kakor posnemamo po italijanskih listih, je bil s kraljevim ukazom ustanovljen v Rimu institut za proučevanje rasnih vprašanj. Med drugimi nalogami bo moral novi institut dajati znanstvena navodila za pravilni fizični in duhovni razvoj mladih generacij, ustanoviti posebne tečaje za vzgojo primernega števila strokovnjakov in se posebej zanimati tudi za problem pojemanja rojstev. Nekateri inozemski listi so namizirali na možnost, da se v bližnji bodočnosti tudi v Italiji uvede antiemitizem, toda po dosedanjih ponovnih uradnih demantijskih takih vesti se zdi, da novo ustanovljeni rasni institut ne bo šel tako daleč kakor podobne ustanove v Nemčiji.

nja vsakega posameznika. Zaradi tega je Sokolstvo dolžno, da enako spoštuje vsako versko prepričanje in čuvstvenost. Vsak pripadnik sokolske organizacije mora svobodno izvrševati zapovedi in predpise svoje vere in cerkve.

Te in same naša formalna izjava, marveč ima to svoj globlji koren v našem notranjem življenju, ki mora biti prečeto s sokolskimi vrlinami lepote, dobrote in resnice, in kar se mora povsod in vedno pri vsakem posamezniku pojavljati in same njegove duše.

V smislu sokolske ideje in sokolskih nauk mora biti vsak posameznik sokolske organizacije borce za resnico in pravico, za vse, kar je lepo in dobro. Vsak naš pripadnik mora stremeti za tem, da se čim bolj približa najvišji (absolutni) resnici in pravici, dobroti in lepoti. V svrhu dosegljivosti tega idealnega cilja se vsakomur na razpolago trudi sredstva, ki mu jih nudi njegova vera (cerkev).

Vsako drugo tolmačenje, ki bi se hotelo od katerekoli strani dati o stališču Sokolstva napram veri, bi bilo v očitem nasprotju z zgornjimi izjavi in pogledi jugoslovanskega Sokolstva in njegove ideologije.

Beograd, 30. aprila 1933.

UPRAVA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Bolgarski „borci“ razpuščeni

Sofija, 30. aprila. b. Notranje ministrstvo je razpustilo organizacijo bolgarskih »borcev«, ki je zastopala ideje narodnega socializma in ki je prav v zadnjem času postala zelo agilna v razširjevanju svoje propagande. Tako so člani te organizacije, ki med bolgarskim narodom ni našla ugodnih tal za svoj razvoj, pred kratkim izvali neredne med predavanjem znanega bolgarskega profesorja Popova, ki je znan kot hud nasprotnik rasne teorije. Predsednik organizacije »borcev«, ki je v svojih vrstah rekrutirala povečini samo sofijske dijake, vendar samo kakih 1500, je bil vseučiliški profesor Katardžiev. Bolgarska javnost je razpust te organizacije sprejela s zadovoljstvom na znanje.

Spomladanski velesejem v Beogradu

Beograd, 30. aprila. p. Davi sta Nj. V. knez namestnik Pavle in knežinja Olga, ki so ju na sejmšči sprejeli z velikimi manifestacijami, svečano otvorila spomladanski velesejem. Otvoritvi je prisostvovalo tudi več ministrov, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić, beograjski župan Vlada Ilić, člani diplomatskega zbora in druge ugledne osebe. Svečanost se je pričela z govorom predsednika sejma Stojanovića, ki je pozdravil Nj. Vis. kneza-namnestnika Pavla in knežinjo Olgo ter naglasil pomen te prireditve za prestolnico in njeno gospodarstvo. V enakem smislu sta govorila tudi beograjski župan Vlada Ilić in trgovinski minister dr. Milan Vrbanić.

Škofovska konferenca v Zagrebu

Zagreb, 30. aprila. o. V torek, 5. maja se v Zagrebu prične konferenca katoliškega episkopata, ki bo trajala več dni. V Zagreb je prišlo že več škofov iz raznih kraljev naše države, ki so imeli danes deljše posvetovanje z nadškofom dr. Stepincom. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, bodo na konferenci razpravljali tudi o sporu med Katoliško akcijo in Križarji.

Minister Miletić v Berlinu

Berlin, 30. aprila. w. Jugoslovanski minister za telesno vzgojo dr. Miletić je danes ob 16.30 s posebnim letalom prispel iz Monakovega v Berlin.

Odkritje bogatih ležišč zlata in srebra

Slavonski Brod, 30. aprila. o. V Dubočici v bližini Slavonskega Broda so odkrili bogata ležišča srebra, zlata in celo platina. Nakopano rudo so poslali tehniški fakulteti v Beogradu, kjer se jo preiskali in sodaj je fakulteta podala izjavo da bi bila eksploatacija rentabilna.

Velika letalska razstava v Beogradu

Beograd, 30. aprila. p. V maju in junu bo v Beogradu velika letalska razstava. Kakor poročajo iz Praga, bo na njej sodelovalo tudi čkoslovaško vojni letalstvo z večjim številom letal, letalskih motorjev in drugimi letalskimi potrebščinami.

Potresni sunki v Dalmaciji

Split, 30. aprila. o. Tik pred poldnevom je nastal daleč v Splitu in v vsej srednji Dalmaciji močan potres. Trajal je 4 do 5 sekund. Malo pred potresom so čuli ljudje zamolklo bobnenje v smeri od jugozapada. Zaradi potresa so se v posameznih mestnih okrajih, tako zlasti v Gripi in na Marjanu zamajale hiše in ljudi se je lotila panika.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Topli in vlažni zrak iz južnih predelov se še zmerom izliva čez Balkanski polotok na področje sekundarne depresije, ki ima svoje središče nad severno Italijo. Hladni zrak iz področja nad britanskim otokom in Skandinavijo se zliva čez Sredozemlje, ter ustvarja skupaj s toplim zračno gnoto oblaknost in dež s snegom v srednji in južnozahodni Evropi.

Jugoslavija: Prevladuje oblačno vreme v vsej kraljevini z dežjem v večjem vzhodnem delu. Temperatura je občutno postojala v severnih in vzhodnih krajih, padla je pa drugod. Najnižja Kraljeva —1, najvišja Veliko Gradišče 22 stop.

Zemunska vremenska napoved za 1. maj: Oblačno in deževno vreme v vsej državi z nekoliko ohladičve. Čez dan je pričakovati zjasnitev skoro v vsej državi.

Zagrebška: Nestalno, deževno vreme. Danajška: Spremenljivo, po večini še oblačno, od časa do časa padavine, temperatura brez bistvenih sprememb.

Težki problemi v Ženevi

Zapadni velesili bosta zahtevali od Švice jamstva za priznanje njene nevtralnosti — Čile grozi z izstopom Neguš je plačal svoje prispevke

Ženeva, 30. aprila. b. Kolikor bolj se bliža majsko zasedanje sveta DN, toliko večje je zanimanje zanj, ker se na dnevi red postavlja vprašanja vedno bolj zapletajo.

Švica je, kakor znano, stavila predlog, naj bi se ji v okviru DN formalno in svečano priznala njena nevtralnost. Obe zapadni velesili, kažeta za to švicarsko zahtevo, ki je rezultat sedanjega mednarodnega položaja, veliko razumevanje, toda ugoditi ji ji le, ako Švica lahko nudi zadošča jamstva, da bodo Švicarji samo svojo nevtralnost lahko tudi branili in ohranili. Francija in Anglija sta po londonskem posvetovanju še bolj trdno prepričani, da se more kolektivni varnosti dejansko odpovedati samo država, ki svojo nevtralnost zares lahko zaščiti in brani. Razen tega je v zvezi s švicarsko zahtevo tudi vprašanje popolne eksteritorialnosti ženevske ustanove kar tudi lahko zbudi pomisleke.

Največjo senzacijo v ženevskih krogih pa je zbudila govorica iz vrst čilenske delegacije, da se je čilenski zastopnik pri DN Edwards vrnil iz Santiaga z navodilom svoje vlade, da lahko pod gotovimi pogoji napove izstop Čileja iz DN. Čile zahteva namreč reformo pakta DN, predvsem črtanje čl. 16 ali sankcijskega paragrafa, in zahteva, da se o tem razpravlja že na sedanjem zasedanju sveta DN. Ako bi tej žilji Čileja ostali delegati ne ustreli, naj Čile odpove nadaljnje sodelovanje v ženevski ustanovi. Ker je izpolnitev take želje že iz povsem tehničnih razlogov nemogoča, je potemtakem računati z izstopom te države iz DN, ako ne zmagoajo nasprotni razlogi drugih delegatov.

Zelo je končno presenetilo ženevske kroge dejstvo, da je bivši abesinski cesar večeraj nakazal generalnemu tajništvu znesek

50.000 frankov kot delno plačilo zaostankov na članarini Abesnije v DN. Ta korak neguša dokazuje, da jemlje bivši abesinski cesar svojo zadevo zelo resno in da ima na svoji strani tudi ljudi, ki so ga pripravljeno podpirati.

Končno se domneva, da je Rumunija odklonila razpravo o židovskem vprašanju v Rumuniji pred svetom DN. Pričakuje se posredovanje za mirno rešitev tega vprašanja... Nansenov urad je večeraj sklenil, da prodolži vprašanje podaljšanja svojega obstoja na dnevi red sveta DN.

Spomenica Švice

Ženeva, 30. aprila. br. Danes je bila tajništvu Društva narodov izročena in nato objavljena spomenica švicarskega zveznega sveta v zadevi nevtralnosti Švice. V spomenici navaja švicarski zvezni svet, pod kakimi pogoji je Švica vstopila v Društvo narodov. Sprito znano sprememljeno mednarodnega položaja pravi sedaj švicarski zvezni svet, da prizna svet Društva narodov Švici ne samo popolno vojaško, marveč tudi popolno gospodarsko nevtralnost, tako da ne bo več v nasprotju z določbami pakta Društva narodov.

Comnenov predlog

Bukarešta, 30. aprila. h. »Curentul« poroča, da bo zunanji minister Comnen takoj po končanem zasedanju stalnega sveta Male antante odpotoval v Ženevo, kjer bo na zasedanju sveta Društva narodov zastopal Malo antanto in stavi iniciativne predloge glede likvidacije položaja, ki je nastal po proglatitvi sankcij proti Italiji. V zvezi s tem predlogom naj bi se likvidiralo abesinsko vprašanje v smislu pobud angleške in francoske vlade.

Skupen proglas češkoslovaških telovadnih organizacij

Praga, 30. aprila. b. Češkoslovaški Sokol, Zveza delavskih telovadnih organizacij in češkoslovaški Orel so k jutrišnjim proslavi prvega maja izdali naslednji javni proglas:

Nerazdruženo po isti usodi zvezani izjavljamo, da bomo domovini zvesti na življenje in smrt. Disciplinirano stojimo v eni sami formaciji na razpravo za obrambo mej in ustave samostojne češkoslovaške države, in to v vsakem primeru in do skrajnih posledic. Poldrž milijon naših članov je pripravljeno postaviti svojo telesno moč in moralni pogum v službo republike. V znamenju resnice, zakonitosti in pravice bomo branili nedotakljivost domaćih tal, demokratične svobosčine in državno samostojnost. Življenje brez svobode je slabše od smrti. Ne bojimo se nobenih žrtv za republiko. V trenutku, ko zro oči zgozdovine na nas, zaupamo samim sebi, zanašamo se samo na bomo z de-

janji dokazali našo odločno voljo, da živimo kot svobodni narod in svobodna država. V tem pogledu ni med nami nobene razlike, a je tudi nikdar ne bo. To bomo tako v dobrih kakor slabih dneh dokazali s svojimi deli. Z vojaško pripravljenostjo našega naroda bomo zagotovili mirni razvoj naše države. Prepričani smo, da bo šla z nami tudi mladina, ki se udeležuje v sportu. Vsi smo enega duha in ene volje.

Prezidentova čestitka Hitlerju

Praga, 30. aprila. h. Prezident dr. Beneš je ob priliki jutrišnjega državnega praznika v Nemčiji poslal nemškemu kancelarju Hitlerju naslednjo brzojavno čestitko: Ob priliki državnega praznika pošiljam vaši ekscelenci svoje najodkritosrečnejše čestitke.

Novi statuti Henleinove stranke

Praga, 30. aprila. b. Danes so stopili v veljavo novi statuti sudetsko-nemške stranke, ki poleg tako zvanega arijskega paragrafa vsebujejo tudi določbo o uvedbi strankinih sodišč. Za predsednika vrhovnega strankinega sodišča je Henlein imenoval senatorja Gottfrieda Krezala, ki je po poklicu višji računski svetnik pri deželni finančni direkciji v Brnu.

Potres porušil 4.000 hiš v Turčiji

Carigrad, 30. aprila. AA. Potres v Mali Aziji se nadaljuje in so že zajeli pokrajine, ki so him prej prizaneali. Tako so večeraj čutili potres v Adani in v okolici. Potres je povzročil hudo paniko, stvarna škoda je zelo velika. Po uradnih poročilih so potresi zadnjih dni podrli 4.000 hiš. Nastale so velike težave pri oskrbi prebivalstva z zdravili in živcem.

Pomoč naši meji!

Resna beseda naše CMD

Ljubljana, 1. maja.
Letos poteka dvajseto leto, odkar smo Slovenci vsaj po večjem delu stopili v svojo svobodno narodno državo. V tej dobi so se nam uresničile najvažnejše težnje, za katerih izpolnitev smo se pod tujo nadvlado zamažili. Po svetovni vojni je znan del naših rojakov prišel zopet pod tujo oblast, vendar moramo poudariti, da je Jugoslavija večino Slovencev rešila narodne smrti. Močna država nam jamči neoviran narodni razvoj in le v skupnosti z ostalimi jugoslovenskimi brati bomo tudi v bodoče ohranili svojo zemljo, po kateri s poželjivimi očmi gledajo tujci, in svoj rod, ki bo močan in velik le v bratski, jugoslovenski edinstvi.

Ravno v dvajsetem letu naše svobode so nam važni dogodki ponovno dokazali, da naša državljanska zavest še vedno ni dovolj močna in da se narodna zavest pri našem ljudstvu še ni toliko poglobila, kolikor zahteva današnji usodni čas. V dveh desetletjih svobode smo zanemarili tudi fronto naše narodnostne borbe v mnenju, da mora dotedanje prostovoljno podrobno narodno prevzeti država. Pri tem smo pozabili, da smo država mi sami. V tej zmoti smo vključili opetovanjem pozivom CMD v marsičem zamudili dragocenih 20 let, in posledice, ki jih danes občutimo, niso majhne.

Zopet kliče Ciril-Methodova družba na branik naroda vse iskrene domoljube, kliče jih k požrtvovalnemu podrobnemu delu, da se popravi, kar je zamujenega in gradi, kar je na novo potrebnega. Predvsem kliče na delo naše izobražence, ki so bili vedno dragocena opora družbe, k važnemu narodnemu delu na naših narodnostnih mejah. Pozivamo podjetnike in delavce, posestnike ter nameščence, pozivamo vse sloje in vsakogar, da navzlag težkocam ne pozabijo na sodelovanje in podporo Družbi. Obmejne pokrajine vpijejo po prosveti, naša narodna posest, naša zemlja se krči pod silnim pritiskom tuje moči.

Podprite z delom in novcem akcijo Družbe in v njej združenih domoljubov, ki so si naložili težko skrb za usodo obmejne slovenstva!

Ciril-Methodova družba poziva tudi naše samouprave, da v svojem področju store vse, da se zavaruje ob mejah naš narod, naš jezik, naša vzgoja, naša zemlja, naša delo!

Poziva naše zastopnike v narodnem predstavstvu in v vladi, da zastavijo ves svoj vpliv in povzdignejo svoj glas za to, da bodo narodno obrambna vprašanja, ki so neizmerne pomena tudi za obrambo naših državnih mej, deležna na merodajnih mestih tiste pozornosti in raz-

zumevanja, kakor jih zaslužijo. Spričo težkega položaja na naših mejah se mora delovanje naših političnih strank brezpogojno podrediti vseobčim narodnim koristim. Prišel je čas, ko morajo na mejah prenehati strankarske borbe, zaradi katerih trpi narodna stvar, neredko tudi odlični narodni delavci.

V prvi vrsti vabi v svoje vrste CMD našo mladino, ker ve, da je narodno obrambno delo uspevalo v onih letih, ko se je mladina idealno in nesebično zavzela za obrambo naših narodnih mej. Na mejah je ogrožen naš narod, njegov jezik, njegova moč, njegova kultura! Tam potrebuje naša stvar krepke, mlade pomoči!

Tudi bratrom Hrvatim in Srbom velja naš poziv, kajti naša neposredna meja je obenem tudi njihova; skupno jo moramo in hočemo braniti.

V dvajsetem letu naše narodne svobode kličemo vse Slovence, vse Jugoslovence, da združeni storimo svojo dolžnost do naroda in do države. Zaščitimo narod in državo tam, kjer sta najbolj ogrožena! Utrdimo naše meje z uspešnim kulturnim, socialnim in gospodarskim delom! Delajmo, prispevajmo, žrtvuemo za to!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

štajerci so ga občudovali...

Mladi strokovnjaki so avto temeljito ogledali

Naše nagradne ugank, s katerimi smo pričeli za veliko noč in nadaljujemo s njimi šest zaporednih tednov, so po naših krajih razgibale staro in mlado. Zanimanje pa rase z vsakim dnem, kar tudi zasluži, ko gre za tako imenitno nagrado, kakršne doslej pri nas nismo bili vajeni: prekrasen štirisedežni avtomobil, limuzina, kakor ji pravijo strokovnjaki, izdelek znamenite češke tovarne »Škodovke«, ki po svoji kvaliteti izdaleka prekaša večino drugih evropskih fabrikatov, to bo prva nagrada. Poleg avtomobila smo določili še mnogo drugih nagrad, od katerih bo vsaka zadovoljila srečnega dobitnika. Prav za avtomobilom se drenjajo motorno kolo, ženska in moška kolesa, fotoaparati, pisalni stroj, knjižne zbirke, same nagrade, kakršne si danes vsakdo požel. Nagrade smo tako izbrali, da moremo naše tekmovanje imenovati moderno nagradno tekmovanje, saj posebno s prvimi darili podpiramo hkrati razvoj sportov, ki so pri nas tega tako potrebni: avtomobilizem, motorni in kolesarski sport.

Zaradi avtomobila smo že spočetka dobivali vprašanje, če ni to kaka reklamna potegavščina ali trik. Kaj takega nam nikdar niti na misel ni prišlo. Pa je le marsikdo povdomil in posebno na deželi so v družbah nekateri »vedeli«, da »Jutro« ne misli resno darovati nov in tako imeniten avto svojim čitateljem za nagrado. Prav zato smo se odločili, da prav ta avtomobil, ki ga bomo darovali za prvo nagrado, pokažemo našim čitateljem, da se sami prepričajo, da gre zares in da je naše nagradno tekmovanje vredno tako velikega zanimanja, kakor ga je že doslej deležno.

V četrtek proti večeru smo vozilo razkazali Mariborčanom. Seveda si meščani takega vozila še celo želijo, kdo se ne bi s njim postavil. Pa smo zagotavljali številnim interesentom, da ima sleherni izmed njih enake izgledne na prvo nagrado, da bo le ob zaključku izpolnil pogoje, kakor jih zahteva nagradni razpis. In ti vendar niso težki! Res škoda, da je bilo v petek tako klaverno vreme. Ves dan je deževalo in so bile štajerske ceste ponekod zmečkane, kakor da bi imel tapetnik s njimi

V Konjicah se mladina ni mogla ločiti od avta

opravka. Ker smo v petkovem »Jutru« sporočili, katero uro in v katerem kraju bo ta dan nagradni avtomobil na ogled, smo se morali točno držati napovedanega vzoreda. Komaj smo se v petek zjutraj ustavili v Ptuj, je avtomobil obstopilo toliko radovednih gledalcev, da smo se kar bali zanj. Posebno študentje, ki so šli ta čas v šolo so imeli svoje veselje. Vsak je želel, naj mu avto kar izročimo, saj bo itak on prvi izžreban. Že prav, trdna volja je polovica uspeha, ampak počakati moramo na zaključek tekmovanja in na uradno žrebanje.

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobrosredstvo za odvaja-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

Ph. reg. A. Nr. 1794/34

DARMOL

V Slovenski Bistrici je bilo vse na vratih. Čakali so, kdaj se popelje skozi mesto. »Je že tu!« so se obešale meščani, ko smo se ustavili za kratek čas na trgu. »Dajte ga meni!« so kričali od vsepovsod, mi pa žalostni naprej, ker nam ni bilo moči ustreči tolikim iskrenim željam. Po klanecih gor in dol proti Konjicam jo je ubral naš »Popular« (njegovo krstno ime iz tovarne), veselo počel s svojim odličnim strojem pesem prelepi štajerski dežel, ki bi bila zanj še lepša, ko bi jo prevalele gladke, široke ceste, kakor tam v njegovi domovini.

Konjčanom se obeta lepa prihodnost. Ni dvoma, da se je med njihovo mlado generacijo, ki pravkar liki hlače po šolskih klopih, rodil slovenski Ford. Saj teh kratkohladičnikov ni bilo mogoče spraviti od av-

tomobila. Vse so hoteli videti. Celo njegovo dušo — motor. Kajpa smo jim vse uslužno razkazali in tudi otipati so smeli posamezne dele. Tudi v Konjicah ni bilo nič manj trdnega prepričanja kakor drugod, da bodo oni avto obdržali. Vse je verjetno in na svetu mogoče! V Konjicah toliko bolj, ker smo tam razprodali skoraj vse nagradne številke »Jutra«, kar smo jih vozili s seboj.

»Gospod, počakajte še pet minut v Konjicah, da ga vidi moja sestra, ki pride vsak čas iz tovarne!« Nič lažjega, kakor ustrediti taki želji. Kdo vé, morda bo pa prav ona prava... Vozni red nas je slednjič pognal proti Celju, koder so ga naprej pod svoj strokovni mikroskop postavili celjski avto-taksiji. Nu ja, Škoda Popular je tako imenitno zgrajen in vsestransko uporaben, da bi bil tudi za taksi, kakor nalaš! Objubili smo, kolikor smo smeli in ne smeli, kdo ve, kdo ne! Morda bo prav Celje deželno sreče, ali pa tudi ne. Morda žalec, koder so nas v gručah na cesti in v dežju pričakovali in so bili užaljeni, ker našega postanka nismo mogli podaljšati! Preko Vranskega smo morali še na krajnsko plat, ko se je po malem že večerilo. Na Vranskem so nam povedali, da je avto kar vreden tega denarja in je tudi mnogo nižji, kakor doktorjev, s katerim bi se bilo prav nevarno preukuciti. Pa se gospod doktor tudi nikdar ne prekucne. Zato smo mu dovolili, sestji za krmilo, da sam poskusi in demonstrira tržnomo, kako se taki reči streže, kako udobno se sedi in vozi s modernim avtomobilom! Doktor nam je dal častno besedo, da bo prav on dobil »Škodov« Popular«. Seveda ne gre, da bi zato ostali tekmovalci obupali. On bo avtomobil res in na vsak način dobil, če že ne »Jutrovega«, ali bo pa prav takega sam kupil! Seveda ima gospod doktor za tako rešitev nagradnega tekmovanja vse pogoje!

S skoro polurno zamudo smo preko Mežice prispeli v Kamnik. Nekoliko nas je zamudil mamut, s katerim (tako pravijo!) je naš avto v nekaki zvezi ali sorodstvu. Mamut je bil ves polomljen, vse ude je imel v mavcu in ni bil sposoben za transport. Nismo imeli časa, da bi ga na »lecu

Dolžnost vsake žene je, da pazi na urejeno stolico, ki jo doseže s prirodno »Franz-Josefov« grenčico, ako jo dnevno uživa v manjši količini. Prava »Franz-Josefova vod« deluje milo, prijetno, brzo in sigurno.

Ph. reg. A. Nr. 15. 485/35

misarje, katerim naj židje izkažejo svoja dolžna pisma, da jim bodo odplačevali kristjani, dolžniki po gotovih določenih razmerah in načinih. Obenem je bilo tudi določeno, da mora dežela plačati cesarju za iztirjanje židov 4000 tolarjev.

Zal, se je ta najstarejša, židje tičoča svoboščina ljubljanskega mesta, izgubila ob silnem potresu, ki je l. 1511. razrušil staro deželno hišo, kjer se je takrat hranila ta važna listina in je veljala deželo celih 4000 tolarjev. Najbolj zanimivo pri vsem pa je, da se cesarjev ukaz, naj se židje zapodijo iz dežele, niti izvršil ni, vsaj do l. 1510. ne, zakaj znano je, da so židje v tem času delali ljubljanskim meščanom še vedno mnogo preglavice. V tej stiski so se ljubljanski meščani iznova obrnili do svojega vladarja ter mu tožili, koliko kvara in škode imajo od nenasičnih tujcev. Privilegij, ki ga je takrat prejel ljubljansko mesto, odnosno kranjska dežela, se hrani v mestnem arhivu in se glasi v slovenskem prevodu takole:

»Mi, Maksimilijan, po božji milosti izvoljeni rimski cesar in vedni razširjevalec države itd. pošiljam svoj milostni in dobrohotni poveljav svojem plemenitemu, dragemu in zvestemu Ivanu pl. Turjaškemu, gospodu na Šumbergu, svojemu svetovalcu, kakor tudi vsakemu izmed poznejših deželnih glavarjev kranjskih. Ker se židje v našem mestu Ljubljani pečujejo z raznimi obrti in posli ter s tem kristjane in zlasti naše ljubljanske meščane občutno prikrajšujejo v njihovih obrtih in zaslužkih, ne kaže, da bi se to še nadalje mimo trpelo.

mesta« sestavljali, pa smo obljubili, da bomo to prihodnjič temeljitje opravili. »Ta je pa prav«, so vpile brhke Kamenčanke za našim vozilom, ki so ga spoznale po velikih »vizitkah«, prilepljenih na avtomobilu. Morda pridemo še kdaj v Kamnik, prej moramo pričakati lepega vremena in se z našo »prvo nagrado« podvizati še v druge kraje, koder prav tako žele videti »Jutrove« avto. Vsekakor bomo naše čitatelje pravčasno obvestili, kdaj in kod bo avtomobil na ogled. Mi bi ga iz srca radi razkazali prav vsem, ki ta čas, če že ne verujejo, pa vsaj žele, da bi v kratkem postali njegovi lastniki.

Zadnja pot
Hermine Lundrove

Ljubljana, 30. aprila
Včeraj popoldne smo spremlili blagopokojno bivšo šolsko upraviteljo dekleško šole v Hrastniku go. Hermine Lundrove iz Vegove ulice na župnijsko pokopališče na Viki. Poleg velikega števila sorodnikov, ljubljanskega učiteljskega znanca in prijateljce blagopokojne se je udeležilo pogreba korporativno vseh 10 učiteljske dekleške šole v Hrastniku z upraviteljico go. Zamejčovo na čelu. Prinesle so ji v slovo krasen venec. Hrastniško deško šolo je zastopala pri pogrebu učiteljica gđ. Justina Hofbauerjeva, ki je položila lep šopek na grob, krajevni šolski odbor v Hrastniku g. Drago Logar, učiteljsko društvo za laški srez pa šolski upravitelj g. Lojze Hofbauer. Ob odprtem grobu se je od rajnice poslovila učiteljica ga. Milena Groznikova iz Hrastnika. Bodi ji lahka zemlja!

Zato naročamo z vso resnostjo, da prepoveste židom v Ljubljani vsakršno trgovino in jo odpravite ter zabranite za vse večne čase. In katerega žida zalotite, da bi se še nadalje pečal s kakim obrtom ali trgovino, konfiscirajte in vzemite mu vse blago in ga izročite meni kot globo. S tem boste najbolj vestno izpolnili moje zapoved. Dano v našem mestu Oudenarde v Flandriji, dne 4. avgusta 1513, v 28 letu našega rimskega cesarovanja, ter v 24. letu ogrskega kraljevanja.

Iz besedila te listine je razvidno, da cesar ni ugodil v polnem obsegu prošnji ljubljanskih meščanov, temveč je židom le prepovedal baviti se z obrtom in trgovino. Zagrožena kazen je bila huda in trda. Židje so bili na milost, in nemilost izročeni svojim krščanskim sosedom, zakaj baš v raznih obrtih in trgovini so imeli največ prilike, da so jih odirali. Iz mesta in dežele pa jih cesar ni pognal, dasi je bil to ukazal že s svojim prvim, a ne izvršenim privilegijem leta 1496. Židje odslej niso smeli krošnjariti na kmetih ali hoditi na sejne, ker bi s tem preveč škodovali domačim trgovcem in sejmarnem, pač pa so smeli prihajati na letne sejme v Ljubljano. Ob takih prilikah so stanovali povečini v Gradišču, v spodnjem delu Simon Gregorčičeve t. j. bivše Hilsnerjeve ulice in v bližnji okolici, kjer so imeli za vsak sejem že pripravljena stanovanja. Kuhali so si z lastno posodo sami in so sploh živeli tako skromno in varčno, da so se ljubljanski meščani kar čudili.

V 5. Mojzesovi knjigi je zapisano: »Ne odiraj svojega brata.« Židje so sklenili

Ljubljanski židje v preteklosti

Slovenci smo edini slovanski narod, ki nima židov, vsaj v večjem številu ne, niti naturaliziranih. Toda zgodovina nam poroča, da so bili v minulih stoletjih židje tudi pri nas in so imeli tukaj zelo važno vlogo.

Kdaj so prišli židje v naše kraje, ni znano; o tem nima noben zgodovinar zanesljivih podatkov. Gotovo je le, da so bili v deželi že davno pred cesarjem Maksimilijanom in so se kmalu po svojem prihodu polastili vse trgovine. Da je bilo to že v 13. stoletju, izvemo od Valvasorja, ki nam tudi pové, da so židje leta 1213. obnovili v Ljubljani staro sinagogo, kjer je bila krasnejša, nego je bila prej, ker so bili po svojih kupčijah z Benečani, Madžari in Hrvati neizmerno bogati. Nadalje poroča Valvasor, da se je leta 1278. Friderik Lamberger prostovoljno odločil, da bo plačal vse dolgove svojih sorodnikov, ki bi jih imeli od njih terjati židje v Mariboru, Radgoni, Judenburgu, Šentvidu ali v Ljubljani. Obenem je Valvasor tudi ponatisnil potrdilno listino o plačanih dolgovih.

Blizu nekdanjih vicedomskih vrat v današnji Židovski ulici, oziroma Židovski stezi, so imeli ljubljanski židje v začetku 13. stoletja svojo sinagogo, molitnico, kar pričča, da jih je bilo večje število. Sinagoga je stala — kakor poroča ljubljanski arhivi — še l. 1516. Kmalu potem pa je izginila, ker je cesar Maksimilijan že leto poprej,

torej 1515, za vselej izgnal žide iz dežele. Vendar pa se je ohranil spomin na žide in njihovo sinagogo do današnjih dni, ker se imenujeta po njih Židovska ulica in Židovska steza. Iz vsega tega se da sklepati, da so bili nekdanj židje zelo važen in pomemben činitelj v našem mestu. Rojeni trgovci so dobili v kratkem času vso trgovino v svoje roke. Bili so sila varčni, štedljivi, poudetni in marljivi. Njihovo imetje je vidno rastlo, z blagostanjem pa je tudi rastla napetost med židi in krščanskimi meščani. Prijatelji si itak niso bili nikdar. Mrznja se je opazovala tudi v tem, da so strogo ločeni živeli sami zase in se niso smeli družiti s kristjani. Vsak tak prestopke se je kruto kaznoval.

Zgodovinar Dimitz nam o tem pripoveduje nastopno: Stroga odločenost preganjanega rodu se je vzdrževala tudi v Ljubljani. Spolno občevanje med kristjani in židi je bilo pod kaznijo strogo prepovedano. Židje so kaznovali take prestopke pri svojih ženah s tem, da so jim odrezali nos, kristjani pa s smrtjo — Valvasor nam poroča, da je nastal l. 1290. med meščani in židi zaradi nekega izgnanega otroka hud spopad, pri katerem je bilo mnogo židov ubitih. — In še nadalje piše Valvasor da je l. 1408. neki žid oskrnil krščansko deklico. Stvar se je naglo razvedela in nepopisno razburjenje je nastalo med ljubljanskimi prebivalci. Mestni sodnik je dal židovce zapreti. Ta je izprva vse trdovratno

in spretno tajil slednjič pa je priznal svoj zločin. Po takratnih ostrih zakonih so ga obglavili. Kristjani so tako dobili zadoščeno, židje pa so začeli zaradi te krute kazni mrmrati in se postavljati po robu. Umljivo je bilo, da je sila rodila odpor. Prišlo je do javnega kravega pretepa, pri katerem je bilo mnogo ranjenih. trije židje pa so obležali mrtvi. Pa že poprej so bila resna nasprotja med kristjani in židi ob raznih prilikah, tako n. pr. so ljubljanski meščani večkrat dolžili žide, da so jim ti zastrupljali vodnjake.

Taki dogodki, pa tudi zavist, razni predsodki in oduševstvo židovskih trgovcev, vse to je povzročilo, da so se ljubljanski meščani obrnili do svojega vladarja s prošnjo, naj jih reši židovskih pijavk, če ni drugače, naj jih popolnoma iztrebi in zapodi iz dežele. Valvasor piše o tem nekako takole: »V letu 1496. so prijavile tri dežele, Štajerska, Koroška in Kranjska, cesarju Maksimilijanu marsikatero pritožbo o židih, češ da morajo kristjani od njih prenašati velika zasramovanja in zaničevanja, zlasti zaradi najsvetejšega, da so židje mnogo krščanskih otrok trpinčili, poklali, jim vzeli kri, razen tega mnogo kristjanov tako visoko zarubili, s pismom in pečatom obremenili« ter ogoljufali, da so ti zabredli v veliko stisko in škodo. Prosili so torej, da bi se židje odpravili iz dežele — Sledil je cesarski odlok in ukaz (ein Kayserlich-Landsfürstliches Decret u. Befehl), da se morajo vsi židje brez obotavljanja s spremstvom spraviti iz dežele in se ne smejo nikdar več v njej naseliti. Določili so ko-

Dunav v nemških načrtih

Nemški listi napovedujejo uresničenje velikega načrta zveze Rena in Dunava — Nürnberg osrednja rečna luka med Severnim in Črnim morjem, Dunaj pa „Hamburg jugovzhoda“

Izmed velikih gospodarskih in strateških načrtov ki so se pravili v tretjem izhju po priključitvi Avstrije, so pred novi nemški listi postavili v ospredje klasi vprašanje hitrejšega izvršitve velikega načrta o zvezi Rena in Dunava preko Mene, ki naj skupaj tvorijo Hitlerjevo vodno pot od Severnega do Črnega morja. Z avstrijsko priključitvijo je pridobila Nemčija kakih 350 km dunavskega toka, tako da je postal Dunav najdaljša nemška reka.

Ze 27. marca tega leta je vodja nemške gospodarske štiriltnice, maršal Göring v svojem programatičnem govoru na Dunaju napovedal med prvimi bližnjimi deli dograditev velikega kanala Ren-Mena-Dunav ter je s tem realizacijo tega načrta postavil med bližnje cilje nemškega narodno-socialističnega režima. Stara ideja o združitvi obeh velikih plovinskih evropskih rek ter s tem spojitvi po vodni poti Severnega morja s Črnim morjem v značilni jugovzhodni smeri preko vsega evropskega kontinenta, ki je rojila po glavi že Karlu Velikemu in kasneje Napoleonu ter Ludoviku I. Bavarskemu, naj bi sedaj postala mero in kri v službi novih načrtov, ki niso samo gospodarskega, temveč tudi strateškega pomena.

Prvi načrti

Poenemamo po nemških listih nekaj zanimivih podatkov o dosedanjih nemških naporih za uresničenje te ideje ter bližnjih delih, ki so že napovedana. Zamisel o nadomestitvi nezadostnega kanala med Dunavom in Meno, v katerem so lahko doslej pluli samo čolni z največ 500-600 tonami, z novo večjo vodno zvezo je že proti koncu prejšnjega stoletja zastopal bavarski »Kanalverein«. Med svetovno vojno je bil s podporo rajhovske vlade ustanovljen »Rhein-Main-Donau-Strom-Verband«, ki je izdelal prve, v glavnem še danes veljavne načrte o veliki plovni zvezi od Aschaffenburga do Passaua za ladje s tonažo do 1500 ton. Izvedba tega načrta je bila leta 1921 poverjena novo ustanovljeni delniški družbi »Rhein-Main-Donau AG«, katere glavna akcionarja sta bila Bavarska in Rajh. Po pogleditvi Mene do Aschaffenburga so se leta 1927 začela nadaljnja dela od Aschaffenburga do Lengfurtha, kjer je bilo doslej dograjenih že sedem velikih jezov. Glavni problem, ki se sedaj postavlja je priključitev Würzburga na to veliko kanalizacijsko zvezo. Delo pa je zelo naporno, ker je treba povzpeti premagati velike višinske razlike, ki znašajo na primer od Aschaffenburga do najvišje točke nad Nürnbergom skoraj 300 m. Za premaganje teh višinskih razlik so povzeli potrebni jezovi, katerih bi potreba med Lengfurthom in Würzburgom postaviti šest, skupno pa na vsej plovni zvezi z Meno okoli 36, v navezanosti plovnice na Dunav pa najmanj 13. Vprašanje zase je pri tem na vsej črti dovajanje izgubljenih vode pri odpiranju jezov iz stranskih rečnih dotokov, kar je najbolj komplicirano na najvišji točki, kjer bo zaradi pomankanja dotokov potrebna zgraditev posebnega dovodnega kanala iz Lecha.

Kanalizacija Mene bo izvršena sedaj v pospešenem tempu do Bambergu, od tu naprej mimo Nürnberga do Beilngriesa pa

se bodo ladje začasnó lahko poslužile že obstoječih vodnih zvez, in sicer od Beilngriesa do Kehlhelma Altmühle, od tu naprej pa Dunava. Po dosedanjih predvidevanjih naj bi prve renske ladje pristajale v Nürnbergu najkasneje leta 1943. V Nürnbergu se bo še letos pričela gradnja velike rečne luke v predmestju Gebersdorf, ki bo dogotovljena do istega roka. Nürnberg naj bi se polagoma razvil v osrednjo luko na plovni črti od Severnega do Črnega morja, kar naj bi veljalo tega mesta, ki je bilo izbrano za sedež kongresno narodno-socialistične stranke, še bolj povzdignilo. Tudi na dunavski strani med izlivom Altmühle do Passaua so se že začela velika pripravljajna dela za poglavitno strugo, ki bodo dopolnjena še s poglavitnimi deli na črti Regensburg-Kehlheim.

Tanki v bitkah

V velikonočnem »Jutru« smo obširneje opisali, kako je v svetovni vojni prišlo do izdelave sinlega bojnega orodja — tankov. Naj sledi opis prvih bojov s tanki pred 20 leti.

Angleško vrhovno poveljstvo je zasledovalo razvoj tankovskih oddelkov s največjo pozornostjo. General Haig bi jih bil najrajši uporabil že ob pričetku velike ofenzive ob Sommi. Ker se je izkazalo, da do pričetka ofenzive ob Sommi 1. julija 1916. se ne bo dovolj za boj sposobnih tankov na razpolago, je predlagal generalissimo francoske vojske Joffru, naj odloži pričetek ofenzive ob Sommi na sredo avgusta. Joffre pri najboljši volji ni mogel ustreči njegovi želji. Nemški pritisk pri Verdunu, kjer so že izkrevale najboljše francoske divizije in pustile na bojišču stotine svežih grobov, je bil presilen. Živel francoske vojske so bili napeti do skrajnosti in nesreča bi lahko nastopila vsak trenutek.

General Haig za tanke

General Haig je bil trdno odločen, uporabiti tanke ob prvi priložnosti. Zastonj se bila opozorila in prošnje Lloyda Georga naj se odloči uporabi tega novega orodja do januarja 1917, ko bo razpolagala angleška vojska že s najmanj 500 za boj sposobnimi tanki s primerno izvežbanim moštvom. Skliceval se je na težavni položaj zavezniških vojsk in opozarjal, da se bodo vojne operacije zavlekle v nedogled, če se jeseni 1916 ne posreči predreti nemško fronte. Zato se je zadovoljil s razpoložljivimi 150 tanki in pripravil vse za njihovo uporabo v zaključni fazi velike ofenzive ob Sommi. Neprestano je pritiskal na London, naj vendar že pošlje izdelane tanke na fronto, da se bodo napadajoči polki lahko pripravili na sodelovanje s njimi pri predoru nemške utrjene bojne črte.

Sredi avgusta 1916 so jele res prihajati prve pošiljke tankov iz Anglije. Kakor je

Na bivšem avstrijskem ozemlju bosta ob Dunavu zgrajeni dve veliki luki, na Dunaju in v Linzu. Dosedanja nemško in bivše avstrijsko dunavsko brodogradnjo združili in organizirani oddelki enotno. Južnonemška dunavska paroplovna družba in bavarski Lloyd, ki sta se združili s dunavsko paroplovno družbo na Dunaju, sta imeli doslej 315 ladij od skupnih 17.881 tona nemškega rečnega brodogradn. Njih tonaža je znašala 151.840 ton od skupnih 6 milijonov 450.000 to celokupne nemške rečne tonaže. Nemški listi napovedujejo sedaj kot neposredno posledico »prometnih in geopolitičnih sprememb ter povečane pomena dunavske plovnice« znatno povečanje celokupnega dunavskega brodogradn, do čim se že sedaj gradi v Linzu prva baza nemške rečne mornarice na bivših avstrijskih tleh. Primerne vojašnice, v katerih bo nastanjenih od 400 do 500 nemških mornarjev, so že v delu, prav tako tudi naprave v luki. Tako nastaja na Dunavu poleg baz za povečano trgovsko brodogradn tudi prva večja baza vojnega rečnega brodogradn.

Pomen novih del v nemškem prikazu

Glavni organ narodno-socialistične stranke »Völkischer Beobachter« opisuje pomen novih del za uresničenje zveze med Renom in Dunavom s naslednjimi besedami: »Pomen vodne ceste Ren-Mena-Dunav za nemški življenjski prostor ne more biti nikdar dovolj poudarjen. Jug in jugovzhod sta tvorila doslej za nemško gospodarstvo nekoliko odročno ozemlje. Navzlic razpoložljivim alpskim vodnim silam se industrija tam ni mogla posebno razviti, ker je poglavitna surovina za večino industrije, premog, zaradi prevelikih prevoznih stroškov bil mnogo predrag. Nova vodna cesta naj to neenakost v razdelitvi poglavitnih surovin ter v gospodarskem zalaganju nemškega prostora odpravi. Na ta način se bodo odprle nove možnosti za naseljevanje gospodarskih obratov tudi v tem prostoru. Mimo tega pa bo nova vodna cesta važen element v spajanju skupnosti narodov, prostora in rajha. Izvedbo novega načrta bodo definitivno propadli vsi nasproti politični načrti ob mejah rajha, ker jim bo tudi v gospodarskem pogledu odvzeta sleherni osnova. Ves nemški prostor bo tvoril odsej velike zaledje nove dunavske luke na Dunaju, od koder se bo lahko razvila uspešna trgovina s vsem jugovzhodnim državami. Torej bo Dunaj postal »Hamburg jugovzhoda« in bo spet pridobil svoj nekdanji sijaj.«

bi general Haig ves navdušen za njihovo uporabo, tako so bili podrejeni angleški armadni poveljniki zelo skeptični. Tako je videl general Rawlinson v tankih sicer dobro pomožno sredstvo za napad, na katero se pa pehota ne sme preveč zanesati. Zato je tudi izdelal načrt za napad po starem vzorcu s močnim topniškim ognjem in na to sledilec napadom pehote v mnogostrelnih strelskih črtah. Po njegovem načrtu naj bi se spustili tanki proti nemški bojni črti nekaj trenutkov pred ustavitvijo bojnajočega ognja na nemške obrambne postojanke. Njim naj sledi napadajoča pehota, ki naj potem skupaj s njimi nastopa pri uničevanju posameznih utrjenih nemških postojank in oporišč na strojnice.

Prve formacije angleških tankov so nastopile s taktičnimi vezbami za angleško bojno črto 13. avgusta 1916. Tem vezbam je prisostvovalo na stotine zavezniških častnikov, ki so pozorno motrili novo orodje. Dne 3. septembra si je ogledal novo angleško orodje tudi generalissimo Joffre. Pri vajah s pehoto na terenu, zoranem po strelskih jarkih in granatnih lijakih so doslej prodirajoči tanki povprečno brzino 12 m na minuto.

Prvič na bojišču

Za prvi nastop tankov na bojišču je bil določen 15. september. Na razpolago je bilo vsega 49 vozil. Dve noči pred odločilnim spopadom so pripeljali tanke kilometer in pol daleč za angleško bojno črto. Naslednjo noč so se sami pomaknili v neposredno bližino angleških jarkov. Pri tem so povzročali sredi noči strahovit trušč in ropot, ki so ga poskušali zaglušiti številni angleški in francoski letalci, letajoči čisto nizko nad nemškimi postojankami in zemljiščem med obema bojnima črtama. Za spoznavanje med napredujočo pehoto in tanki so bili dogovorjeni signali z rdečimi lučmi in zastavami. Pehota pa je bila zadržena, da bi pomiril nezadovoljnost, je izdal cesar Jožef II. dne 20. oktobra 1781 dekret, s katerim je naznanil, da židom dovoljenih pravic ni razlagati tako, kakor da bi hotel židve v svojih dednih deželah pospeševati in povisevati, ali jih uvajati na novo tam, kjer jih doslej še ni bilo, temveč da jih hoče napraviti za koristne člane države v onih krajih, kjer so bili že od nekdaj naseljeni.

Ta dekret je takratni deželni glavar Fran Adam grof Lamberg objavil krajanski deželni stanovom z razpisom dne 15. novembra 1781 ter pripomnil, da cesarjeva popustljivost glede židov, kolikor tiče Ljubljano in Kranjsko, nikakor ne pride v poštev, zakaj tukaj bodo ostali še nadalje v veljavi vsi starodavni privilegiji ljubljanskega mesta.

To poljsko z najvišjega mesta je potolažilo razburjene duhove; židje torej niso smeli nazaj v deželo.

Veliki Napoleon je povzročil državni prevrat ne samo doma v Franciji, temveč v cel Evropi. Razburkani politični valovi so se zaganjali daleč preko domaćih mej. Leta 1809. so si Francozi po kratkem odporu osvojili slovenske dežele in zasedli Ljubljano, upehani Avstriji pa so se moralno umakniti proti severu. Z novim gospodarjem so prišle v deželo tudi nove naredbe in navade.

Dne 30. novembra 1809 je postala Ljubljana glavno mesto špitalske provinc. In takrat se je zgodilo, da se je naselili v Ljubljani prvi žid, poimenoval se je Jakob

da mora nadaljevati prodiranje, ne glede na nastopanje tankov. Dne 13. septembra so bile končane vse priprave za napad. Ob 7. uri se je oglašila angleška artiljerija, ki je zasula s bobnajočim ognjem vse nemške postojanke in dovodne poti in je segala s svojimi salvamii še globoko v zaledje nemške fronte. Bobnajoči ogenj se je stopnjeval po svoji silovitosti od ure do ure in dosegel višek 15. septembra ob 7. uri zjutraj.

Nad nemškimi postojankami je divjal noč in dan orkan železa, jekla in ognja. Ni skraj bilo kvadratnega metra, ki ga ne bi razrovala angleška ali francoska granata.

Poslednjo noč pred napadom 15. septembra so se privlačili tanki do prvih angleških strelskih jarkov, kjer je že želela v polni bojni opreml pehota, določena za napad. Pri tem je ostala še cela vrsta tankov za prvimi angleškimi jarki, ker je bilo zemljišče neprehodno. Kljub temu pa so angleški vojski gledali s velikim zaupanjem na svoje nove pomočnike, ki so se pripravljali, da jim utro pot preko nemških jarkov in pomandrago nevarna gnezda nemških strojn.

Jekleni mamut

15. septembra ob 7.20 so se pričeli valiti prvi tanki proti nemški bojni črti. Prvi vtis, ki so ga napravili na Nemce, je bil strašen. Spustili so se v beg in prvi zapustili svoje postojanke brez ogrožene obrambe. Vsek se je poskušal rešiti, kakor je vedel in znal. Po prvem presenečenju pa se je že našlo nekaj pogumnih Nemcev, ki so pričeli metati proti tankom svežnje povezanih ročnih granat. In res se je posrečilo tako ustaviti nekaj tankov in jih prisiliti, da so prešli v obrambo. V borbo proti jeklenim nestvorom so posegli tudi nemški poljski topovi, ki so kmalu zadeli nekaj tankov in jih zažgali. Da je v njih v nekaj trenutkih zgorela vsa posadka v strahoviti vročini gorečega bencina in olja.

Potek napada je pokazal, da so bili tanki še premalo preizkušeno orodje in da so bile nade tisti, ki so mislili z njimi prebiti nemško fronto, preveč optimistične. Tako je pri angleški gardi napadalo skupaj 10 tankov, od katerih pa je prekorali prve nemške jarko samo eden. Vsi ostali so zaostali na ozemlju pred nemško črto, deloma zaradi poškodb v motorjih, deloma zaradi neprehodnosti terena ali pa so bili zadeti od nemške artiljerije, ki je vsula na nje strahovit ogenj, kljub temu, da je angleški bobnajoči ogenj razbil desetine in desetine nemških baterij. Boje so tanki odrezali pri 41. angleški diviziji, kjer je napadalo 17 tankov. Tu je prilomastilo od 17 tankov do prvih nemških jarkov 9 in zasulo s svojim ognjem in strojinic in lahkih brzostrelnih topov nemške postojanke. Nemcev se je polastila panika. V nekaj trenutkih je bil na begu cel nemški polk.

Enemu od teh 17 tankov se je posrečilo predreti akoci vse nemške strelske jarko prav do vasi Fiers, ki je bila že za nemško bojno črto. Tu se je odigral tisto septembrsko jutro prizor, kakršnega do takrat

še ni poznala vojna zgodovina. Jekleni mamut se je počasi pomikal po glavni cesti Fiersa in sipel jeklo in svinec na bežečo Nemce, ki so bili proti njemu s svojimi strojkanici in puškami brez moči. Sledila sta mu še dva tanka na krilih, ki sta mastila pod seboj nemška oporišča in gazila naprej, trgajoč pod svojimi gosenicami žive in mrtve Nemce. Prodor teh treh tankov akoci nemško bojno črto je grozil postati usoden za Nemce, ki so bežali proti Guedecourtu, kjer so bila poslednja utrjena oporišča. Če bi bili napredujoči tanki zavzeli še to vas, potem bi bila odprta pot do Bapauma in s tem bi bila nemška fronta predirta. Naključje pa je pomagalo Nemcem. Za tanki prodirajoči angleški napadalec so med napadom izgubili večino svojih častnikov in podčastnikov. S tem pa je tudi upadlo napadalno razpoloženje angleških čet, ki so ostale brez voditeljev in se zadovoljile z doseženim uspehom, namesto da bi ga čim bolj izkoristile. Medtem so Nemci dovažali proti ogroženemu delu fronte s vseh strani na avtomobilskih rezervah, da bi zamašili luknjo, ki je zazijala v njihovi fronti. Z vso energijo jih je podpirala tudi vsa razpoložljiva nemška artiljerija, ki je postavila pred prodirajočo angleško četo neprehoden zastor jekla in ognja. Od treh tankov, ki so 15. septembra skoraj že izvajali nedogleden uspeh nad Nemci, se ni vrnil iz boja niti eden. Prvi je prikolovratil vse do Guedecourta, kjer se je spustil s svojimi malimi topiči v boj s neko nemško baterijo. Res je razdelal še en nemški top, nato pa je omenel, ko ga je zadela nemška granata. Ostala dva tanka sta postala žrtev nemških topov, ko sta se vracala iz napada.

Nauk prve bitke

Taktični nauk prve bitke s tanki je bil, da je novo orodje potrebno še temeljito spopolniti. Od 41 tankov, ki so startali za napad, ni posego v razvoj same bitke niti dobrih 10. Uporaba samega tanka je bila še v povojih, kakor tudi način njegovega sodelovanja s prodirajočo pehoto. Dalje se je pokazalo, da je treba za napad z njimi uporabljati samo za nje primerno zemljišče in da so učinkovito orodje le, če nastopijo v dovolj velikem številu. Zanimivo pa je, da je nemško vrhovno poveljstvo kljub prvi bitki s tanki 15. septembra vztrajalo pri svojem mnenju, da so povsem nevarno orodje. Poveljstvo je odbijalo vse predloge, da bi pričelo tanke uvajati tudi v nemški vojski. Prav tako je zavračalo tudi predloge, da oboje nemško pehoto s orodjem, ki bi bilo tankom kos. Edino, kar je nemško poveljstvo storilo, je bila uvedba jeklenih krogelj za strojnice v boju proti tankom, ki pa so le redko prebile njihov oklep.

Nasprotno pa je angleško vrhovno poveljstvo spoznalo vse dalekosežnost uporabe tankov. Na pobudo generala Haiga je naročila angleška vlada že konec oktobra 1916 izdelavo 1000 novih tankov, izpopolnjenih s izkustvi bitke 15. septembra. Vero, ki jo je polagal general Haig in z njim angleška vlada v tanke, so ti potrdili v usodni tankovski bitki pri Cambraju v novembru 1917, ko so zadali nemški vojski skoraj usoden udarec.

D. V.

Muropoljski konjerejci se pripravljajo

Kakor vsako pomlad tako se tudi letos muropoljski konjerejci že gibljejo. Občnega zbora njihovega Kola jahačev in vozačev sicer še ni bilo, ker čakajo na potrditev izpremenjenih pravil, zato pa je že določena občinska pomladna dirka, ki bo v nedeljo 8. maja popoldne na dirkališču na Orenu pri Ljutomeru. Zanimanje za to prireditve je veliko, saj se bo pokazala vrsta mladih konj, izmed katerih so posamezni že lani kot dvoletni poskusili prvo vožnjo s gigan. Spored je obširen in obsega 9 dirk, med njimi tri jahalne za muropoljske jahače in oficirje. Zato obeta ta dan lep sportni užitek vsem ljubiteljem lepih konj. Dirke so naslednje:

I. Dirka dravskih banovine (heatska vožnja): Enovprezna dirka za 4 do 12 let stare konje, vzgojene v Jugoslaviji. Heatska vožnja 2 do 3. Proga: 1.600 m, distančni drog 160 m. Popusti: konjem, vzrojenim in v lasti posestnikov ljubomerskega sreza, 20 m. Dodatki: za vsakeh 1000 din 20 m; maksimalni dodatek 120 m. Proga 20 din. Nagrade: 1600 (800, 400, 250, 150) din.

II. Dirka Ljutomer: Enovprezna dirka za triletne konje, vzgojene in v lasti posestnikov ljubomerskega sreza. Proga: 1.920 m. Popusti: vozačem, ki še niso zmagali 30 m. Dodatki: za vsakeh 200 din 30 m; maksimalni dodatek 150 m. Proga: 20 din. Nagrade 1200 (600, 300, 200, 100) din.

III. Dirka muropoljskih jahačev (galopka): Galopka dirka za konje kmecke reje. Proga: 1600 m. Proga: 20 din. Nagrade: 1000 (500, 300, 200) din.

IV. Druga heatska dirka.

V. Dirka jugoslovenskih oficirjev: Galopka dirka za oficirske konje (ravna).

Proga: 1600 m. Proga: 20 din. Nagrade: 1000 (500, 300, 200) din.

VI. Tretja heatska dirka.

VII. Dirka Čukovec: Preponska galopka dirka za oficirske konje. Proga: 1600 m. Proga: 20 din. Nagrade 1000 (500, 300, 200) din.

VIII. Dirka Beograd (handicap): Enovprezna dirka za 3 do 12 let stare konje, ki so v tem mitingu že dirkali. Handicap — temelji 1.55. Najkrajša proga 2100 m. Zmagovalcem tega mitinga posebna doklada 20 m. Popusti: konjem, vzrojenim in v lasti posestnikov ljubomerskega sreza, 20 m. Proga 20 din. Nagrade: 1.200 (600, 300, 200, 100) din.

IX. Dirka Maribor: Dvovprezna dirka za 3 do 12 let stare konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga: 2400 m. Popusti: konjem, vzrojenim in v lasti posestnikov ljubomerskega sreza 30 m, triletnim 30 m, madden 30 m. Dodatki: za vsakeh 1500 din 30 m; maksimalni dodatek 200 m. Proga: za vsakega konja 10 din in za vsako vprego 20 din. Kdor ne starta, se mu vrne 20 din. Nagrade: 1.900 (900, 500, 300, 200) din.

Dirke bodo po določilih kasskih dirkalnih pravil. Prijave je poslati do 1. maja blaginjsku Francu Žitku v Ljutomeru.

PRIROJENO

»Toda, ljubi mož,« reče župnik, »kaj ste se na naučili tako nemarno kleti?«

»Tega se človek ne nauči,« odvrne možak, »to mora biti že prirojeno.«

KURJA OCESA

Škot je našel na cesti zavitek obličev na kurje očesa.

Drugi dan si je kupil par pretečnih čevljev.

iz tega stavka, da oderuštvo ni prepovedano, smeo lastnega t. j. židovskega brata ne sme odirati. To svojo, gotovo precej samovoljno razlago so celo povzdignili za zapoved, ki je bila sveta tudi ljubljanskim židom, zakaj pritožba za pritožbo je šla do vladarja. Te pritožbe izprva res niso mnogo izdale, šele ko so jih podprli meščani s suhim zlatom, so dosegli to, kar so poprej tolikokrat zaman prosili. Svobščina, ki je poglata žide za več stoletij preko naših mej in se hrani v ljubljanskem mestnem arhivu, se glasi v slovenskem prevodu tako-le:

»Mi, Maksimilijan, po božji milosti izvoljeni rimski cesar in vsakratni razširjevalec države, v Germaniji, na Ogrskem, v Dalmaciji in na Hrvaškem kralj, nadvojvoda avstrijski, vojvoda burgundski in brabantki in v Pfalci, priznamo zase in za svoje dediče in potomce s tem pismom javno in damo na znanje, da so nam obrazložili častiti g. župan, sodnik in svetovalci našega mesta Ljubljane, kako so zaradi naše dobrote nekaj časa bivali pri njih židje in jih odirali ter s tem povzročili našim ljubljanskim meščanom in prebivalcem mnogo občutne škode.

»In tako so nas najvdaenje prosili, da jih rešimo ter njim in našemu slavnemu mestu Ljubljani podelimo privilegij, s katerim bi bilo židom za vse večne čase prepovedano v deželi prebivati in se naseljevati.

»Ker nam je mar blaginja podložnikov, in ker so nam vrh tega še plačali v gotozini, dovoljujemo jim milostno, da smejo

pognati vse žide iz svojega mesta. To pravico jim dajemo kot nadvojvoda avstrijski s tem javnim pismom, po katerem omenjeni župan, sodnik in svetovalci ljubljanski za vse večne čase niso dolžni trpeti židov v svoji sredi. Naročamo pa tudi svojem sedanjemu in vsem poznejšim glavarjem, upraviteljem in vicedomom na Kranjskem, da se sporazumno s omenjenimi podaniki ravna po tem mojem milostnem pismu in prepovedo enkrat za vselej židom v Ljubljani prebivati in se naseljevati. V Inomostu, dne 1. januarja 1515, v 29. letu našega rimskega cesarovanja, v 25. ogrskega kraljevanja.

Leta 1780. je zasedel habsburški prestol na Dunaju prosvetljen in tolerant mož, cesar Jožef II. Brez predodgovor prejšnjih stoletij je priznal tudi židom nekaj človeških pravic in državljanske svobode. Deželni stanovi kranjski in ljubljanski meščani so, kakor tudi državljani v ostalih deželah, nejevoljno dvignili glave, ko so slišali, da je dobil tudi židovski narod pravico življenja. Ugovarjali so temu, češ da se s tem kratijo njihove v davnem času s težavo pridobljene svobščine in pravice. Bilo jih je premnogo, ki so bili nezadovoljni z dobrotami cesarjev in ukre-

pom. Da bi pomiril nezadovoljnost, je izdal cesar Jožef II. dne 20. oktobra 1781 dekret, s katerim je naznanil, da židom dovoljenih pravic ni razlagati tako, kakor da bi hotel židve v svojih dednih deželah pospeševati in povisevati, ali jih uvajati na novo tam, kjer jih doslej še ni bilo, temveč da jih hoče napraviti za koristne člane države v onih krajih, kjer so bili že od nekdaj naseljeni.

Ta dekret je takratni deželni glavar Fran Adam grof Lamberg objavil krajanski deželni stanovom z razpisom dne 15. novembra 1781 ter pripomnil, da cesarjeva popustljivost glede židov, kolikor tiče Ljubljano in Kranjsko, nikakor ne pride v poštev, zakaj tukaj bodo ostali še nadalje v veljavi vsi starodavni privilegiji ljubljanskega mesta.

To poljsko z najvišjega mesta je potolažilo razburjene duhove; židje torej niso smeli nazaj v deželo.

Veliki Napoleon je povzročil državni prevrat ne samo doma v Franciji, temveč v cel Evropi. Razburkani politični valovi so se zaganjali daleč preko domaćih mej. Leta 1809. so si Francozi po kratkem odporu osvojili slovenske dežele in zasedli Ljubljano, upehani Avstriji pa so se moralno umakniti proti severu. Z novim gospodarjem so prišle v deželo tudi nove naredbe in navade.

že skoraj 300 let, odkar so bili poglani zadnjega žida iz dežele. Priseljeni žid se je imenoval Abraham Heimann, doma iz Memelsdorfa na Bavarskem. Kot dobavitelj francoske armade je prišel iz Toulona najprej na Dunaj, od tam pa s svojim nečakom Mojzom Heimannom v Ljubljano. Seveda so Ljubljanci kaj pisano pogledali vsiljivca in so se dogovorili, da mu nihče ne bo dal prostora za prodajalno v najem. Abraham je iskal in iztikal več dni po mestu; pripravnih prostorov je bilo dovolj, a nihče ni bil pri volji vzeti žida pod streho. V tej stiski se je žid obrnil na francosko vlado. In res, takratni intendant za Gorenjsko, grof Farnes, je kratkomo ukazal ljubljanskemu meru, da naj ukrene, kar je potrebno, da bo dobil Abraham Heimann prodajalnico v najem v hiši št. 268 v Špitalski ulici, na mestu sedanje Ravnihiarjeve hiše, ki je bila baš tedaj prazna. In zgodilo se je tako, kakor je bil ukazal velmožni gospod intendant. Abraham Heimann je odprl meseca marca 1810 v tej hiši svojo trgovino za nekeko menjalnico ali banko, ker je bil guverner maršal Marmont razveljavil avstrijske bankevoce.

Pod francosko vlado so se omehtala trgovatna srca ljubljanskih meščanov celo toliko, da se je Abraham Heimannu posrečilo kupiti hišo št. 277 v Špitalski ulici, kjer je z nečakom Mojzom pričel trgovino in banko pod firmo »Brata Heimanna«. Leta 1812. je šel Mojzes sam, ker je bil Abraham že zelo prijeten, kot dobavitelj

francoske armade na Rusko. Po nesrečni bitki pri Berezini se je Mojzes po mnogih nezgodah vrnil v Ljubljano.

V septembru 1813 so Francozi zapustili deželo, ki jo je zopet prevzela avstrijska vlada. Na novo so odzivele vse stare svobščine in pravice, katere so si ljubljanski meščani pridobili v prejšnjih časih. Vlada se je začela zanimati tudi za svoje prejšnje naredbe in odloke. Naravno je bilo torej, da se je spomnila tudi židov, ki so se bili za časa francoske vlade vgnezdili v Ljubljani. Tako je intendant za Gorenjsko Codelli poslal leta 1814 ljubljanskemu mestnemu magistratu dopis, s katerim je zahteval natančno poročilo, katere in kakšne pravice so se pripeljale za francoske vlade v Iliriji onim židom, ki žive v Ljubljani in s čim so se smeli pečati. Tudi se morajo židje imenoma navesti kakor tudi kraj, kjer žive. V poročilu se mora navesti obrt, s katerim se pečajo in priložiti v natančnem prepisu vse listine, ki se nanašajo na njihovo posestno stanje in njihove pravice. — Ljubljanski župan se je odzval pozivu in poročal, da žive v mestu samo trije židje: Abraham Heimann, Mojzes Heimann in Samuel Kunz. Prva dva imata banko in trgovino, tretji pa je profesor matematike na liceju. Kar tiče njihove pravice in svobščine, jih uživajo kakor ostali meščani.

Okrožni urad (Kreissamt) je nato ukazal obema Heimannoma z odlokom dne 20. avgusta 1814, da morata do konca septembra zapustiti deželo in prodati vse svoje nepremično premoženje. Ta dva sta se pa

Stoletnica dr. Hinka Dolenca

Danes poteka sto let, odkar se je rodil na Razdrtem slovenski pisatelj dr. Hinko Dolenc. Njegovo ime je mlademu rodu le malo znano, tudi slovenski zgodovinarji se ustavljajo pri njem le mimogrede. Hinko Dolenc res ni bil eden tistih, ki so odpirali nova pota v naši slovenski umetnosti ali presenečali po mnogostanski plodovitosti. Ima pa vendar neke slovenske zasluge, ki ne bi smele biti pozabljene: bil je med prvimi, ki so ne le uvedli, marveč tudi že

uveljavili notranjsko krajino in njen življenjski stil v slovenski pripovedni prozi. Z druge strani je klasič naše krajepisne in lovske proze. V tem pogledu je bil Hinko Dolenc eden najboljših učencev Frana Erjavca. Po svojih originalno zasnovanih krajepisnih črticah zavzema v našem slovestvu bolj opazno mesto, kakor bi mu ga hoteli določiti nekateri slovenski zgodovinarji.

Hinko Dolenc poteka iz stare, razprostranjene in imovite rodbine, ki se je preselila na Notranjsko iz Sv. Križa ob jadranski obali. Njegov življenjski je po drobnejši orisala pisateljstva vnukinja gđ. Gizela Dolenc, medtem ko je njegov sin dr. Sčitomir Dolenc obdelal rodovnik (glej »Življenje in svet«, 1938, št. 16 in 17.). Zato se bomo tu omejili samo na najširše življenjske poteze: Hinko Dolenc je bil na reški gimnaziji nekaj mesecev učenec Janeza Trdine, maturiral pa je v Senju. Nato je študiral pravo na Dunaju in v Gradcu in l. 1864. promoviral za doktorja. Vstopil je v sodno službo, se poročil s hčerko Miroslava Vilharja s Kalca in služboval dalje časa tudi v Ljubljani. Po upokojitvi se je umaknil na svoje posestvo na Razdrtem in je tu kmetoval do svoje smrti 9. decembra 1908.

To, da je potekel iz imovite rodbine in da je tudi v državni službi napravil lepo kariero, dalje, da je bil mož praktičnega čuta, imeniten lovec, strasten prijatelj prirode in vesel družabnik, daje osebnosti Hinka Dolenca neke gosposke poteze in njegovemu delu odraz osebnega zadovoljstva in mira. V spisih Hinka Dolenca ni nič vznemirljivega in tudi nič posebno globokega. Imel je sicer spretno pero in se je zivahno zanimal za književnost, vendar ne zaznavamo za njegovimi spisi večji slovenskih pretenzij in visokih umetniških vzorov. Zamišljamo si ga kot trdnega, ustaljenega gospoda, dobrega, četudi ne pretirano bojevitega narodnjaka, moža izrazito liberalnega mišljenja (v »Slov. Narodu« je priobčil večje število polemik in protiklerikalnih podlistkov), prijatelja boljše družbe in strastnega lovca. Politično je dosegel položaj deželnega poslanca in ljubljanskega občinskega svetnika, vendar se mu je javno delo že čez nekaj let pristudilo in je raje opazoval naše politične boje iz daljave. V času, ko smo Slovenci imeli še malo izrazitega meščanstva, je dr. Hinko Dolenc združeval v sebi mnoge pozitivne lastnosti meščanskega Slovenca. To pa ga seveda ni motilo, da ne bi bil globoko in intimno zvezan z domačim krajem in z veleposesniškimi tradicijami v svoji rodovini, in ko se je naveličal mesta, je našel na domačem Razdrtem svoj Tusculum.

Dr. Hinko Dolenc so vezali prijateljski stiki z vsemi tedanjimi slovenskimi pisatelji, zlasti še z Levstikom, Jurčičem, Levcem, dr. Tavčarjem; slednjemu je pomagal pri njegovi persiflazi na klerikalizem, znani povesti »4000«. Ti stiki so nedvomno pospeševali njegov, ne preveč vsiljivi nagib za pisateljstvo; zdi se, da se mu s peresom ni nikdar mudilo in da mu sploh ni šlo za to, da se z njim mnogo in dolgo

bavi. Videti je, da je pisal premišljeno in trezno, naslanjajoč se vedno na svoja življenjska izkustva.

Zato slovestveno delo, ki ga je zapustil Hinko Dolenc, ni obilno. L. 1882. je objavil v »Ljubljanskem Zvonu« spis »Izza mladih let«, ki razodeva že vse značilnosti Dolencevega pisateljevanja: bistro opazovanje okolja, ljubezen do prirode, zlasti do gozdov, spomine na lovske dogodilja in na veselo družbo, opise srečanj z originalnimi kmečkimi očanci, obenem pa nekaj ostrejši čut za svojsko lepoto notranjske pokrajine, ki ji je posvetil tudi vse nadaljnje spise.

Najboljše, kar nam je ostalo za Hinkom Dolencem, je dr. Janko Siebinger zbral v zvezek »Izbrani spisi« (Ljubljana, 1921. Izdala Zveza kulturnih društev, založila Tiskovna zadruga). V tem zvezku na 146 straneh nahajamo »Spomine o Cerkljanskem jezeru«, dalje »O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh« in »Črtice o burji«. Treba je, da vzameš to knjigo v roke ob pravem času, v pravem razpoloženju; z neko lahko prodreš vanjo in pisateljev prijetno kramljajoči slog te kar potegne za seboj. Tako danes več ne pišemo, in vendar — tu čutiš, da ni nič nepristnega, nič papirnatega, tako piše samo človek, ki je sam globoko prodrl v svojevrednost in le-

poto domače pokrajine in v posebnosti ljudskega življenja. Kako živo opisuje v spisu »O gozdu in njegovih prebivalcih« polharje, gobarje in kunarje, kako preprosto in vendar učinkovito slika razpoloženje v gozdovih! Kako dovtopno in skoraj že nazorno, z raznimi primeri in anekdotami, je umel opisati kraško burjo; čitatelju prihaja pri branju občutek, da jo sliši pihati za vogali. In nekam elegično končuje svoj sestavek: »Poslavljam se od tebe, stara znanca. Dostikrat sva se skušala in priznavam, da končno si ti zmaga. Vendar se ne ločim od tebe in za petjo te bom še vedno rad poslušal.«

V vseh teh spisih spoznavamo dr. Hinka Dolenca kot dobrega realističnega prozajista, ki se je v glavnem omejil na »cho-ses vues«, t. j. na stvari, ki jih je sam videl in doživel. Iz njih diha še danes topla ljubezen do domače Notranjske in že to zagotavlja njegovim »Izbranim spisom« trajnejše življenje, kakor so ga dobili leta 1921. z nič kaj lepim papirjem te knjižne izdaje. Dandanes, ko imamo že dokaj obilno lovsko literaturo, bodo zlasti notranjski lovci radi posegali po edini izdaji svojega klasika. In dokler bo živela ljubezen do naše domače zemlje, bo tudi poveličevalcu lepe Notranjske dr. Hinku Dolencu ohranjen prijazen spomin!

Jan Karel Strakaty — šestdesetletnik

Dne 2. maja bo praznoval v Pragi šestdesetletnico dolgoletni prizadevalni delavec za češkoslov.-jugoslov. vzajemnost, urednik Jan Karel Strakaty. Kdor ga pozna in bi mu zdaj pogledal v mladostno življenjsko sliko, bi se začudil: že šestdeset let? Oči pa bi tiho vprašale: Še šestdeset let?

Koliko nas je, smo pod vodstvom našega »slovenskega konzula« spoznavali njegovo ljubljeno lepoticno Prago? Če bi se bili mogli dreči zbrati pred hišo J. K. Strakatega tam v tih Urugvajski ulici na Kralj. Vinogradih, bi nas bilo lepo število.

J. K. Strakaty (risba H. Bohmana)

Jan Karel Strakaty je po rodu iz Prage, kjer se je rodil 2. maja 1878 kot sin odličnega češkega advokata, notarja in politika dr. Jana Strakatega. V tej rodbini je živel radikalen in brezkompromisen čiški duh. Jubilatov oče je bil eden izmed onih, ki so podpisali znamenito češko deklaracijo, ded Karel pa je bil operni pevec. Deda se je češki narod spominjal pred nekaj leti v zvezi s proslavo stoletnice češke narodne himne. Karel Strakaty je bil namreč prvi, ki je v sprevoigr »Fidovacka« zapeel »Kde domov mój«, pesem, ki je poslej spremljala zmagoviti pohod češke zgodovine in ki se danes ponosno oglašja v svečanosti trenutnih narodnega življenja. Toda češko meščanstvo je preveč združeno z osrčjem naroda, da bi pozabljalo svoje korenine v ljudstvu. Zato me je pri J. K. Strakatem vselej ganilo, s kakšno ljubeznijo se spominja bližnjega kraja, iz katerega je izšel njegov rod.

Sin že pokojnega premožnega praškega patricija se je v svojih dijaških letih na juridični fakulteti Karlove univerze srečal s slovenskimi tovariši. Bil je dijaški organizator, saustanovitelj Zveze čsl. dijaštva. Izprva so bile te vezi bolj slučajne in družbene, kmalu pa je jel mladi Pražan Strakaty čutili simpatije do naroda, o katerem so mu pripovedovali tovariši z juga. Ko je pozneje stopil na pot novinarske kariere, kamor ga je potegnil njegov nacionalni in svobodni miselní radikalizem, je ohranil stike s slovenskimi visokoolci. Prišel se je učiti našega jezika, čitati naše liste, poglabljati se v naše probleme. Že nekaj let pred svetovno vojno je obiskal slovenske kraje, preživel več mesecev v Trstu, se mudil v Ljubljani. Medtem

je v čeških listih že pridno poročal o naših narodnih in kulturnih zadevah. Večletni tajnik kluba za Staro Prago je bil od l. 1911—1913 urednik dnevnika »Samostalnost«, ki je zastopal radikalno narodno, protiaustrijsko stališče. Kaj čuda, da je bil med vojno preganjan in zaprt zaradi veleizdaje. L. 1918. je vstopil v redakcijo »Nár. Listov« in ostal tu do nedavne upokojitve. Po vojni je več let pridno dopisoval »Slov. Narodu« in se večkrat oglašal v našem »Jutru«; tako je tu med drugim priobčil daljši, pregledni članek »Češko-slovenska kulturna vzajemnost v preteklosti in sedanjosti«, ki ga je izdal tudi v ponatisu.

Vneti bibliograf naših stikov, ki je sestavljal med drugim natančno bibliografijo spisov Frana Govekarja in Ivana Laha, še ni našel prav tako natančnega zbiratelja podatkov o svojem, po številnih čeških listih in časopisih razmetanem delu. Naj samo omenimo, da je J. K. Strakaty prevel v češčino Kersnikovega »Agitatorja« in Cankarjevo »Moje življenje« ter dolgo vrsto krajših spisov iz slovenske pripovedne književnosti; z A. Minářem je prevel Bartulovičovo »Kugo« in Nušićovo »Proteklo«. Eden njegovih najboljših prevodov pa je Juša Kozaka »Belí mešec« (»novelo«) Leteči angele, ki ga je izdal pred dvema letoma založnik Mazáč v zbirki desetih knjig iz jugoslovanske literature.

Naš ljubeznivi jublat, ki je navezal na pionirske tradicije svojega rojaka Jana Lege, je tudi zgodovinar vzajemnostnih prizadevanj med Čehi in Slovenci in življenjskepisec Jana V. Lege, čigar korespondenca mu dozoreva za kritično izdajo z uvodno študijo, ki jo je bil delno že priobčil v praški »Češkoslov.-jugoslov. revue«. V ostalem pa se dolgoletnemu vnetemu kronistu našega kulturnega življenja ne bomo mogli oddolžiti z bibliografskim pregledom njegovega dela, zato rajši začrtajmo okvir: je to njegova široka in idealna ljubezen do vsega našega, pozornost za vse manifestacije našega kulturnega življenja, zanimanje za slovensko knjigo, organizacija našega kulturnega sodelovanja. Morda je to delo preveč razdrobljeno, da bi dalo velike, daleč vidne rezultate; J. K. Strakaty je vprav prototip češkega »drobnega delavca«. Toda kaj bi bila naša vzajemnostna prizadevanja brez te požrtvovalne ljubezni in dostikrat nevidne, javnosti neznane organizacijske in posredovalne delavnosti? Na srečo se je tudi to drobno delo tolikanj zgostilo in postalo tako očitno, da so ga vse Jugoslov.-češkoslov. lige na Slovenskem priznale z najvišjim odlikovanjem, ki so ga mogle dati J. K. Strakatemu: izvolile so ga za častnega člana.

Ko se bo nekoč, kakor upamo, v zgodovini jugoslov.-češkoslovaške vzajemnosti omenjalo vse to delo, pa ne bo znano, da smo mnogi imeli radi J. K. Strakatega ne le zaradi njegove ljubezni do nas Slovencev in do Jugoslovije in ne le zaradi njegovega dela, marveč tudi zaradi njegove osebnosti. Kajti v tem dobrodušnem, četudi včasih malce strogem in prenatrpanem prijatelju se je vtelesilo toliko dobrih čeških lastnosti, da smo skoli njega še bolj vzljubili Čeha. No, mi mu ostanemo hvaležni za to, kar je storil za nas, Čehi pa mu dolgujemo hvalo za to, da jim je umel pridobiti in ohraniti prenekateri njihovega prijatelja med nami.

udati in je pozval Heimanna, naj odda glasovnico, kar je ta tudi storil.

Mojzes Heimann je živel, ko je bil leta 1815. zapustil Ljubljano, stalno v Trstu, nato na Dunaju; njegovo trgovino pa je vodil njegov nečak Simon Heimann. Leta 1835. je dal Mojzes prepisati svojo hišo št. 277 na sina Friderika, ki pa tudi ni osebo vodil trgovine, temveč sta mu jo vodila žid Aleksander Schneider in neki Zigon. — Spomladi 1838 je imel mestni magistrat nalogo, nabirati delničarje za novo projektirano železnico z Dunaja v Trst. Firma »Brata Heimann« se je zavezala vzeti za 150.000 gold. akcij, podpisala je tudi za nekoga Gustava Heimanna 20.000 gld; Jakob C. Mayer je podpisal 20.000 gld, kasneje je podpisala firma Heimann še 100.000 gld. Tako premožni so bili v oni dobi ljubljanski židje! — Medtem je Simon Heimann napel vse moči, da bi si izposloval pravico samostojne naselitve v Ljubljani. Po daljšem prizadevanju se mu je potom avdijence pri nadvojvodi Ludoviku to tudi posrečilo; dobil je dovoljenje, da sme s svojim zakonitim potomstvom samostojno prebivati v mestu. — Toda kranjska tla še vedno niso bila ugodna za žide. Leta 1849 ob priliki sestave novega občinskega reda ljubljanskega je sklenila večina občinskega sveta, da si židje v Ljubljani ne morejo pridobiti posestev; tudi se ne smejo sprejemati v ljubljansko mestno občino. Ta sklep je bil sprejet z večino glasov klub stališču manjšine, ki je smatrala za pravično stvar, da se tudi židom pripozna enakopravnost z ostalimi meščani.

Končno je tudi država uvidela, da je treba urediti enkrat za vselej državno-pravno stališče židov. Leta 1854. je izšel ministrski odlok s podpisom proslulega Bacha, s katerim je bil pozvan tudi ljubljanski mestni magistrat, naj predloži seznam: a) o židih, ki so pristojni v mestno občino, b) o židih, ki so pristojni kam drugam, a stanujejo v Ljubljani. — Mestni magistrat je na ti vprašanji kaj lahko odgovoril, ker v začetku petdesetih let ni bilo nobenega v Ljubljani stanujočega žida. — Leta 1855. je dobil žid Josip Wimmer z Dunaja od policijskega ravateljstva v Ljubljani dovoljenje, da se sme naseliti v Ljubljani in voditi za žitnega trgovca Josipa Gregorčiča veletrgovino s sirom. Mestni magistrat pa je imel pomisleke proti takemu dovoljenju, zlasti še, ker je dognal, da prebiva Wimmer že dve leti v Ljubljani in zastopa zunanje žide, zlasti nekoga Betelheima in Engländerja. Ti in ostali židje so zahajali k Jakobu Trdin, gostilničarja na Dunajski cesti št. 62, kjer so imeli svoja skladišča. Trdina pa ni imel pravice prenočevanja tujecev in so mu delale oblasti zato mnogo stitnosti. Žid Izrael Moises iz Varaždina je moral plačati za žito, ki ga je imel pri njem spravljeno, 150 gld. globo in naknadne pristojbine, vsota, ki je bila za tisto dobo vsekakor dokaj visoka.

V letu 1855. se je nastanilo v Ljubljani in njeni okolici več židov. Pri gostilničarju Rodetu na Dunajski cesti je stanoval Ignac Rosenberg, pri Pavliču v Šiški neki Fesler. Fischel Bienenstock in Simon

Zopet slučaj paradentoze...

In kaj jo je povzročilo? Zelo pogosto zobni kamen! Njene posledice? Omalajni zobjel! Zato se pravočasno borimo zoper zobni kamen — s Sargovim Kalodontom, edino zobno pasto v Jugoslaviji, katere vsebuje učinkoviti sulfocin-oleat. Sargov Kalodont odstrani polagoma zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorbo.

SARGOV

KALODONT

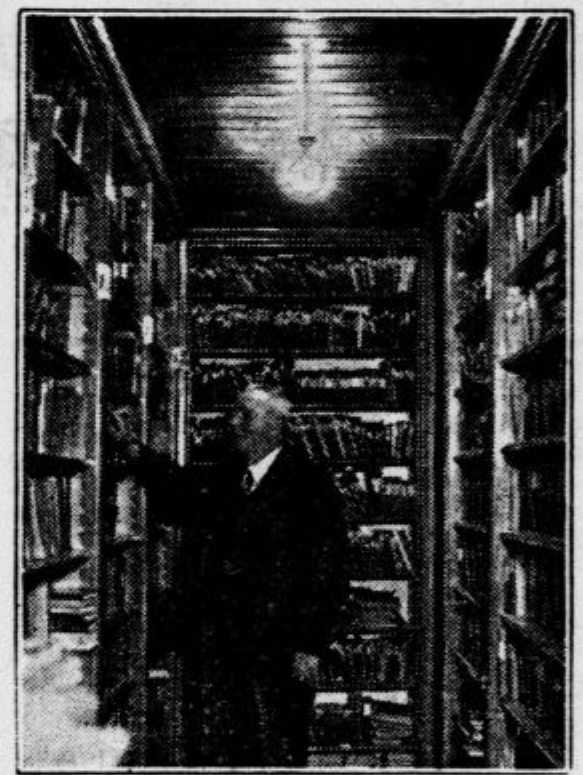
Proti zobnemu kamnu

Tako se bomo torej drevi v duhu zbirali pred domom Strakatyh v Urugvajski ulici na Kralj. Vinogradih — kako ponosen je naš J. K. S. na te svoje Vinograde! — in stiskali roko gospodarju doma, vrlému čuvarju tradicije narodnega rodu Strakatyh. Ne bomo mu želeli samo osebne sreče in zdravja, marveč tudi tega, kar bo

najrajši poslušal: da bi njegov narod hlabro prebil vse preizkušnje in da bi svobodna češka Praga rasla še dalje tako, kakor je zapisano v starodavni Kosmovi kroniki: njena slava naj bi segla do zvezd. In nič zato, če bi od nje obledela kakšne nemirne zvezde in repatice s strupenimi repli.

30 let Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj v Ljubljani

Pravkar je minilo 30 let, odkar se je bilo v Ljubljani ustanovljeno Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj. Leta 1913 so se društvena pravila izpremenila in odtlej se društvo imenuje »Gospo-

Knjižničar Alojzi Potočnik na delu

darsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani. Da društvo praznuje tako lep jubilej in da obenem tudi kaže zelo zadovoljive uspehe, je pač mogoče samo zato, ker je takoj ob ustanovitvi dobilo zdravo podlago. Nič čudnega, saj je bil ustanovitelj društva in njegov prvi predsednik nepozabni dr. Ivan Oražen.

Od vsega početka je bil društveni glavni namen: prosvetno delo med člani. Širjenje prosvete med najširše sloje. Poleg drugih sredstev je bila in je danes najvažnejši činitelj društvena knjižnica, ki je pod imenom Dvorska knjižnica najboljša posestnica sloveče Sentjakobske knjižnice. Kakor

se je pri Sentjakobčanah Matija Rode žrtvoval za organizacijo knjižnega sklada, tako se je pri Dvorski knjižnici z vzorno marljivostjo uveljavil upokojeni bolški upravitelj g. Alojzij Potočnik, ki obenem s jubilejem društva praznuje 15-letnico svojega delovanja v Dvorski knjižnici. O njegovih uspehih pričča vedno naraščajoče število odjemalcev knjig, kakor tudi vedno se izpopolnjujoče zbirke v knjižnici, ki šteje danes že 13.000 knjig. Vzorno sestavljeni imenik nam govori o knjižničarjevi skrbnosti, iz nekdanjih majhnih prostorov na Borščnikovem trgu se je morala knjižnica leta 1932. preseliti v nove prostore v Gregorčičevi ulici 16, v hišo Pokojnanskega sklada Hranilnice dravske banovine. Pri tej priliki so se umaknile prejšnje stare omare za knjige ličnim policam.

Društvo je v teku 30 let mnogo storilo v komunalnem gospodarskem oziru, saj je vedno stremelo po povzdi in napredku dvorskega okraja. Mnogi gnotno šibkejši sloji so bili od društva večkrat rešeni marsikaterih skrbi. Za širjenje prosvete je društvo priredilo že dolgo vrsto predavanj s prijetnimi družabnimi večeri, ki jih bo spet obnovilo. Prav dobro so marsikateremu udeležencu ostale v spominu razne prireditve tega društva in njegovi izleti. V političnem pogledu je društvo bilo za dvorski okraj vedno čvrsta in delovna narodna napredna politična organizacija in se upravičeno smatra za matico političnega gibanja JNS za dvorski okraj. Dosedanji predsedniki društva so bili: dr. Ivan Oražen, Adolf Ribnikar, Rasto Pustoslavšek, Avgust Petrič, dr. Josip Lavrenčič, dr. Dinko Puc, ravnatelj Rado Pavlič, a od leta 1932. vodi društvo direktor Jože Rejzner.

Ko praznuje društvo svoj lep jubilej in ko mu prisrčno čestitamo v imenu vse naše napredne javnosti, želimo, da bi pridobilo čim več zavednih sodelavcev in prijateljev. Nova doba zahteva vsestranskega intenzivnega dela. Delavna društva, kakršna je gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani, so najboljša žarišča prosvetnega napredka in nacionalne ideje.

sklicevala na pariški mirovni traktat, ki je dovoljeval vsem prebivalcem nekdanjih francoskih pokrajin rok šest let, da zapustijo deželo in sta se pritožila na gubernij. Ta jima je podaljšal rok do 1. januarja 1815. A žida nista odnehala in sta vložila dvorni priziv. Rešitev rekurza se je zavlačevala tako, da se je Abraham naveličal in izselil v Nemčijo, kmalu nato tudi Mojzes Heimann, prepustivši prokuro svojemu nečaku Simonu. Sele v decembru 1817 je dospela od ministrstva za notranje zadeve rešitev dvornega priziva, s katero se dovoljuje rodbini Mojzesa Heimanna vse zakonito pridobljene pravice. Mestni magistrat pa nikakor ni bil zadovoljen s tako rešitvijo. Kmalu se mu je nudila prilika, da je pokazal svojo oblast. Žid Mojzes je imel namreč v svoji trgovini več uslužbencev svoje vere. Ker pa se je promet množil od leta do leta, je pomnožil tudi število svojega osebja. To pa je dalo mestnemu magistratu povod, da je izgnal iz mesta pet Heimannovih uslužbencev. Že poprej omejenjeni žid Samuel Kunja, profesor matematike na liceju, se je pa izognil vsem nepriklanam na ta način, da se je že l. 1814. dal krstiti in izpremenil ime v Leopold Gunz. — Trdka Heimannova je imela za časa ljubljanskega kongresa 1821. važno vlogo, ko je oskrbovala plačila raznih odličnih do stojanstvenikov, ki so prišli na kongres. — Ko se je leta 1834. ustanovil gremij ljubljanskih trgovcev, se je izpostavilo Heimannovo ime iz volilnega imenika. Toda Heimann, ki je bil že zelo bogat, je očito zagrozil, da bo gnal zadevo do zadnje instance. Gremij se je moral, rad ali nerad,

Ljubljani. Tudi se je izgon odredil iz političnih ozir, na katere ima paziti baš magistrat kot politična oblast. Tržaško namestništvo pa se ni strinjalo z izvajanjem mestnega magistrata in se je sklicevalo na obrtno postavbo, ki ne pozna take kazni za prestopok obrtnega reda. Namestništvo je ugodilo prizivu Josipa Schwarzarja in mu dovolilo, da sme stanovati v Ljubljani, dokler se postavno ne reši končna ureditev vprašanja medsebojnih odnosov različnih veroizpovedanj; glede pouka v prirojevnanju pa je naročilo magistratu, naj postopa po zakonu kot obrtna oblast prve instance. Mestni magistrat je bil mnenja, da je pouk Josipa Schwarzarja zaseben in zanj torej ne veljajo določbe obrtne naredbe; nato se je pritožil zoper namestniško odločbo na ministrstvo. Vsi nadaljnji koraki so postali brezpomembni, ker se je Josip Schwarzar med tem že izselil iz Ljubljane in vrnil v Zagreb. Tako se je završil boj med meščnim magistratom in židom Josipom Schwarzarom.

Kmalu nato, leta 1867., so državne temeljne postavbe zamajale vsem narodom in veroizpovedim enakopravnost. V tem trenutku so bile razveljavljene vse svoboščine, vsi privilegiji in odloki glede omejitve židovstva. Židje so postali svobodni in enakopravni z ostalimi veroizpovedmi. Tako je bilo židovsko vprašanje po tolikih hudih borbah končno rešeno.

Ob splošnem ljudskem popisu leta 1890. je bilo v Ljubljani 76 židov; leta 1900. se jih je naštel 95, med tem 11 vojakov, pri zadnjem ljudskem štetju 1. aprila 1931 pa 65. (Po Iv. Vrhovcu — R. D.)

IVAN PIELICK

trgovina z južnim in domačim sadjem ter zelenjavo na debelo

LJUBLJANA

Skladišče in pisarna: Lingarjeva ulica
(knezoškofijska palača)
TELEFON INTERURBAN št. 25-84Račun Poštne hranilnice št. 70706
Brzjavljaj: PIELICK, LJUBLJANA
Poštni predal št. 335.

OTVORITVENO NAZNANILO.

Vljudno naznanjam, da sem z dnem 1. maja 1938 na novo otvoril trgovino z južnim in domačim sadjem ter zelenjavo na debelo pod gornjim naslovom.

Zagotavljam nizke cene, točno in solidno postrežbo, ter se priporočam za cenjena naročila.

Domače vesti

Dobri vojak švejk obsojen

Dunajski listi poročajo, da je bila te dni izrečena pred dunajskim sodiščem sodba, s katero se prepoveduje razpečevanje prevodov Haškovihi knjig o prigodah dobrega vojaka Švejka.

Proces proti dobremu vojaku Švejk se je pričel že lansko leto pod Schuschniggovim režimom. Obtožilo ga je namreč državno pravdnštvo in sicer po § 303 (motenje vere) in pa po § 516 (prestopki proti morali) avstrijskega kazenskega zakona.

Dobri vojak Švejk se je lahko 14 let kretal v nemškem prevodu po Avstriji, lansko leto pa so odkrili v njem nevarnega protidržavnega in antiklerikalnega rovarja. Proces je tekkel pri dunajskem deželnem sodišču pod V. R. 6424/6429.

Pravijo, da je zadnjič na razpravi, ko je bil obsojen, strumno udaril s petami skupaj in krepko zaklical: »Ee lebo seine Majestät Kaiser Franz Josef I. Siromak se je namreč zanesel na svoje stare izkušnje z avstrijskimi sodniki in pozabljal, da je bila medtem že izdana tiralica za zadnjim Franc Jožefom naslednikom cesarjem Otonom in to zaradi — veleizdaje.

Poljsko odlikovanje tržaškega slavista. Poljska akademija za literaturo je na predlog poljskega prosvetnega ministra odlikovala znanega prevajalca iz jugoslovenskih jezikov, profesorja za srbsko-hrvatski jezik na tržaški univerzi g. Umberto Urbanija s srebrno »akademsko palmo« za njegove zasluge na kulturnem polju. Odlikovanje je izročil g. Urbaniju poljski generalni konzul v Trstu g. Roman Wagnerowicz. — G. Urbani je nedavno objavil v tržaškem »Piccolu« vsestransko informativne članek o naravnih zakladih Jugoslavije.

Spomenik junakemu četniku. Že ko je leta 1904 postal vojak, je Stevan Simić želel biti uvrščen med četnike. Po odsluženju roka je ostal v vojski v činu podnadrednika, dokler se mu ni izpolnila srčna želja. Postal je četnik pod poveljstvom Koste Pečarica. Leta 1908, je bil v neki bitki s Turki hudo ranjen in je moral zapustiti četo. Med turško in bolgarsko vojno pa se je zopet kot četnik junaka boril in najbolj se je odlikoval leta 1913, v hudi bitki na Redkih Bukvah. V začetku svetovne vojne je kot poročnik poveljeval četi pri Šabcu in je bil spet hudo ranjen. Še neozdravljen je zapustil bolnišnico, zbral svoje četnike ter jih vodil v novo borto. Na bojišču je padel 25. septembra leta 1914. Pokopali so ga v njegovi rojstni vasi Masloševu. Po iniciativi župana te vasi in četniških tovarišev bodo v Masloševu junakemu četniku Simiću postavili skromen spomenik, ki bo odkril ob 25-letnici njegove smrti.

Pomerska proga Split—Krf—Pirej. Neko grško brodersko društvo uvaja parniško progo Split—Krf—Pirej, ki bo obratovala v obeh smereh enkrat tedensko. Ta proga bo mnogo koristila gospodarstvom zvezam med našo in grško državo.

Predsedstvo lovskega društva št. 68 let v rokah očeta in sina. Dvajsetkrat je že bil izvoljen za predsednika lovskega društva v Svilačni tamošnji lekarnar Viljem Draškočič. To lovsko društvo spada med najstarejše lovke organizacije v nekdanji Srbiji. Ustanovljeno je bilo leta 1885. obnovljeno pa takoj po osvoboditvi. Pred Viljemom je društvo predsedoval njegov oče in predsedujeta tako družstvu oče in sin že 53 let.

Odslek brezposelnih učiteljskih abiturientov pri sekciji JUU v Ljubljani javlja vsem svojim članom, da so dotikane nove članke legitimacije, ki jih dolo člani pri odsledu osebno, ali pa po pošti. Vaak reflektiraj naj odsledu svojo sliko, na katero naj se podpisuje, na hrtet pa napiše svoj točen naslov in bivališče. Za odgovor naj priloži znamko. Ugodnosti, ki jih nudi odsled svojim članom, se jih morejo člani poslužiti le na podlagi nove legitimacije. Obenem razveljavljamo veljavnost starih legitimacij.

Himen. Poročila sta se na Lokah pri Zagorju g. inž. Viktor Müller Petrič, sin g. inž. Ivana Müller Petriča, viš. svet. gen. direktorije drž. žel. v Beogradu, in gđ. Danica Štibernik iz ugledne rodbine g. Rudolfa Štibernika, nameščenca TPD iz Zagorja. Kot priča sta fungirala g. Josip Verstovšek, trgovec iz Brežice, in g. Jaroslav Breuer, stavbenik iz Ljubljane. Mladima poročencema obilo sreče.

Rana smrt. Na Koritnici pri Grahovem (Baška dolina) je umrl Maksimilijan Hožič, po pokliki krojač; njegove telesne ostanke so položili k poslednjemu počitku dne 20. aprila. Pobralska ga je jetika v najlepših letih. Njegova smrt ni užalostila le svojcev, ampak vsakogar, ki ga je poznal, kakaj po svojem mirnem prikludnem in vednem značaju je užival splošno priljubljenost. Lahka mu bodi zemlja!

Putnik Bled otvorjen. Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopstvo »Putnik-a«, je otvorila svoje sezonsko podružnico na Bledu s 1. majem t. l. Obenem tudi posluje pri mednarodnih brezovskih informacijah pisarna Tourist-Office na Jesenicah na otočnem peronu v kiosku kolodvorske restavracije.

14. V. 1938

Kazina

I. MAJSKI VEČER

Adamič-jazz

MOSD

Za podporni fond društva brezposelnih učiteljskih in profesorskih kandidatov so darovali: Po 500 din: dr. Gregorij Pečjak, Ljubljana. Po 200 din: Karl Prelog, Ljubljana. Hedž. Matej, Ljubljana. Po 100 din: Dolinar Andrej, Ljubljana. Bonač Franc, Ljubljana. Ranzinger L. Ljubljana. Hrehovič F. Ljubljana. Kleinmayer in Bamberg, Ljubljana. Predovič J. Ljubljana. Splošno šolsko elov, bančno društvo pod. Ljubljana. Kolinska tovarna, Ljubljana. Gjudek Aleksander, Ljubljana. Gregorec Et. Ljubljana. Pavel Sedej, Javornik, Jelenz J., Celje, Volk Ignac, Ljubljana. Po 50 din: Lap I., Ljubljana, Eberle Josip, Ljubljana, Cichlaf Josip, Ljubljana. Hribar Dragotin, Ljubljana. »Oleum«, Ljubljana. Jugoslovanska zavarov. družba, Ljubljana. dr. Česenik Ivo, Ljubljana. E. Po. Gačnik, Brezno, Barbič Marin, Ljubljana, Koželj Ivo, Jesenice, dr. Hraščev Juro, Celje. Po 25 din: »Spectrum«, Ljubljana. — Po društvenih pravihli postane vsakdo, ki plača enkratni mzeek din 1000 dobrotni član, din 500 ustanovni član in kdor plača letni mzeek din 100 podporni član društva. Društvo se cenjenim darovalcem najiskrenejše zahvaljuje ker so s tem pokazali razumevanje za težnje društva.

Društvo »Narodni dom« v Zagrebu, priredi v nedeljo 8. maja izlet v Postojnsko jamo. Odhod iz Zagreba ob 7. zjutraj, povratek v Zagreb ob 24. istega dne. Vsi stroški izleta (razen hrane) znašajo: za udeležence z legitimacijo za polovično vozno ceno na železnici 129, za ostale 136 din. Prijava se sprejema v društvenih prostorih, Kraljeve Marije ul. 3 dneвно od 10. do 12. in od 16. do 20. do večereta 4. maja.

Pozor, onemogli in stari delavci! Prijava za podpore iz podpornega fonda za onemoglost in starost je treba predložiti najpозnejše do 1. julija letos onemu okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali privatni društveni bolnišnici blagajni, pri kateri so bili zainteresirani zadnjič prijavljeni za zavarovanje.

Od 24. do 31. julija bo izlet v Dolomite (München — Königsee — Grossglockner). Prvi dan: Ljubljana, Trbiž, Cortina d'Ampezzo drugi dan: Bolzano in Innsbruck, tretji dan si bomo dopoldne ogledali Innsbruck, popoldne pa se peljemo skozi Garmisch-Partenkirchen v München. Četrty, peti in šesti dan si bomo ogledali München in njegovo okolico. Sedmi dan odhod iz Münchena skozi Berchtesgaden v Königsee, Zell am See in po lepi Glocksnerski cesti v Heiligenblut. Osmi dan odhod iz Heiligenbluta k Millestattskeemu jezeru in preko Beljaka v Ljubljano. Izlet bo v udobnem odprtem avtobusu. Med vožnjo si bomo ogledali naravno krasoto Dolomitov, lepa alpska jezera, kakor Königsee, Zell am See, Millestattske jezero i. t. d. Peljali se bomo tudi po znameniti alpski cesti Glocksnerski cesti (najvišja točka 2572 m). Cena vožnje z avtobusom je 2350 din; v tej ceni so vrčunani poleg vožnje še hrana in stanovanje, taksa za cesto in vodstvo na vsem izletu. Če želite v avtobaku prvi sedež, se prijavite takoj! Sedeži v avtobaku so numerirani in dobe prvi prijavljeni prva mesta. Prijave sprejema Okrožna izletna pisarna Ljubljana, hotel »Slon« telefon 26-45 (vhod iz Prešernove ulice).

KINO SLOGA, telefon 27-30 — predvaja danes briljantno filmsko komedijo KAVARNA METROPOL V glavni vlogi priljubljeni ljubavni par LORETTA JOUNG in TYRONE POWER. Odličan film veleumestnega razkošja, elegancie in napetih scen. Film v nemškem jeziku.

MATINEJA OB 10.30: Najboljši in najbolj napeti vojni film z odličnimi filmskimi igralci: Warner Baxter, Fridrich March in June Lang.

PARADA SMRTI

Od 24. do 31. julija bo izlet v Dolomite (München — Königsee — Grossglockner). Prvi dan: Ljubljana, Trbiž, Cortina d'Ampezzo drugi dan: Bolzano in Innsbruck, tretji dan si bomo dopoldne ogledali Innsbruck, popoldne pa se peljemo skozi Garmisch-Partenkirchen v München. Četrty, peti in šesti dan si bomo ogledali München in njegovo okolico. Sedmi dan odhod iz Münchena skozi Berchtesgaden v Königsee, Zell am See in po lepi Glocksnerski cesti v Heiligenblut. Osmi dan odhod iz Heiligenbluta k Millestattskeemu jezeru in preko Beljaka v Ljubljano. Izlet bo v udobnem odprtem avtobusu. Med vožnjo si bomo ogledali naravno krasoto Dolomitov, lepa alpska jezera, kakor Königsee, Zell am See, Millestattske jezero i. t. d. Peljali se bomo tudi po znameniti alpski cesti Glocksnerski cesti (najvišja točka 2572 m). Cena vožnje z avtobusom je 2350 din; v tej ceni so vrčunani poleg vožnje še hrana in stanovanje, taksa za cesto in vodstvo na vsem izletu. Če želite v avtobaku prvi sedež, se prijavite takoj! Sedeži v avtobaku so numerirani in dobe prvi prijavljeni prva mesta. Prijave sprejema Okrožna izletna pisarna Ljubljana, hotel »Slon« telefon 26-45 (vhod iz Prešernove ulice).

Borba za vodo v Hercegovini. Mnogo herojevskih krajev trpi zaradi pomanjkanja vode. Po vodo hodijo odrasli in otroci po več ur daleč. Ko je upravnik Doma narodnega zdravja v Mostarju organiziral po vseh predavanja o snazi, se je večkrat zgodilo, da so vaščani predavateljem z bridko ironijo takole dejali: Lepo znaš pripovedovati in tudi mi mislimo, da se je treba umivati. Samo da nam najprej vode, da se napijemo in, če jo bo še kaj ostalo, se bomo prav radi umivali. So vasi, iz katerih se zaradi pomanjkanja vode vaščani izseljujejo, so pa tudi vasi, v katere se noče nihče prižeti.

Iz Ljubljane

Seja Ljubljanskega mestnega sveta bo v torek 3. t. m. ob 17. Dnevni red javne seje je naslednji: Naznanila predsedstva, prijava novopostavljenega člana mestnega sveta, odobritev zapisnika zadnje seje, poročila finančnega, gradbenega, tehničnega, kulturnega, turističnega, tržarskega in personalno pravnega odbora. Javni seji bo sledila tajna seja s poročili personalno pravnega odbora.

Predavanje v Ljubljanskem klubu. V petek zvečer je Ljubljanski klub zopet priredil v svojih prostorih v Kazini predavanje za člane in po njih upeljane goste. Predaval je urednik in pisatelj dr. Tine Debeljak o Pekafevi koncepciji češke zgodovine. Predavatelja in navzočih goste, med katerimi sta bila konzula Remérand in Miňovský, je pozdravil klubov predsednik dr. Fran Windischer. Dr. Debeljak je nato v enournem, preglednem in teoretično prav zanimivem predavanju seznanil svoje poslušalce s Palackega, Masaryka in Pekafeva pojmovanjem smisla češke zgodovine. Posebej je prikazal znamenito polemiko med Masarykom in Pekafem, glede husitstva in češkega podelogorskega katoličanstva. Orisal je rastoče zanimanje za barok in baročna duha ter pokazal njegove odmeve v sodobni češki literaturi (Šalda, Brežina, Durych in dr.). Predavanje je pokazalo da obstojita dve koncepciji češtva: Masarykova s husitsko in gotosko podlago in Pekafeva s svetovslavsko in baročno tradicijo. Pisec je opozarjal na boje med otema in na možnost, da znaga v bodočnosti druga koncepcija, kar je seveda enostransko stališče; ali ni mogoča sinteza med obema? Predavanju so prisotni sledili z očitnim zanimanjem.

Sokolska gledališča Ljubljana—Vič. Danes ob 20.15. bo poslednja vprizoritev zelo zabavne in duhovite satire »Pustolovščine dobrega vojaka Švejka«. Kako privlačne in zabavne so te pustolovščine dovolj zgovorno priča pet razprodnih predstav. Pridite tudi vi, nasmejali se boste, da še nikdar tako.

sedaj praktičnim odskočnim pokrovom

ELEKTROLUX TEHNA
HLADILNIKILJUBLJANA
MESTNI TRG 25
TELEFON 2580

Umrl je general in državni svetnik živojka Babič. V stanosti 69 let je umrl v Beogradu živojka Babič rezervni brigadni general in državni svetnik v pokojju. Rodil se je v Beogradu kot sin ugledne uradniške družine. Ko je dovršil vojaške študije v Franciji, je bil prideljen kraljevi gardi. Nekaj časa je bil tudi ataše na črnogorskem dvoru. Med vojno je bil pomočnik komandanta konjeniške divizije. Po vojni je bil komandant barbarske divizije, predsednik komisije za razmejitev z Madžarsko ter podpredsednik komisije za razmejitev, a ko je bil upokojen, ga je pokojni kralj Aleksander imenoval za državnega svetnika.

Smrt popularnega pesnika in skladatelja V Novem Sadu je umrl 65letni Marko Nešić, ki je bil knjižničar Delavske zbornice. Pokojni Nešić je bil pesnik in skladatelj. Uglasbil je veliko število narodnih pesmi, zlagal pa je pesmi tudi sam in med ljudstvom se je tako udomačilo mnogo njegovih pesnitvev, da se smatrajo za narodne, čeprav so Nešičeve pesmi in skladbe so razširjene tudi med izseljenci v Ameriki in drugih državah. V mladih letih je Nešić mnogo potoval po svetu. Prepotoval je Rusijo, Nemčijo, Avstrijo in Italijo.

Jugoslovnsko nacionalno akademsko društvo Jugoslavija. V ponedeljek 2. t. m. prva seja upravnega odbora ob 20 v prostorih Soc. pol. instituta. Važno zaradi konstituiranja odbora!

Proslava materinskega dne v operi. Počastitev matere — simbola nesebične ljubezni ter velikega zgleda trpljenja in požrtvovanja je vzgojnega pomena za mladino. Večjo tako proslavo bo priredil letos meseca maja v ljubljanskem opernem gledališču Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič. To proslavo je s posebnim dovoljenjem dovolila banska uprava v Ljubljani. 60 otrok iz vseh ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol v Ljubljani, del opernega baleta in orkester bodo nastopili v pravilnici igri znanega mladinskega pisatelja g. Ribičiča »V kraljestvu palčkov«. Kadar in kjerkoli so uprizarili to igro, vedno so mladina in odrasli napolnili dvorane do zadnjega kotička. Prva predstava bo v ponedeljek 9. maja t. l. ob 20. uri v opernem gledališču.

Koncert basista Franca Schifferja. Ki je bil prvotno določen za jutri, se je moral preložiti in se bo vršil v ponedeljek 9. t. m. ob pol 9. zvečer v veliki filharmonični dvorani. Kupnice vstopnice ostanajo v veljavi.

Cvetličarna Baji se je preselila v Františkansko 3. Roža.

Zgodbo o romantični ženski, ki je mrzila moške — boste videli v krasnem barvastem filmu divjega tempa, prirode in viharja

KINO MATICA 21-24 TORNADO

PREDSTAVE OB 15., 17., 19. in 21. URI!

Svojejo psa je slovesno pokopal v Smederevu premožni mizaraki mojster in strastni lovec Lazar Ivković. Njegov najboljši lovski pes Emil mu je poginil. Mojster Ivković je svojim prijateljem in lovskim tovarišem poslal sezonsko podružnico na Bledu s 1. majem t. l. Obenem tudi posluje pri mednarodnih brezovskih informacijah pisarna Tourist-Office na Jesenicah na otočnem peronu v kiosku kolodvorske restavracije.

Enodnevni avtobusni izlet v Gorico, Doberdob in Trst priredi 22. t. m. Zveza družtev rejcev malih živali, Ljubljana, Karunova ul. 10.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice. Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi BORIS V. SIMANDL, Ljubljana, Dvofakova ul. 3. telefon 24-07.

Vse kulturno javnost opozarjamo že danes na nastop »Slovenske scene mladih«, ki bo v petek 6. maja ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Vstopnine bodo od srede dalje v predprodatji od 10. do 12. ure dopoldne pri blagajni istotam. Predstavi se bodo z Mrakovsko dramo »Čajkovski«.

Valo Bratina proslavi v petek 13. t. m. 25 letni jubilej svojega umetniškega dela v Snuderlovem izvirnem delu »Lopovščine«. Vstopnice za to predstavo se lahko rezervirajo pri operni blagajni. Cene so od 30 din navzdol.

Stara renomirana ljubljanska trdnika Fr. Khām se preseli 2. maja t. l. iz dosedanjih prostorov, kjer je obratovala nad 34 let v nove, moderno opremljene prostore na Kongresni trg št. 8. (splošno znani lokal Kirbisch). Tvrdisi želimo v novih lokalih najboljše uspeh.

TIVAR OBLEKE, moda, kakovost in cena en pojem. — Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

ON SPI NEMOTENO!

Miroplast zapira ušesa proti hrusuču. Dtn 24.— v lekarnah in drogerijah.

Lep spomenik — dar pokojnim Ogled spomenikov dolžnost interesentov Stalna razstava — nizke cene FRANJO KUNOVAR, kamnoseštvo Tel. 49-09. Sv. Križ — Ljubljana

Lep spomenik — dar pokojnim Ogled spomenikov dolžnost interesentov Stalna razstava — nizke cene FRANJO KUNOVAR, kamnoseštvo Tel. 49-09. Sv. Križ — Ljubljana

Buffe »Rio« črna express kava 1.50 Din.

Buffe »Rio« zendviči po 1 Din.

Buffe »Rio« izredno dobra vina brez ulico 2 Din cen.

Vsled preselitve ugoden nakup za birmo. 10—15% popusta. — Ure, zlatina, jedilni pribor pri

A. FUCHS, zlatar SELENBURGOVA 4.

Ali ste že naročnik osemindesetega letnika (1938) najstarejše slovenske literarne revije

Ljubljanskega Zvona' Naročnina letno 120.—, za dijake 90.— din. Obroki poljubni. — Naročite pri Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10.

Vremenska poročila Dozvedno vreme v maju po stoletnem koledarju — Dan je dolg 14 ur 30 minut in naraste do konca meseca za 1 uro 15 minut

N. 1. Filip, Jakob razjasnitev, ponekod še dež

P. 2. Atanazij živana večnoma oblačno, vetrovno, hladneje

T. 3. Najd. sv. Križa, Helena

S. 4. Florjan Cvetko

C. 5. Irenej Desirad

P. 6. Janez p. L. krajec ob 6.22.24

S. 7. Stanislav Priskoslav

N. 8. Prik. Mihaela, Budislav

P. 9. Gregorij Nic Ervinica

T. 10. Antonin Dvo. S. 11. Frančišek H., Ljerkica

C. 12. Pankracij Stojmir

P. 13. Servacij Jasna

S. 14. Bonifacij ščip ob 9.39

N. 15. Zofija Naromira

krajevni nalivi, precej hladno

sončno, topleje, ponekod dež in nevihte

MIZARJI POZOR!

Dobro vpeljano mizarско podjetje s stroji, lastno delavnico in zemljiščem se vsled smrti takoj proda ali da v najem. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek »JUTRA« pod »Rentabilno 14. 3937

Maj

»Ljubi maj, krasni maj, konec zime je sedaj!« poje že stara narodna pesem, ki je v radostnem nadihu ozelenela pomladi položila ljudem v usta vero; da se je mrzlo zimsko vreme tja do pozne jeseni umaknilo s snežno odejo na grebene visokih gora. Med krajnim zimskim mesecem in visoko pomladjo je bil majnik že davnim prednikom mesec sproščenega zadovoljstva, ko se je po pisanem rastlinskem plašču v duhte-če cvetne čase in v ljudska srca razlivala ljubezen ter družila vse na pot novega ustvarjanja prekipujočega življenja.

Mesec maj je tvorec prebujenih sil zemeljske grude, v njegovih dneh se odproše vsi tišči popki po drevju, zdramijo vse nežnejše rastline, ki jih leže toplejše pomladno sonce vključuje v veliko občestvo prebujene narave. Po viharinih in deževnih tednih aprila posežejo sicer zimske neveselčnosti včasih še v maju v doline — to da to so le poslednji utrinki mrzlega letnega časa. Kajti z juga se je vrnilo spet sonce k nam, vedno višja je njegova pot na nebesnem svodu. Dnevi so zmerom daljši, noči krajše. V ranem jutru se že drami majniška zora, pozno na večer pobledevaljo krvavordeče zarje na zasneženih velikanih. V osonja pobožja planin, globoko v odsončne doline, kjer so bile vasi in raztreseni zaselki kmečkih domov vso zimo deležni skora nič ali le malo sonca, bo v majniških dneh spet pokukal nebesni popotnik s svojo blagodejno toploto. Vsenakrog se bo razlila poživiljoča svetloba in tja do najvišje svoje moči v kresni noči pričarala iz

zemlje poslednjo bil ko, da zadosti svoji rasti in razplodu.

Veliki traven je napačil letos po deževnem in snežnem zaključku vhravega aprila. V prvi polovici še dokaj lep mesec je pod konec izlil na zemljo mnogo dežja in dosegal nadpovprečno mero. 1209 mm padavin. Visoke planine so nizko v podnožja dobile precej novega snega in v toplih dneh velikega travna bo snežnica letos še dolgo gnala potoke čez šumeče slapove v doline. Na polju, travnikih in gozdovih bo majniško sonce pospešilo zamujeno rast, zmerom više v samotne vasi se bo selila cvetoča pomlad. In ko bo ozimna po poljih že nastavila prvo zeleno klasje. ko bodo čebelarji pridno lovili roje, se bodo sredi meseca odprla vrata hlevov in pastirji bodo vriskajoč odhajali s čredami na pašo v planine.

Lani so ob tem času po Hercegovini in Bosni že obirali prve črešnje, ki so prišle tudi na naš trg. Zapolniti hlad je letos zadržal vse zgodnje sadeže in šele po nekaj toplih dneh majnika se bo v bukovem zelenju oglasil zvedavi kuku. Dež je dobera napojil zemljo, nežnim listnim poganjkom in cvetnemu prahu le manjka toplote, da zagrine svetle jase po gozdu s senco in pravi v vonjive čaše žuželke.

Majnik — praznični mesec probojne sile ustvarjanja narave in človeka je tul človek in priroda se veselita z niti in s premagano temo čaka v zemljo vloženi trud čim lepšega obračuna v jesenski letini. Za namo so meseci dolgi noči. — pred nami daleč svetlo obzorje visoke pomladi in poljetja.

Matineja ob 11. uri dop.

Znamenita svetovna filmska revija tisočerih plesov, melodij in krasot

BROADWAY MELODY

ELEANOR POWELL
KINO MATICA

in

ROBERT TAYLOR

Cene: Din 3.50 — 6.50

u— Meščanskošolski telovadni nastop v Ljubljani. Ministrstvo prosvete je letos tudi za učence in učence meščanskih šol odredilo javni telovadni nastop. Ta javna telovadba naj pri učencih razvije živahnost, zanimanje za telesne vaje in čut za lepoto in skupnih manifestacij disciplin duha in telesa, spodbudi naj jih za plemenito tekmovalnost; tudi naj ta nastop pokaže javnosti uspehe telesne vzgoje po naših meščanskih šolah. Kakor gimnazijski, tako se bo tudi javni telovadni nastop meščanskih šol vršil na Stadionu in sicer v nedeljo, dne 8. maja ob pol 11. Spored obsega moške in ženske proste vaje, moške in ženske igre ter lahko atletiko. Sodelovala bo vojaška godba dravske divizijske oblasti. Nastopilo bo okrog 900 dijakov in 600 dijakinj. Vstopnina bo: stojšča po 1 din, sežeži po 4 din. Vstopnice bodo razprodajali dijaki in dijakinje; dobile se bodo pri vodstvu tega nastopa na 1. drž. meščanski šoli v Ljubljani (Vič). Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za telesno vzgojo mladine naših šol, posebno pa starši.

MED. UNIV.

dr. LUKA BEZIČ

SPECIJALIST ZA OTROŠKE BOLEZNI

ordinira od 13—15 ure, v ponedeljek in četrtek pa od 13—14 ure.

TURNOGRAJSKA ULICA 4/I. Tel. 38-39. (nasproti dramskega gledališča)

demski klub Viteškega kralja Aleksandra demski klub Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja »Edinstvo«. V ponedeljek 2. maja ob 11 bo v klubovnem lokalu redna odborova seja. Udeležba obvezna!

u— Pustolovštine dobrega vojaka Švejca uprizarji sokolski gledališki oder Ljubljana. Vič v nedeljo 1. maja ob 20, v dvorani sokolskega doma na Viču. Vljudo vabljeni!

u— Jurjevanje šentpeterske in šentjakobske-trnovske Ciril Metodove družnice na ljubljanskem gradu se vrši v nedeljo 15. maja.

u— Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kune, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

DKW MOTOCIKLI
MOTORIMPORT
LJUBLJANA
TIRŠEVA 23
MIKLOŠIČEVA 30

V hotelu »Bellevue«

RESTAVRACIJA od 1. maja zopet redno vsaki dan odprta.

Cenj. gostom se toplo priporočam

P. ŠTERK, hotelir

NAŠE NIZKE CENE

Vas bodo presenetile! Odlična izbira vsakovrstne manufakture v dobri kvaliteti pri

BRATA VLAJ

WOLFOVA ULICA 5

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, TELEFON 41-79

BELI VOLK

Film, sniman po romanu JACK-a LONDONA prikazuje na edinstven način burno življenje kopačev zlata na Aljaski.

Zelo bogat dopolnilni program.

Predstave v nedeljo ob 3, 5, 7, 9, in 11, v ponedeljek ob pol 9. uri

Prihodnji spored:

DEMON LJUBEZNI

SMUČARJI

čez poletje Vam pravilno shranimo Vaše smuči, jih mažemo, popravimo in uredimo tako, da so za prihodnjo sezono pripravljene.

KOLB & PREDALIČ,

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

Telefonirajte na 35-61 in pošljemo ponje.

MONAKOVSKO PIVO

od danes naprej zopet

pri FIGOVCU

Nakup foto-aparata

zaupajte nam, ker Vam

1. strokovnjaško nasvetujemo, 2. zavežemo se Vas naučiti fotografirati, 3. vsak pri nas kupljen fotoaparat tudi zamenjamo, ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali pa če pride iz tovarne nov model.

Na Vašo zahtevo razvijemo

film in napravimo slike v 3 urah.

Za prvovrstno izdelavo jamči

Foto Tourist — Lojze Šmuc,

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA 8

Sanoped v čevljih in nogavicah uniči vse mikrobe.

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

ZOLČNI KAMENČKI

u— Sahovski klub »Lovšin« priredi danes ob 19.30 skromen prijateljski večer v gostini Lovšin, Gradišče 13. Ob tej priliki bodo razdeljene nagrade notranjega turnirja za vsakoletno darilo v znesku 500 din, katero vsoto poklanja ugledna klubova članica gospa Draga Cerne. Nagrade so si priborili: prvo Puc, drugo Habič, tretjo, četrto in peto si delijo Bertonec, Dolenc in Germek, šesto si je pridobil Klemen Klančev in prijatelj šaha vabljeni.

DOCENT

Dr. IVAN MATKO

se je preselil

v Ljubljani v Gledališko ulico št. 4. nasproti opere in ordinira od 9—12 in od 2—5 ure popoldne, telefon 4751. RONTGEN.

u— Trgovske kroge in kupujoče občinstvo opozarjamo na oglaševanje M. Stele, veletrgovca z domačim in južnim sadjem ter zelenjavo in poljskimi pridelki. V današnji številki »Jutra« Ga. M. Stele je lastnica najstarejšega domačega podjetja te vrste in uživa v naši javnosti ugledne trgovke, ki je zmerom znala postreči z najboljšim od dobrega v vrstah svojega blaga. Zadnjih 18 let je ga. Steletova poslovala kot solastnica trgovske družbe, z današnjim dnem pa vnovič odpira samostojno podjetje. Njeno ime je kupujočemu občinstvu znano jamstvo, da bo trgovino tudi v bodoče vodila na enaki višini, kakor doslej. Opozorjamo, da je vhod v lokal, ki se nahaja v spodnjih prostorih škofijske palače, s Pogačarjevega trga (ne iz Lingarjeve ulice). Skladniša ima trdnico na svojem posestvu na Taboru št. 2, trgovina pa ima telefonsko številko 25-47.

V JUNIJU SE PRESELI TVRDKA

S. REBOLJ & DRUG,

KOLESA - OTROŠKI VOZIKI - IGRACE

NA MIKLOŠIČEVO CESTO

Z duhom časa gre kupec tehnično dovršenega »PREMIER« sotorja, kajti zaveda se, da je ekonomičen ter nadvse praktičen. Reprezentanca in glavna zaloga: INTER-PROMET, Florjanska 26.

TRAJNO ONDULACIJO

BARVANJE LAS

Vam izvrši vestno in lepo salon FETTING-FRANKHEIM Irma, Ljubljana, Kongresni trg 1 — »Zvezdca«.

u— Razburljiv karambol. Včeraj malo pred poldnem je prišlo na križišču Gajevce ulice in Tyrševce ceste prav redstavracija pri šestici do vzemirijive prometne nesreče. Iz Gajevce ulice je s precejšnjo brzino privozil neki zasebni avtomobil, od pošte pa je prav tedaj prihajel tramvaj. Oba vozova sta z vso silo trčila skupaj, da je avto dobil hude okvare na karoseriji. Za nekaj časa je bil prekinjen tramvajski promet, da je policija ugotovila dejanski stan, nato pa so razbiti avto zapeljali na dvorišče tvrde Viktorja Bohinca takoj tam zraven, od koder so ga pozneje zavlekli v popravilo.

Damske dežne plašče

najnovejših modelov Vam nudi trdnica

Kolb & Predalič, Ljubljana,

sportna trgovina

KONGRESNI TRG 4.

BAŠKA

vodeče kopališče na otoku Krku. Največja

prirodna plaža na našem Jadranu. — 15

komfort. hotelov in pensionov. Informacije

daje Turistički Odbor, hoteli in potniški

uradi.

TRAJNI KODRI

z najnovejšimi aparati v salonu

GJUD ALEKS., Kongresni trg 6.

u— Tatvina cerkvene slike. V cerkvi sv.

Florijana je bila te dni v kapeli žalostne

Mater božje, ukraden slika Sv. Lucije, de

lo mojstra Mateja Langusa, ki predstavlja

baje portret pesnice Jospine Turnograjske.

Tat je nesel sliko naravnost v neki antikvar

iat v mestu, kjer jo je spravil v denar.

Ko je lastnik antikvariate izvedel, da gre

za tatvino je nakup prijavil policiji, tako

da bo slika vrnjena cerkvi. Vsa znamenja

kažejo, da je bil na delu isti tat, ki je ne

davno v stolnici ukradel sliko Kristusove

glave.

Iz Celja

e— Svečana otvoritev Celjskega Kul

turnega tedna bo danes ob pol 11. dopolne

v mali dvorani Celjskega doma, kjer

je nameščena umetniška razstava slik in

kicov. Razstava celjskega slovenskega ti

ska od njegovih početkov do l. 1914. je v

dvorani Mestne hranilnice. Obe razstavi

bosta odprti od danes do 12. t. m. vsak

dan od 9. do 19. Jutri ob 19.30 bo upri

zorilo gledališče iz Ljubljane v mestnem

gledališču opero savinskega rojaka Ri

sta Savina »Matijo Gubca«. Delo bo diri

giral dr. Danilo Švara, režiral bo prof.

Osp šest. Glavne partije bodo peli Pri

možič, Betetto, Zupan in Ribičeva. Sode

lovalo bo celo osebe ljubljanske opere.

Vstopnice so v prodaji v naprej v knji

garni Gorčarjeve vdove. V sredo 4. t. m.

ob 20. se bo začel v mestnem gledališču

literarni večer, v soboto 7. t. m. ob 20.

pa glasbeno-pevski večer. Udeležite se

vseh prireditev v čim večjem številu!

KINO METROPOL

Daes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »ZDRAVNIK

DR. ENGEL« (Paul Hörbiger). — Ob 10.15

in 14. uri matineja »NAJLEPSI DNEVI«

(Simone Simon).

Pomagajte

svojem zobozdrav

niku, da Vam ohrani zobe!

Tisoci zobozdravnikov priporočajo

KOLYNOS zaradi njegovega anti

septičnega in ustne bakterije uni

čujočega učinka. Uporabljajte Ko

lynos in s tem varujete svoje so

bo in dišite.

Povečajte blek svojega smehljaja

s KOLYNOSOM.

Varčujte — kupite veliko tuboi

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS DENTAL CREAM

Naše nagradno tekmovanje

Naša tretja naloga

Gospod Peter Skaza si je vtepel v glavo, da bo dobil »Jutrova« avtomobil, ker se mu to prerokovali iz kvart. Tako siguren je bil tem prepričanju, da je sklenil, še preden dobi avtomobil, povabiti vse svoje prijatelje, prijateljice, znanke in znanke na večerjo v gostilno »Pri belem konjičku«. Ko so v posebni sobi gostilne sedli k dolgi mizi, je ugotovil, da je v družbi le malo dam. Na vsako damo sta prišla po dva gospoda, ker je bilo še enkrat toliko gospodov nego dam. Opolnoči so se poslovlili štirje gospodje, ki so odšli s svojimi ženami. Po njihovem odhodu pa je moral gospod Skaza ugotoviti, da je ostalo v družbi trikrat toliko gospodov kakor dam. Vprašanje se zdaj glasi: koliko je bilo v začetku dam in koliko gospodov.

Rešite tudi to tretjo nagradno nalogo in si rešitev shranite skupaj z rešitvami naših prvih dveh nalog.

Izrežite in shranite

Ta tretji del sestavljenke, ki velja kot kupon, izrežite in skrbno shranite, skupaj s prvima dvema deloma, ki ste ju izrezali iz velikonočne številke in zadnje nedeljske številke.

K našemu nagradnemu tekmovanju

V današnji številki prinašamo tretjo nagradno nalogo v okviru našega nagradnega tekmovanja, ki smo ga razpisali v velikonočni številki »Jutra«. Čeprav je bilo v razpisu izrečno rečeno, naj nam nihče ne pošilja rešitev doslej objavljenih ugank, še vedno prejemamo pisma z rešitvami. Zato ponovno opozarjamo naročnike in čitatelje, naj nam rešitev ne pošiljajo sproti, temveč naj si vsako rešitev samo skrbno zabeležijo in naj enako skrbno hranijo vse dele sestavljenke, ki jih izrežejo iz »Jutra«. Šele potem, ko bodo objavljeni vsi deli složenke in vse uganke, torej po nedelji 22. maja nam pošljite vse rešitve skupaj.

Doslej smo objavili dve nagradni nalogi, in sicer prvo v velikonočni številki »Jutra«, drugo pa v številki od 24. aprila. Poleg današnje tretje naloge, bomo objavili po eno nalogo v nedeljskih številkah dne 8. in 15. in 22. maja. V vsaki teh številki objavljamo vrhu tega izrezek velike sestavljenke, ki bo na koncu dala, če bo pravilno sestavljena, zanimivo sliko. Tudi te črne dele sestavljenke izrežite in dobro hranite, da boste iz njih lahko na koncu sestavili sliko. V nedeljski številki 22. maja bomo priložili obrazec, na katerega boste vpisali rešitve posameznih ugank. Te rešitve in na papir nalepljene sestavljenke boste v dnevi od 22. do 25. maja oddali na pošto ali pa pri upravi »Jutra« v Ljubljani, ozir. pri njenih podružnicah. V vsaki kuverti sme biti samo ena rešitev. Le od naročnikov in čitateljev izven Slovenije bomo sprejemali rešitve do sobote 28. maja popoldne. Naročniki in čitatelji iz Slovenije pa nam morajo poslati re-

šitve tako, da bodo v našem uredništvu najkasneje v četrtek 26. maja.

100 lepih nagrad

Med one, ki bodo pravilno zložili sestavljenko in pravilno rešili vseh šest nalog, bomo z javnim žrebanjem razdelili 100 lepih nagrad, ki so bile razpisane in podrobno opisane v velikonočni številki.

Prva nagrada je popolnoma nov avtomobil Skoda - Popular, tipa 420 - OHV, ki stane 40.000 din. To je 4sedežna limuzina, ki predstavlja najnovejši izdelek slovitih Skodovih tvornic. Avtomobil ima 4

Iz Maribora

a— Odkrije spomenika kralju Aleksandru v Slov. gorah. Dne 15. t. m. ob 11. odkrije prva občina naših Slovencev gozdi spomenik kralju Aleksandru I. Ureditelju in sicer Sv. Jurij ob ščavnici. Iz Maribora bodo vozili posebni avtobusi.

a— 70letnica vzorne žene in matere. Te dni slavi 70letnico rojstva zglebna gospa in vzorna žena Marija Kost, rojena Senjkovič, soproga upokojenega šolskega ravnatelja, mladinskega pisatelja in skladatelja g. Kosija iz Središča. Slavljenka je vedno neustrašeno izpolnjevala svojo narodno zavest, njeno blago srce pa je bilo tudi vedno naklonjeno pomoči in podpore potrebnim. Vsi, ki so prišli z njo v življenjsko dotiko, so jo na mah vzbujali. Slavljenki želimo ob sedemdesetletni smrti več desetletij v zdravju, sreči in zadovoljstvu sredi dragih in ljubljanih svojcev.

a— Kot uvod v jubilejne slovesnosti 20letnice Jugoslavije priredijo mariborska pevka družba Glasbenica, »Jadrane« in »Maribor« koncert z izvajanjem veličastnega oratorijskega dela »Blagie«.

a— Ljudska univerza. Jutri predava g. Jože Kerentič iz Središča o temi: Ali propada slovenska vas? V petek 6. t. m. literarni večer. Nastopijo gg. Miško Kranjec, Božo Vodušek, Anton Ingolič, Milan Kajž in Branko Rudolf.

MADRACE

žične vložke, otomane, zavese, preproge, knoleje — kupite najceneje pri

»OBNOVA« — Maribor, Jurčičeva 6.

a— Maribor si nabavlja »zastavice« za manifestacije protituberkuloznega tedna. Agilni skavti so prevzeli dostavo ogromnega števila zastavic z dvojnimi križem. Od jutri dalje bodo skavti potrkali na silaherna vrata z vladno prošnjo za odkup simboličnega znaka protituberkuloznega tedna. Zastavice stane samo dva dinarja in naj ne bo nikogar, ki bi se odrekal tej skromni žrtvi. Maribor bo dal z odkupom svojih oken lepo propagandno sliko in dokazal ljubezen do svojega bližnjega jetnika bojnika, lica, ki je prevzela to skrb, pa bo imela tudi skromni dohodek za namene pomagati bednim solze sušiti.

a— Iz državne tožilstva. Prvi državni tožilec dr. Matko Zorjan se je vrnil s svojega boleznoskega dopusta in je spet prevzel svoje posle.

a— »360 žen« je izborna veseligrca, ki sta jo napisala H. J. Wentzel. Vpizori se v torek 3. t. m. v Narodnem gledališču v korist Zdrženja gledaliških igralcev.

a— Nov transport naših delavcev v Nemčijo. V petek zvečer je bil odpravljen drugi transport v Nemčijo, topot za več ko polovico manj, kakor pri prvem transportu. Največ jih združuje obveza kavlja 450 din.

a— Pokojnine se bodo v smislu sporočila pošne uprave dostavile zaradi nedelje jutri v ponedeljek.

a— Kolo sreče. Pri tomboli glasbenega društva pošnih uslužbencev, ki je krasno uspela, so bili deležni tombolske sreče: 1. tombolo zasebnika Laura Stojšek, Maribor, Tattenbachova ulica 27, 2. tombolo: prodajalka Angela Zagoršek, Maribor, Cvetlična ulica 39, 3. tombolo: delavka Terezija Lederhas, Pobrežje, Trstenjakova 5, 4. tombolo: delavka Marija Lenarčič, Ptuj, 5. tombolo: vojni invalid Fran Perko, Maribor, Milinska ulica 26, 6. tombolo: Antonija Kozuh, učenka ljudske šole v Kamnici pri Mariboru, 7. tombolo: Pavla Kranjc, žagarjeva hčerka, Sv. Lovrenc na Pohorju, 8. tombolo: Ivanka Lozej, žena železničarja, Maribor, Gajeva ulica 10, 9. tombolo: Jodip Krabonja, krojaški pomočnik, Pobrežje, Nasipina ulica, 10. tombolo: Domenik Vanda, posestniški sin, Duplek, 11. tombolo: Franc Horvat, hlapec, Sv. Janž na Dravskem polju.

a— Mariborski mali kazenski senat je obsodil večeraj 29letnega Ivana Zmavca iz Prevalj na dva meseca zapora pogojno dve leti ter povprečnino 500 din, ker je v januarju t. l. v Prevaljah na čekovni priznanici izpolnil znesek 867.50 din, podpisal pošno upraviteljico, pritisnil pošni pečat ter uporabil listino kot dokaz, da je nekemu podjetju plačal omenjeni znesek.

a— Udomačila sta se v tuji hiši 25letni brezposelni ključavničarski pomočnik Ludvik Mato ter 27letni brezposelni rudar Franc Prek. Oba sta se namreč vtihovala 8. marca v hišo posestnika Antona Kosija v Zgornjem Javorju, kjer sta se tri dni prav dobro imela. Poslužila sta se lastnikovskega tobaka, pijače in raznih jesti, dokler se ni pojavil 10. marca hišni lastnik, nakar je svedel konec vselega udomačenja. Mali kazenski senat je obsodil Matoto na 1 leto in 6 mesecev robije, Preka pa na 6 mesecev strogega zapora.

a— 80.000 dinarjev znaša vrednost plena tatinske družbe, ki so jo izsledila oblastva pred dnevi, o čemer smo že poročali. Kolovodja tatinske tolpe je bil 31letni Ivan Skupek iz Studenci. Orožniki so aretirali še 25letnega Ivana Rusjana iz Kamnice, nekega 18letnega mladeniča, ter 31letnega Franca Lebana in njegovo ženo iz Studencev. Kakor je dosedanja preiskava ugotovila, je ta družba izvršila okoli 29 tatvin in vlovov.

Slovenija Vas vabi

SLATINA RADENCI

300 sob, 180 novih s tekočo vodo. Ves komfort. Muzika itd. Srce, ledvice, žilci, jetra, žolceci, ženske motnje, notranje žile. Maj 710, junij 750 din za 10 dni vse vrčunano: stanovanje, hrana (izvzemši kruh) vdravilne kopeli, 1 zdravniški pregled, takse, postrežba. Obširni prospekti pri Putniku ali upravi.

DOBRNA pri CELJU!

Ce ste srečno ali živčno bolni, če ste počitka potrebni, če rabite novih življenjskih moči, pojdite v Dobrno. Z največjim uspehi se zdravijo srčne, živčne in ženske bolezni. Cene tudi v glavni sezoni nizke in solidne, penzija od 45.— do 100.— Din dnevno. — Prospekti direktno ali pri Putniku.

a— Požar v kmetijski učili. V bližini kmetijske državnice vendar pa je kmetijsko osebje ogenj pravčasno pogasilo. Ogenj je nastal, ker se je po razgreti peči razlila mešanica olja in olja.

Iz Ptuj

a— Gledališka predstava. Jutri bodo vpizorili celjski osmošolci veseligrco »Ces dames aux chapeaux verts« v mestnem gledališču.

a— Glavno cepljenje proti osepncam pri dojenčkih bo 10. maja od 13. do 14. na magistratu v I. nadstropju v zbornišni dvorani. Cepjenje je po zakonu obvezno. Prineesti je vse otroke, ki še niso bili uspešno cepljeni in štejejo nad 3 mesece. Pregled bo teden dni pozneje, to je 17. maja, istotam in ob isti uri. Podrobnosti so razvidne iz zadnjega razglašja.

a— Požar na deželi. Te dni je nastal ogenj v gospodarskem poslopuj posestnika in župana Tumpeja Jakoba pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. S poslopjem vred je uničeno mnogo ajde, koruze, moke in drugih živil hkratu z raznim gospodarskim orodjem, senom, slamo in okoli 20 kokošmi. Škoda je delno poravnana z zavarovalnico. Požar je najbrž podtaknila zlobna roka.

Čenjene dame:

Miss Lundova vas vabi!

Ljubljana, 1. maja. Iz megle nega Londona je prispela danes v Ljubljano mlada, šarmantna dama, miss Lundova. Naj Vam takoj v uvodu izdamo, da potuje po svetu s posebno nalogo: povsod sprejema dame, jih uvaja v skrivnosti nege in lepote čenjenega obraza in jim obenem brezplačno razloži vse pridobitve moderne kozmetike.

Milostiva, tudi Vi jo boste obiskali, saj Vam njen kultiviran obraz dovolj zgovorno priča, da je res temeljito posvečena v vse skrivnosti negovanja lepote in ženskih čarov. Prikupna Angležinja je zastopnica najslavnejše svetovne tvornice kozmetičnih preparatov Elizabete Ardenove. To je danes najmočnejše in menda najpopolnejše podjetje, ki si je osvojilo ves svetovni trg. Ne, kakor mislite, zaradi reklame, temveč zaradi svojih preparatov, ki so plod dolgotrajnih preizkusov in proučevanj znanstvenikov, učenjakov, zdravnikov. Vsako leto prinaša podjetje nove stvaritve, ki so za damski svet vedno majhna senzacija. Ko je pred dvema letoma spravila Elisabeth Ardenova na trg novo kremo »Welwa cream masques«, ki napravi kožo gladko, napeto in svilnato, jo je kar zavržalo med nežnim svetom, a zdaj ima za Vas pripravljeno izredno praktično rdečilo z ogledalom za ustnice, in to v vseh pastelnih barvah, da se ujema rouge s pastelnimi toni modernih toalet.

Toda, ne preveč o temi Milostiva, sami se potrudite v torek ali prihodnje dni v drogerijo »Adrij«, kjer Vas bo miss Lundova uvedla v vse skrivnosti moderne kozmetike. Podrobno Vas bo seznanila z načinom nege obraza, kako uporabljati vsako kremo, kako masirati obraz. Povedala pa Vam bo tudi, kako je treba uporabljati puder in rdečila, da ustrezajo Vaši polti, se prilagajajo Vašim lasem in da so v harmoniji z barvo Vaše toaete.

Milostiva, vabljeni ste!

Hrastničani spominu svoje ugledne vzgojiteljice

Uspala je, da ji pomislil princese zdravje. Z njo vred smo upali vsi, ki smo jo poznali in jo ljubili. Pa je prišla iz Ljubljane vest, da je umrla naša dobra bivša upraviteljica hrastniške dekleške šole g. Hermina Ludrova. 25 let je bivala med nami v Hrastniku, živela je v nami, trpela je z nami in se z nami veselila. Koliko nežnih src naših deklet je ljubilo in vzgajalo njeno plemenito srce.

Ko so je pred štirimi leti poslavljalja od nas, so bridko jokale naše deklice, ki so tako ljubile in spoštovala svojo dobro učiteljico. A hudo je bilo tudi nam, tovarišicam, ker je odhajala materinsko dobro predstojnico. Spremljale so jo želje, da bi bila srečna jesen njenega življenja. Pa ji je bila zapisana drugačnja usoda. 36 let učiteljskega dela, prvih 11 let je službovala v Podčetrniku in Kapelah ji je izpodkopalno zdravje. Ko je šla v pokoj, je umrla. Štiri leta bolezni in trpljenja so bila nagrada za 36-letno trdo življenjsko delo. Naj ti bo sladek pokoj!

M. J.

Drzen vlom skoz okno

St. Vid pri Stični, 30. aprila. V okolici Primskovega na Dolenjskem je bilo zadnje čase več drznih vlovov in imajo šentvitski orožniki precej dela, ko zasledujejo nemarne rokavčarje.

Naši orožniki so odkrili zdaj tudi storilca zvitiga vlovca, ki je bil izvršen v mali vasi Mengus na ozemlju naše orožniške postaje. Posestnik Jože Verbič je bil z domačimi v sosednji vasi po opravkih. Prav nikogar ni bilo doma. Pred odhodom so hišo dobro zaklenili. V tistem pa se je priklatil v Mengus doigranec in je opazil, da bi mal dobil pri Verbiču kaj za svojo tatinsko malho. Previdno se je splezal za hišo, tam je utrl okno, nato je privzdignil na notranji strani kavej in okno je bilo odprto. Pognal se je nato v hišo, kjer je začel temeljito iziskati za plenom. Iz zaklenjenega omara je pobral 3000 dinarjev, v skrinji je našel dve mošči uri in eno žensko. Drzen goet je nakradel tudi zavoj obleke. Nato je vdril v zaklenjeno kamro in vlovil v vizično omarico. Tudi od tod je odnesel več stvari, ki so jih Verbičevi branili stalno pod ključem.

Vlomilec je nato pobegnil. V Mengus so bili pozvani naši orožniki. V sveže razmočeni zemlji so našli sledove stopinj. Polizvedbe so obrnile sled na nekega okoličana, ki se je tisti čas mrazil okrog Verbičeve domačije. Preiskava je ugotovila, da je bil »umumljenec ob času vlovne res z doma. Domači sicer trde, da je nesel le v mlino. Stopnje pod oknom Verbičeve hiše pa se ujema s podplati osumljenega fanta. Bil je izročem v zapor višnjegorskega sodišča.

Lep dan! Zgodbe brez groze

Kako se je gospodarilo v Privredni zadrugi

Maribor, 30. aprila. Afera Privredne zadruge, odnosno njenekega ravnatelja Josipa Rožeta daje mariborski policiji obilo posla. Na predstojništvo mestne policije so se zglašili danes in večeraj popokne številni člani omenjene zadruge, ki so izjavili, da so bili oškodovani. Nekateri so med drugim izpovedali, da je »ravnatelj« Jože Rože prekupeval s policami omenjene zadruge. Zgodilo pa se je, da so se lastniki polic oglašali v pisarniških prostorih zadruge, kjer jim je pa nato »ravnatelj« Rože sporočil, da niso upravičeni kasirati posmrtnine, ker ni bil pokojnik njihov sorodnik. Tako so bili oškodovani številni imetniki polic za lepe zneske, saj so plačali visoke premije, potem pa še odkupnino za police.

V teku preiskave se je dognalo, da je štela Privredna zadruga 1860 članov, ki so redno plačevali svoje precej masne premije. Zal pa je preiskava trčila na težkoče, ker so izginile glavne poslovne knjige z blagajniško knjigo. V teku dosedanje preiskave niso mogli dognati, kam so šli veliki denarni zneski, ki jih je prejela zadruga.

Danes je prišel na policijo neki bivši uradnik Privredne zadruge, ki je povedal precej zanimive reči. Izpovedal je, da so se zapisniki sej in občnih zborov sestavljali nekega dni prej, in sicer po navodilih »ravnatelja« Rožeta. Če se je zgodilo, da je namestništvo izrazilo zaradi tega svoje pomisleke, je Rože odvrnil, da je on gospodar in da bodo delali tako, kakor on želi. Zanimiv je tudi primer, ko so bile na prejšnjih občnih zbiorih zadruge izvoljene v upravo neke osebe, katerih imena pa niso bile zabeležene v zapisnik, ker »ravnatelj« tega ni dovolil. Po izpovedi omenjenega uradnika so bili vsi posli Privredne zadruge osredotočeni na osebi »ravnatelja« Josipa Rožeta, ki je gospodaril v zadrugi po svoji mili volji. Dosedanji potek preiskave je pokazal, da je bilo poslovanje navedene zadruge urejeno po vzorcu zloglasne Kmetijske eksportne zadruge. Zavarovali so stare in mlade in tudi takšne osebe, ki so bile tik pred smrtjo. Tako je postala Privredna zadruga središče prave tobole in loterije s človeškimi življenji. Sprito tega je umljivo, če se posmrtnine niso izplačevale. Glavno prizadevanje preiskovalnih oblastev pa je zdaj, ugotoviti, kam so izginile te velike vsote denarja.

Sokolina delu

Sokolski župni zlet v Celju

Celje, 30. aprila. Po dveh letih bo Celje spet središče velikega sokolskega župnega zleta. V nedeljo 12. junija nas bo obiskala vsa sokolska družina s Posavja, Krškega polja, iz rudniških revirjev, iz Savinjske in Šaleške doline, izpod zelenega Boča in od Soče.

Župni strokovni odbor je v glavnih obrih že izdelal program za župni zlet. Izkušnje za popoldanski nastop se bodo začele za vse oddelke razen članstva ob 8.15. Spored bo ob 11. Popoldanski nastop se bo pričel ob 16. Članstvo in naraščajoča bošastopila s prostimi vajam za vsesokolski zlet v Pragi.

Kakor vsa leta bodo tudi letos v sprevidu naše narodne noše, ki so še zmerom navdušile naše občinstvo. Sestre in brate, ki nimajo krojev in tudi sicer ne bodo zapojeni pri zletu, vabimo, da si preskrbijo narodne noše in v njih sodelujejo. Čelo sprevide bodo sestavljali sokolska konjenica in stasiti jezdcu v kmečkih nošah.

Vse v župi volanjene edince se z verno pripravljajo na župni zlet, zato bomo tudi uspeli.

Sokol v Gorjah pri Bledu. Pred kratkim smo uprizorili Golarjevo veseligrco »Dve nevesti«. Uspeh je bil zadovoljiv. — Dne 5. junija pa to naše društvo razvilo društveni prapor. S tem bo združen tudi telovadni nastop blejskega okrožja. Skupno z brati in sestrami iz sosednjih društev bomo manifestirali za sokolsko idejo in za vdanost narodu, državi in mlademu kralju. Upamo, da bo udeležba od blizu in daleč častna. Društvo v Gorjah je mlado, a vendar ima še svoj dom in šteje v tem letu 65 članov in članice in nad 100 naraščajočev in otrok. Vsem edincem in posameznim pripadnikom Sokola polagamo na srce, da ne zavrzajo okrožnice ki smo jim jo razposlali, temveč da se odzovejo našemu klicu. Delajmo in krepijo se!

Jezdni odsek Sokolske šipe Ljubljana obvešča vse člane, da se danes jahanje vaje ne vršijo. Zdravilo! župni jezdní dutek.

Sokolsko društvo Krško priredi jutri v ponedeljek v svojem kinu ob 20. filmsko predavanje »Češkoslovaška«. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Sokol Maribor 1. priredi 8. maja (v primum slabega vremena 15. maja) ob 14. na svojem letnem telovadišču v Koseskega ulici veliko javno tombolo v korist zgradbe Pivkovega sokolskega doma. Med tombolo bodo na razpolago obnovevalni sedeži. Po tomboli bo velika narodna veselica z godbo in plesom. Igrala bo godba »Drava«. Tombolske karte so že v razprodaji in stane ena tablica samo 2.50 din.

Iz življenja na deželi

RIBNICA. Sokolski zvočni kin predvaja danes ob 15.15 in 20.30 zvočni film »Carovnica iz Salema«. Za dodatek Paramoutov zvočni film. Za prihodnji program pride »Hadi Murat«.

STUDENICE PRI POLJANAH. V petek se je poselavljal od Studenice učitelj g. Bajt Fran. Šel je na novo službeno mesto na Pobrežju. Nad 18 let je služboval v Italiji, odkoder se je moral zateči v Jugoslavijo, da si v njej poišče kruha. Nekaj časa je dobival podporo iz banovinskega bednostnega sklada, nato dnevničarsko plačo, kar seveda za šest člansko družino ni zadostovalo niti za najskromnejše življenje. Naposled je bil sprejet v državno službo s priznanjem polčaja, ki mu po službenih letih pripada in hkratu namestnik na Pobrežju. V Studeniceh je bil nad pet let. S svojim korektnim nastopom se je priljubil pri otrokih, starih in svojih tovariših, katerim je bil zgleden tovariš. Na novem mestu mu želimo mnogo zadovoljstva.

KINO UNION, tel. 22-21
FINALE
Ob 10.30 dop. po globoko znižanih cenah ISTI FILM!

Prekrasen film iz življenja štirih dunajskih deklet, senčne in sočne strani iz njihove mladosti — ljubezen, veselje, razočaranje...
Käthe Nagy, Ilse Werner, Lucie Englisch, Hans Moser, Theo Lingner. Režija: Geza Bolvary
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri
Tekmovalci nagradnega žrebanja naj pri nakupu vstopnic zahtevajo kupone za žrebanje!

Sport za zeleno mizo

19 let ISSK Maribora

Maribor, 28. aprila. V lovski sobi pri »Orlu« je bil v sredo zvečer 19. redni letni občni zbor najstarejšega sportnega kluba ob naši meji ISSK Maribora, ki ga je otvoril in vodil dolgoletni zaslužni in poštvovalni predsednik g. dr. Fran Stamol. Za zborovanje je vladalo izredno veliko zanimanje, tako da je bila dvorana nabit polna. Po predsednikovih uvodnih besedah je sledilo poročilo posameznih funkcionarjev in je kot prvi podal svoje poročilo klubov centralni tajnik g. Josip Končič. Iz njegovega poročila posnemamo, da se inventar, s katerim razpolaga klub, tudi v pretekli poslovni dobi ni povečal razen v nogometnem odseku, ki je nabavil mnogo nove opreme. Zal pa se še doslej ni dalo rešiti vprašanje igrišča, na katerem bi se razen treningov mogle prirediti javne tekme. Edini sportni prostor, ki ga ima klub, je moderno teniško igrišče, ki ni samo v ponos kluba, ampak vsemu mestu. Teniški odsek je pod vodstvom agilnega ravnatelja F. Babiča usmeril svoje delovanje predvsem k vzgoji naraščajoč, kar mu je tudi povsem uspelo. Zdi se, da je s tem zagotovljen uspešen razvoj slovenskega tenisa v Mariboru. Nogometni odsek je v teku zadnjih let pokazal letos še največji napredek, čeprav nima lastnega igrišča. Poštvovalni načelnik nogometne sekcije g. mag. C. Maver je predvsem forsiral mladino ter s sodelovanjem upravnega odbora, ki je gmotno podprl odsek, dosegel popoln uspeh. Trenotno je moštvo ISSK Maribora na drugem mestu prvenstvene tabele ter ima še možnost, da si pribori naslov prvaka dravske banovine. Prvenstvena tabela daje slutiti, da bodo klubi mariborskega okrožja zasedli vodilna mesta in bodo zaradi tega imeli delegati mariborskih klubov na letošnji glavni skupščini LNP mnogo lažje stališče, ko bodo zahtevali, da se v prvenstveni finale dopustijo trije mariborski klubi. Da so klubi celjskega in ljubljanskega okrožja LNP na koncu prvenstvene tabele, je najboljši

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem sporočamo, da se preselimo in odpremo 2. maja svojo špeciialjsko in delikatesno trgovino v KIRISCHIEVI HAI.

Razume se, da smo svojemu novemu lokalu priključili tudi lepe prostore za svojo priznano vinarno. — Priporočamo se za nadaljnjo nakupenost

FR. KHAM,
DELIKATESE — SPECERJIA — VINAERNA — KONGRESNI TRG 8.

DELIKATESE — SPECERJIA — VINAERNA — KONGRESNI TRG 8.

dokaz za premoč mariborskega nogometa. Zimskosportni odsek je pod vodstvom neumnega načelnika g. V. Goluboviča dosegel zavidne uspehe. Člani kluba so bili uvrščeni v državno reprezentanco za tekme v Italiji in na Triglavu, kjer so se odlično plasirali. Zal je tudi letos mila zima onemogočila izvedbo bogatega sporeda, ki ga je nameraval izvesti odsek. Z leti bi bilo, da se na novo ustanovita opušena odseka, in sicer plavalni in lahkoatletski, kajti to sta panogi, ki pri smotrnem sodelovanju z drugimi odseki vsestransko usposobita mladino za gojenje sporta. Člani ISSK Maribora so se udeleževali tudi izven kluba v raznih sportnih forumih.

Zatem je sledilo blagajniško poročilo, ki ga je podal mesto odsotnega blagajnika g. Loosa tajnik g. Končič. S pomočjo nekaterih dobrotnikov se je klubu posredilo, da je del svojih dolgov likvidiral in je upati, da se bo klub letos znebil še vseh starih dolgov, seveda le v primeru, če bodo klubi tudi v tem letu naklonjeni dobrotniki, katerim se je izrekla iskrena zahvala.

Sledilo je poročilo neumnega delavnega načelnika teniškega odseka g. ravnatelja J. Babiča, ki je v svojem poročilu zajel odsekov uspehe v preteklem letu, iz katerih je razviden velik napredek zlasti nardarjenih juniorjev.

Nato je poročal poštvovalni načelnik nogometne sekcije g. mag. Ciril Maver. Iz njegovega poročila je razvidno, da je nogometna sekcija pri dobrem gospodarstvu zmerom lahko visoko aktivna in ni bila upravičena svoječasna namera o njenem razpustu. Res je, da naš nogomet še ni na primerni višini, vendar pa kažejo vsi znaki, da bo po vztrajnem in poštvovalnem delu mogoče, da postane ISSK Maribor resen reflektant na prvo mesto v naši banovini. Odsek ima verificiranih vsega 90 igralcev, ki so v pretekli poslovni dobi dosegli lepe uspehe. Prvi pogoj za uspešno napredovanje je akcija za lastno igrišče. Koliko večji uspehi bi bili lahko dosegli, če bi imel klub — kakor vsi ostali prvoizredni klubi svoje igrišče. Zato se je načelnik zahvalil sodelavcem in igralcem, ki so v tako težkih pogojih vztrajali. Snuje se zadruga »Mariborski stadion«, ki ima namen zgraditev modernega, današnjim razmeram ustrežajočega stadiona. Že se nabirajo člani te zadruge in naj ne bo nobenega iskrenega pristaja ISSK Maribora, ki ne bi podpisal vsaj enega deleža. Ob koncu svojega poročila je g. mag. Maver apeliral na članstvo, da se mora zavdati, da je ravno nogomet širil ime in ugled ISSK Maribora. Tudi v nacionalnem in državnem pogledu ne smemo podcenjevati ogromnega propagandnega pomena nogometnega sporta, ki je še zmerom na svetu priporočilo in sredstvo za poznavanje vsakega naroda in države.

V imenu nadzornega odbora je poročal g. Pogačnik, ki je predlagal razrešnico, ki je bila tudi soglasno sprejeta. Naposled je spregovoril še dr. Miloš Vauhnik o nacionalnem pomenu sporta ob naši severni

meji ter o nujni potrebi graditve novega stadiona.

Po kratkem odmoru so sledile volitve in je bila soglasno izvoljena naslednja nova uprava: dr. Fran Stamol predsednik, ravnatelj Fran Roždek I. podpredsednik, Julij Guštin II. podpredsednik, ravn. J. Loos I. blagajnik, mag. Ciril Maver II. blagajnik, Mirok Ravter I. tajnik, Viljem Mihelejak II. tajnik, inž. Josip Baran I. gospodar, inž. Joža Jež II. gospodar. Načelniki odsekov: teniškega ravn. Franjo Babič, zimskosportnega Vekoslav Golubovič, nogometnega mag. Ciril Maver, dočim bo načelnika lahkoatletskega odseka imenoval odbor. Odborniki: Stanko Koštomaj, Evgen Bergant, Anton Desnica, Justin Gustinčič, dr. Stane Lutman, Zora dr. Ravnikova, Ludvik Simončič, dr. Miloš Vauhnik in S. Voglar. Namestniki odbornikov: Josip Hutter, Maks Kane, ravn. A. Krejčl, dr. Fran Marinič, Josip Serec in ravn. F. Zupan. Nadzorni odbor: dr. Leopold Boštjančič, Franjo Mastek in ravn. B. Pogačnik. Častno razsodišče: dr. R. Ravnik, dr. S. Stor in ravn. dr. J. Tominešek.

Pri slučajnostih so še spregovorili mag. Maver, S. Koštomaj, E. Bergant in Zora dr. Ravnikova. Obnavljale so se še nekatere interne klubove zadeve, nakar je predsednik g. dr. Stamol zaključil lepo uspeli občni zbor.

Ljubljanski ZSP (službeno). V petek 13. t. m. bo VIII. redni občni zbor LZSP v prostorih damske sobe kavarne Emona. Pričetek točno ob 20. Dnevni red: otvoritev in pozdrav predsednika, dolocitev verifikacijskega odbora, zapisnikarjev in dveh overovalcev, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo tehniškega referenta, poročila nadzornega odbora, volitve novega odbora, samostojni predlogi in slučajnosti. — Pravico prisostvovati imata po dva delegata vsakega kluba, ki morata predložiti predsedstvu od kluba potrjeno poverilnico. Na poverilnici mora biti razvidno, kateri od delegatov ima glasovalno pravico. — Klub, ki ni poravnal

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem sporočamo, da se preselimo in odpremo 2. maja svojo špeciialjsko in delikatesno trgovino v KIRISCHIEVI HAI.

Razume se, da smo svojemu novemu lokalu priključili tudi lepe prostore za svojo priznano vinarno. — Priporočamo se za nadaljnjo nakupenost

FR. KHAM,
DELIKATESE — SPECERJIA — VINAERNA — KONGRESNI TRG 8.

DELIKATESE — SPECERJIA — VINAERNA — KONGRESNI TRG 8.

finančnih obveznosti ali ni priredil zadnji dve sezoni nobene tekme ali se s svojimi člani ni udeležil nobene tekme katerega saveznega člana, nima glasovalne pravice. — Če ob določenih uri ne bi bilo navzočnih zadostno število delegatov za sklepčnost, bo občni zbor pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom ne glede na število prisotnih delegatov. — Samostojne predloge je treba poslati na naslov podsavca do 10. t. m. Sodniške pole in zapisnike vseh tekem morajo klubi nemudoma poslati na podsavezni naslov.

Jugoslovanski zimskosportni savez (službeno). 11. redna seja upravnega odbora bo v torek dne 3. t. m. ob 20.30 v savezni pisarni.

Seja lahkoatletske sekcije SK Ilirije bo v ponedeljek zvečer v klubskem lokalu.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 1. maja: ob 15. Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. Izpit za življenje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 2. Zaprt.

Torek, 3. Izpit za življenje. Red. A. Salonska komedija »Rdeče rože« proži zabavno, lahkonoto in dovpijno sliko platonične pustolovščine, v katero zabrede zakonska žena s prostovoljnim sodelovanjem svojega moža in hišnega prijatelja.

Kako delajo vreme

Številčni jezik, »esperanto« vremenoslovcev — Nevidni vremenski napovedovalec — Tri ure dela brez sekunde oddiha — Ogromen trud za nekoliko skopih besed

Dunajske vremenske napovedi so zelo uporabne za naše kraje, zato bo nemara zanimivo, pogledati, kako tam vreme »delajo«, namreč v dunajskem osrednjem vremenslovnem zavodu.

Takšne vremenske napovedi so pred vsem mednarodna zadeva.

Trikrat do štirikrat na dan pregledujejo prostovoljni vremenski opazovalci ob določenih časih v vseh kulturnih deželah sveta svoje instrumente in prevajajo svoja opazovanja v dogovorjen številčni »jezik«, ki je pravi »esperanto« meteorologov. Poročilo nekega termina določene postaje

vsebuje 35 števil.

Če bi hoteli tukaj kot primer v obliki navadne brzojavke podati vsebino ene same takšne številčne brzojavke, bi to znatno povečalo obseg tega članka. Brzojavke morajo opazovalci oddajati po žici ali po etru, kolikor hitro morejo, nekaterim

radijskim velepostajam.

Tu poedine brzojavke zberejo in jih oddajo dalje po natančnem razporedu. Samo ob jutranjem terminu dobijo na ta način v osrednji vremenslovnji zavod okrog 500 takšnih vremenskih brzojavk. Najvažnejšo vsebino teh sporočil je treba sedaj čim hi-

treje v obliki znakov in številk zabeležiti v zemljepisne karte.

Ko se je to zgodilo, pridejo karte v roke dežurnega prognostika, vremenskega napovedovalca.

Prognostik ima nalogo, da poudari z rdečo skupne vremenske lastnosti velikih ozemelj in da jih združi. Pregledni razpored kart določenega termina in

primerjavo s kartami prejšnjega dne

mu sedaj omogoči pregledati, kaj se prav za prav v vremenskem oziru v Evropi dogaja. Ta skupni pregled in primerjavo imenuje strokovnjaki »sinoptiko«.

V teku desetletij je znanstveno opazovanje skušalo postaviti neka pravila in zakone o poteku vremenskih pojavov preko velikih ozemelj. Navsezadnje pa odloča tu vendarle

izkušnja in spretnost

poedinega prognostika. Od te njegove izkušnje in spretnosti je odvisno, v koliko bo njegova napoved zadela resnico.

Pri tem moramo pomisliti, da deluje stroj

vremenslovnje posaje z mrzlično naglico. Ob vsakokratnem terminu ni za cele tri ure nobenega

oddiha niti za sekundo,

dokler se pač končna vremenska napoved bomojavno ne sporoči listom in brezžičnim postajam. Ob 8. jutraj stoji opazovalci na ladjah oceanov v Grenlandiji, na Novi zemlji, v Sibiriji, Egiptu, Maroku in v vseh evropskih državah

pri svojih aparatih.

Tri ure pozneje mora prognostik sporočiti svoje zaključke na vse strani sveta.

Popoldne se ista stvar ponovi še enkrat. Sedaj je treba obdelati opazovanja ob 14. Ker je orednjemu zavodu na razpolago le najpotrebnejše osebe, se popoldanska služba ne more razvijati v istem obsegu kakor predpoldanska. Tedaj

narišejo manj kart

in ne sprejemajo brzojavk velikih ozemelj, čeprav bi bil drugače baš ta termin najugodnejši za prognozo. Večina inostranskih vremenskih postaj obdela potem še večerni termin ob 19. in nekatere postaje tudi nočni termin ob 2.

Gotovo je le

malo čitateljev listov

in poslušalcev radija, ki bi imel pravi pojem o tem, kolikšno vsoto mednarodnega sodelovanja predstavlja eno samo kratko vremensko poročilo n. pr. v tej obliki: »Malo spremembe, ob robu Alp nagnjenje k nevihtam«.

BESEDE SPOZNANJA

Pravijo, da je človek svet — nihče pa ne pojasni vprašanja, kako more živeti toliko svetov v prostoru enega samega sveta.

Sonce, ki gledata vanj dva človeka ob istem času, osvetljuje enega in zasenčuje drugega.

Ogromno je ljudi, ki od samega gledanja ničesar ne vidijo.

Kritičen bedak je tisočkrat slabši od bedastega kritika.

Preden človeka sreča pamet, je navadna že ob glavo.

Izkušnja izmudi človeka, ampak nakušeni so srečnejši od izkušenih modrijanov.

Kdor je sit, ne verjame lačnemu, lačni pa še manj verjame sitnemu.

Zaradi skrbni si ni še nihče vzel življenja.

Človek beži v samoto, da bi ubil občutek samotarstva.

Iz nadarjenih ljudi šestokrat ne postane nič.

Kadar stoji gola resnica pred človekom, si ne zna z njo drugače pomagati, kakor da izvrši nad njo nasilje.

Če te nadlegujejo stene v postelji, prepušti jim ležišče, drugače bodo mislile, da se hočeš bojevati z njimi.

Življenje je boj iz strahu pred borbo.

Če bi življenje ne bilo resnično, ampak samo možno, kdo bi še imel pogum živeti?

Priljubljen instrument

Harmonika ni le cilj nešteti v sedanjem nagradnem tekmovanju »Jutra«, temveč je zelo priljubljena tudi v sončni Kaliforniji, o čemer priča tudi ta slika s kalifornijske pešine

Legel je v krsto in se ustrelil

Samomor voditelja pogrebnega zavoda v Franciji

Vodja podružnice nekega pogrebnega zavoda v Albertu ob Sommi na Francoskem menda ni bil prav zadovoljen s svojim poklicem. Stalni potlačeni, s katero ga je ta poklic navdajal, je skušal ubežati s pijančevanjem.

Pri žalujutih ostalih, ki so prihajali naročat krsto, pa je zbujalo seveda nevoljo, kadar so naleteli na moža, ki je bil v alkoholiziranem stanju. O stvari so ljudje mnogo govorili in govorice so prišle nazadnje ravnatelj podjetja na uho, pa je prišel v Al-

bert, da vodja, g. Soualla, počeno zgrabi za ušesa in mu sporoči odpoved. Mož, ki je bil tudi v tistem trenutku pijan, je ob pogledu na odpovedno pismo na mah postal trezen.

Izjavil je, da je njegovo življenje uničeno, da si je že davno tega naročil najlepšo krsto in da se bo končal. Te grožnje niso resno vzeli, toda komaj je ravnatelj zapustil trgovino, je jeknil strel. Našli so Soualla v krsti, ki si jo je bil sam izbral in v kateri si je pogljal kroglo v glavo.

Deset zapovedi za zdravje

Pametni nasveti angleškega lista

Sledeče zapovedi, pravi »Daily Express«, bi si moral vsak bralec izrežati in jih nositi stalno pri sebi:

1. Vsako noč potrebuješ osem ur spanja v dobro prezračenem prostoru. Če ti je težko zaspati, popij kozarec vročega mleka, preden ležeš v posteljo.
2. Neguj svoje zobe, očisti si jih vsak večer in vsako jutro in po možnosti tudi po obedih. Vmesne prostore med zobmi očisti s svileni nitjo. Ne griz orehov in pojdi vsake štiri mesece k zobozdravniku.
3. Neguj svoje lase. Masiraj si vsak večer lasišče s konci prstov in krepko, potem si okrotaj lase, dokler te ne prične v kožo škemeti.
4. Neguj svoje oči. Mežikanje jim dobro de. Ophaj jih nekolikokrat, potem jih zapri in odrgni s konci prstov veke, toda na rahlo.
5. Srce si s stalnim prevelikim naporom lahko težko škoduješ — zato ne teci ni-

koli prehitro in če si pravkar jedel, ostavi takojšnje kopanje ali napore vaje. Povprašaj za svet zdravnika, če občutiš pogostoma bolečine okrog srca.

6. Pomisli na to, da se glasi zelo pravičen odgovor na vprašanje, da-li je življenje vredno življenja, tako-le: »To je odvisno popolnoma od jeter.« Jeter imajo nalogo, da spravijo strupe iz telesa. Če so lena, tedaj prehajajo strupi v krvni obtok.
7. Neguj svoje noge. Prenajati morajo težo tvojega telesa. Nosi dobro pomejeno obuvanje, vežbaj noge na ta način, da upogneš prste na nogah in jih spet iztegneš.
8. Pij mnogo mleka, najmanj četrtilitra na dan. Mleko vsebuje vse vitamine in tvori alkalije. Vsa druga živila, ki vsebujejo mnogo proteinov, povzročajo kisline.
9. Pij mnogo vode. Slina v ustih je znamenje, da potrebuje telo več vode.
10. Ne muči se z mučnimi mistmi — vrzi se namesto tega na kakšno delo.

Presenečenja v 25 letih

Nezgorljiva oblačila, hermetično zaprte hiše s poljubnim podnebjem, energija iz sonca — »Njive brez tal«, seme bo donášalo stoteren sad

Pred kakšnimi 900 tehniki in inženjerji v New Yorku je skušala skupina učenjakov podati podobo sveta, kakšna bo v 25 letih. Po njihovem naziranju se lahko vsi tisti med nami, ki bodo učakali še 25 let, pripravijo na vsakovrstna presenečenja.

Predavatelji so namreč med drugim trdili, da to človek čez četrto stoletja nosil nezgorljiva oblačila iz celuloze ali tkanega stekla. Čistil jih bo na ta način, da jih bo po lajal v električne peči. Ljudje bodo stanovali v hermetično zaprtih hišah, ki jih bo elektrika razsvetljevala, kurila, hladila in jim dajala sploh vsako poljubno »podnebjec«. Bacilov in mikrobov tedaj ne bomo poznali več oziroma se jih ne bomo bali. Ultravijolna svetloba bo uničevala vse bolezenske klice. Silo in svetlobo bomo pridobivali naravnost iz sonca.

Knjižnice bodo obstajale iz neznanih filmskih sledov v obsegu današnje žepne ure in

te »knjižice« bodo ljudje brali s pomočjo projekcijskih aparatov, ki ne bodo večji od današnjih namiznih telefonov. Vremenska poročila bodo prihajala na podlagi raketnih raziskovanj v stratosferi, prekomorsko pošto bodo isto tako prenašale avtomatične rakete, ki bodo n. pr. Atlantski ocean preletele v nekoliko urah.

Svet bo tedaj za naše današnje pojme sploh čuden. Suše, toče, slane, mraza, škodljivi vihi žuželk in rastlinskih bolezni ne to več, tradicionalno poljedelstvo bodo zamenjale nove »njive brez tal«, namreč tankovne farme na katerih bodo žitne vrste in zelenjadne rastline rastle naravnost iz redov pod strehami in v predalih. Seme bo tedaj v resnici donášalo stoteren sad.

Če se bodo ta prerokovanja uresničila, bo nemara res vredno živeti še četrto stoletje.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Škot je kupil barometer. Na poti domov sreča prijatelja, ki ga vpraša, čemu si je nabavil to reč. »Zato vendar, da bom vedel, kdaj bo deževalo«, pravi škot. »Za praviljivec! ga prekine prijatelj. »Čemu pa imaš svoj revmatizem?«

»Gospod doktor, javljam, da so nastale komplikacije. Žena je stopila v sobo ravno v trenutku, ko me je hotel njen mož poljubiti.«

Strel skozi okno

Sodnik je podpisal svojo lastno smrtno obsodbo, zobobol pa je rešil življenje zločincu

Rupertville v Kaliforniji je drugače zelo tiho in mirno mesto, ki se v njem razburjivi dogodki ne dogajajo. Policijski stražniki, ki imajo nočno službo, smatrajo svoje obhode bolj za sprehode. Ko pa je nekoč okrog polnoči neki stražnik, ki je šel mimo hiše Jamesa Harveya, opazil, da je eno okno na cesto odprto, se mu je to zadelo sumljivo. Stopil je bližje in pogledal v sobo. V stolu je sedel James Harvey, bogati ravnatelj kalifornijske železniške družbe, in v njegovi glavi je zevala rana od strela. Bil je mrtev. Nekdo ga je bil ustrelil skozi okno...

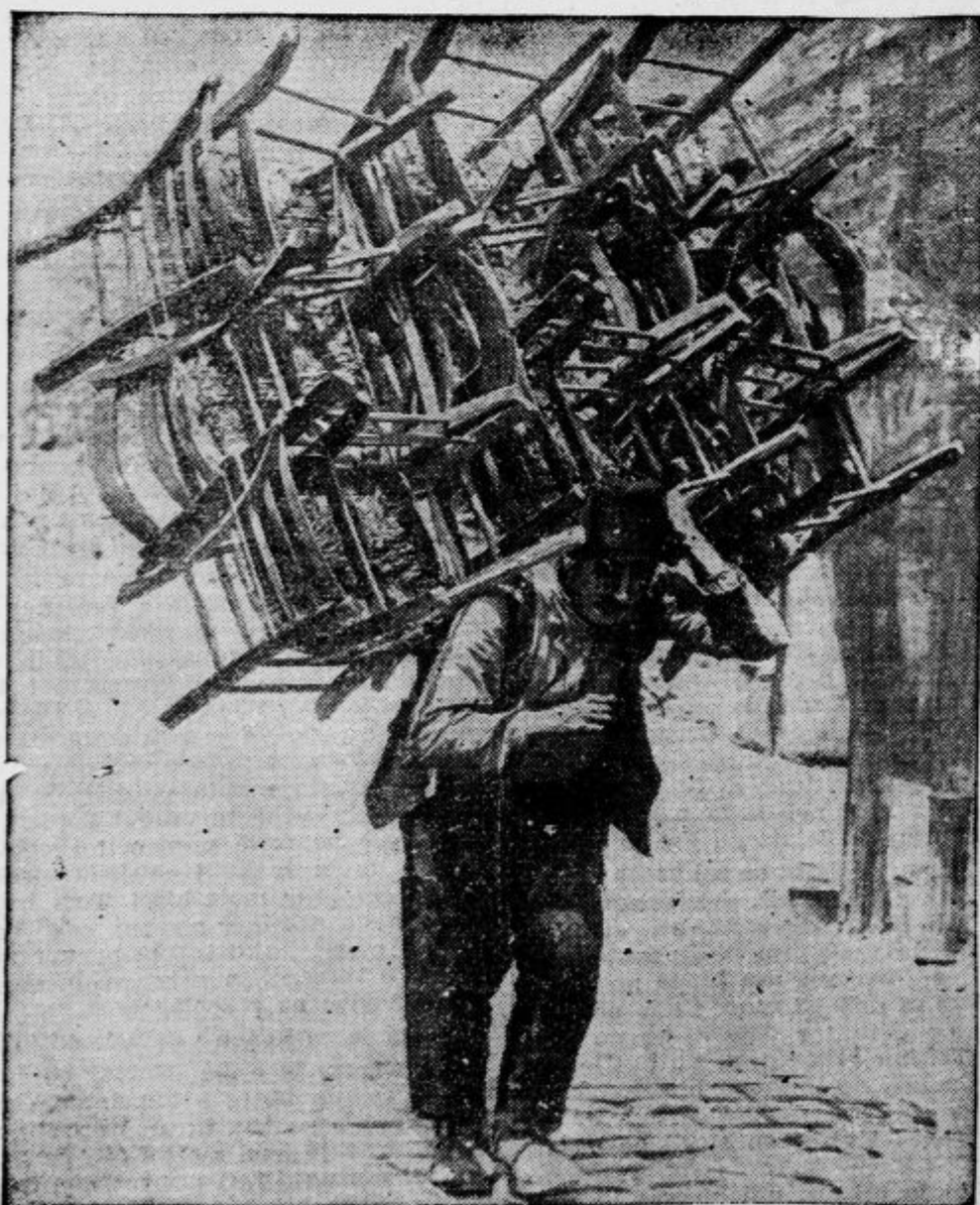
Ko so v jutru naslednjega dne povpraševali po pisarnah železniške družbe, so se nekateri uradniki spomnili, da je bil Har-

vey pred nekoliko dnevi odpustil nekega Johna Barlowa in ta Barlow je tedaj izrekel hude grožnje proti Harweyu. Uro pozneje so Barlowa prišli.

Priznal je, da je grozil. Storil so mu krivico in bil je ogorčen — toda z umo-

Hubertus milo, res domače, slovensko milo!

Krepka pleča

V Carigradu, kjer so posneli to sliko, so takšni prizori neka popolnoma vsakdanjega

rom nima nobenega opravka. Nima nobenega opravka že zato, ker je prejšnji večer že na vse zgodaj legel spat. Ko so ga vprašali, da-li lahko navede kakšno pričo, ni vedel odgovora. Mož je bil samec. Živel je sam zase, nihče ga ni videl, ko je odšel k počitku.

Zato je policija že od vsega početka smatrala, da je Barlow storilec. Da bi pa sodniku pripravila potrebni material, je moža zasiljevala vso noč po »tretji stopnji«. Jutrat je Barlow podpisal vse, kar so zahtevali od njega.

Na glavni razpravi mu ni nič pomagalo, da je povedal, kako so mu na policiji izsilili napačno priznanje. Niso mu verjeli, ko je dejal, da je tiste izjave podpisal samo zato, da bi mu dali mir. Temu se je pridružil še to, da sodnik tega dne ni mogel biti pri stvari...

Mučil ga je namreč strašen zobobol in ni koprnel po ničemer drugem, nego da bi razpravo čim prej zaključil in pohitel k zobnemu zdravniku. Barlow se je rotil vedno znova, da je nedolžen, sodnik pa je bil prepričan o njegovi krivdi in je na kratko pozval porotnike, naj spoznajo moža za krivega umora. To so porotniki tudi storili. V najkrajšem času, ki si ga je moglo misliti, so Barlowa obsodili na smrt.

Pol nezavesten zavoljo bolečin, hlepeč samo po tem, da bi čim prej odšel, je sodnik poklical vodjo porotnikov k sebi in ga pozval, naj podpiše sodb. Pokazal je na pristo mesto na listu, podpisal je svoje ime in vodja porotnikov se je takisto podpisal. Nato so obsodbo poslali kazniškiemu ravnatelju za dan usmrtnice.

Ko je prišel ta dan in je hotel kazniški ravnatelj po predpisih sodb še prečitati, je v svoje presenečenje ugotovil, da imena Barlowa na listini sploh ni. Na mestu, kjer bi moralo stati to ime, je stalo zapisano samo sodnikovo ime, pod njim pa ime porotnika. V teh okoliščinah ni bilo mogoče spraviti Barlowa brez nadaljnjega na omi svet.

Zagovornik Barlowa je to stvar izkoristil. Menil je, da nekega človeka zavoljo iste stvari ni mogoče dvakrat obsoditi na smrt in to samo zato, ker so sodnika zobje boleli. Prišlo je do druge razprave, na kateri so Barlowa obsodili na dosmrtno ječo.

In sedaj se je zgodilo nekaj nepričakovane. V neki bolnišnici v Kaliforniji je umiral železniški uradnik Philipp Jenkins. Pred svojo smrtjo je priznal, da je Harveya ustrelil, ker se mu je hotel maščevati za star dolg. Barlowa so nato takoj izpuštili. Da bi pa malo popravili krivico, ki so mu storili z aretacijo, zasliševanjem po »tretji stopnji« in z dvakratno obsodbo, so mu določili odškodnino.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Štirikrat prodana nevesta

Sodišče najvišjih mohamedanskih svečnikov v Tirani stoji pred težko odločitvijo. V Albaniji se neveste še zelo pogosto kakor v starih časih kupujejo oziroma prodajo. Snuhajo položaj običajno 500 zlatih frankov, s čimer je zakon prav za prav že veljaven. V Blakaju, zapadno od Skadra, je živila Alija Beljuličeva, sirota, v hiši obeh bratov svoje pokojne matere. Ujca sta bila podjetna in nekega dne sta lepo dekletko prodala kar štirim pretendentom, nakar sta z bogastvom 2000 zlatih frankov, ki je za albanske pojme neizmerno, jadrno pobeignila. Potem pa so prišli vsi štirje snubci in vsak je hotel uveljaviti svoje pravice. Eden med njimi, bogat posestnik, je hotel svojim tekmeccem vrtni denar, ti pa niso hoteli o tem ničesar slišati. Sedaj mora o stvari odločiti duhovno sodišče.

Spor za poročne stroške

Ona je bila 20-letna, dražestna hči nekega brodarja, ki je s svojim vlašilem zveneketa imena »Tour du Monde« (Svetovno potovanje) obratoval po francoskih prekopih. On je bil krepak mladenič in je pripadal istemu stanu. Na rensko-marneškem prekopu sta se bila prvič videla in na smrt zaljubila drug v drugega.

Ta broderska ljubezen bi se morala zaključiti s poročno ceremonijo v cerkvi v Ile-Saint-Denisu, župni cerkvi francoskih »kopnih« brodarjev, in v veliko svatovsko pojedino, zavoljo katere se je pripeljalo na lastnih čolnih nič manj nego 80 prekopnih brodarjev z ženami in otroki. Nevesta oziroma nje oče sta si pri tem naložila težke izdatke. Za svate je bilo pripravljenih 12 zabojev sekta in dober ter očiščen obed. Manjkal je samo še ženin, pa bi se stvar lahko pričela. Toda ženina ni bilo od nikoder. Popoldne so v solzah kopajoči se nevesti izročili brzojavko, iz katere je bilo razvidno, da si je strahopetec zadevo s poroko premislil. Številni gostje pa so morali s praznim želodcem spet na svoje čolne.

Nevesta, ki jo je ta šala voljala 10.000 frankov, je vložila sedaj proti nezvestemu tožbo za povrnitev stroškov za poroko, ki je ni bilo. Vse pričakuje, da bo na razpravi tudi zmagala.

Jackie Coogan toži svojo mater

Nekdanji filmski igralec Jackie Coogan, ki je seveda židovskega pokolenja, je naperil proti svoji materi in očimu tožbo, v kateri zahteva, da mu oba vrne štiri milijone dolarjev, ki sta mu jih baje poverila...

Ali ste že mislili

na pomladno obleko ali plašč?
Tvrda DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA
Vam je pripravila krasne pomladne vzorce. Radevolje Vam poslužimo samo z blagom, na željo pa izgotovimo oblačilo po meri. Precizna izdelava — moderen kroj!

A NEKDOTE

Prince Conti je bil v mladosti velik prijatelj žensk. Ko se je postaral, se je umaknil v zatišje s priznanjem: »Prej so sprejemale dame moje vladnosti kakor izjave ljubezni, zdaj pa ravnajo z mojimi ljubavnimi izjavami kakor z vladnostmi.«

Pri nekem sprejemu je papež Leon XIII. zagledal med romarji moža, ki je z vsemi zunanjimi znaki izdajal Francoza. Papež je stopil k njemu in mu dejal: »Ti si Francoz, moj sin?« »Da, Vaša Svetost, je odvrnil vladni mož, »čas mi je biti Francoz.« Govori tišje, moj sin, bilo bi kruto za ona, ki te časti niso deležni.«

K papežu Piju IX. je prišla neka eksaltirana grofica in ga poprosila, naj ji da kak del svoje ponošene obleke, ker je prepričana, da je čudodelna in da jo bo izlečila revmatizma. »Prav rad«, je dejal papež, »vam ustrežem. Odkrito pa dvomim v čudodelno zdravilnost moje obleke. Imam namreč sam hud revmatizem.«

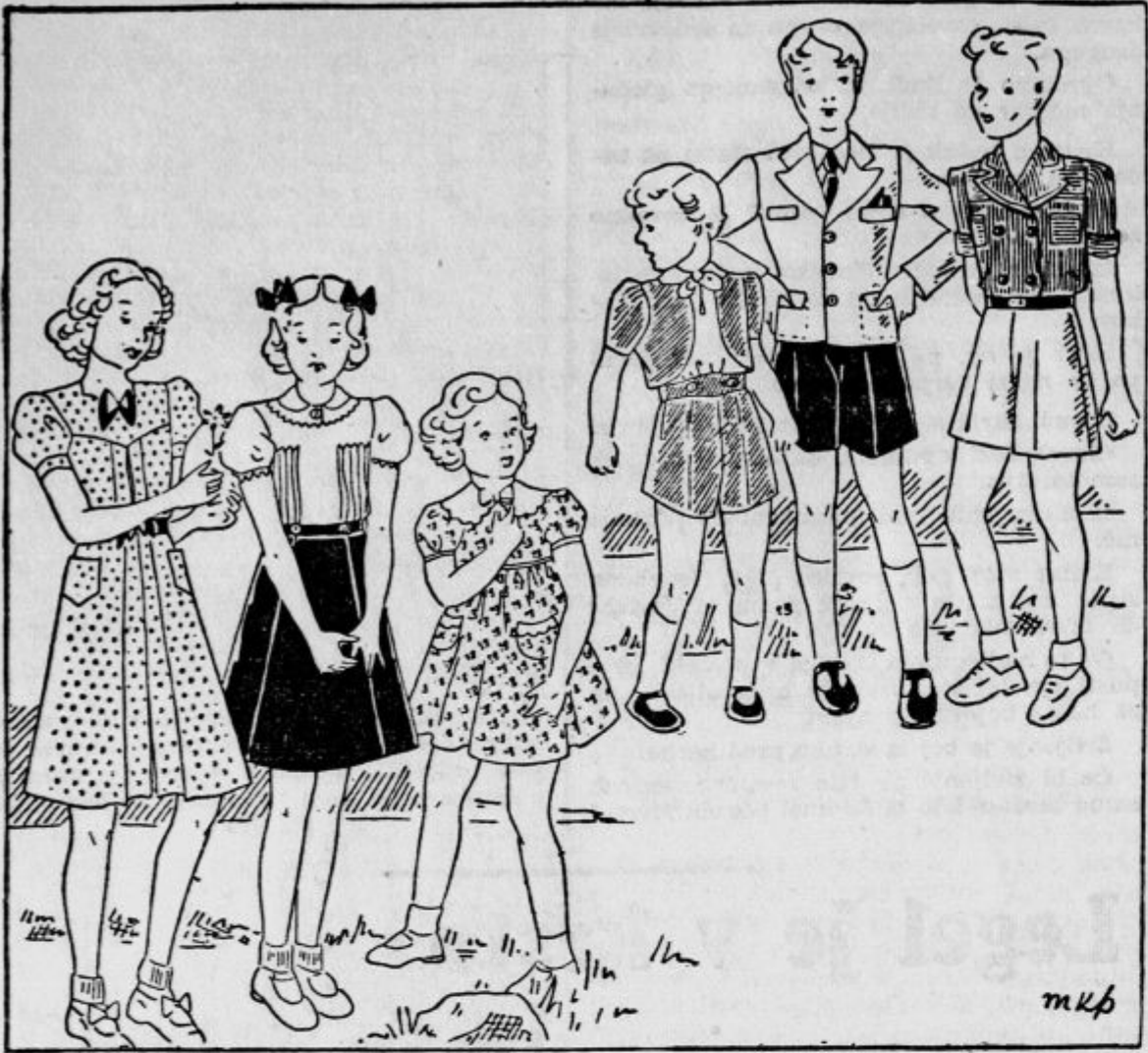
VSAK DAN ENA

»Strašno — v tej temi ti moram zavozvati qvratnico!«

[Politikan]

Kraljestvo mode

Moda skrbi tudi za male

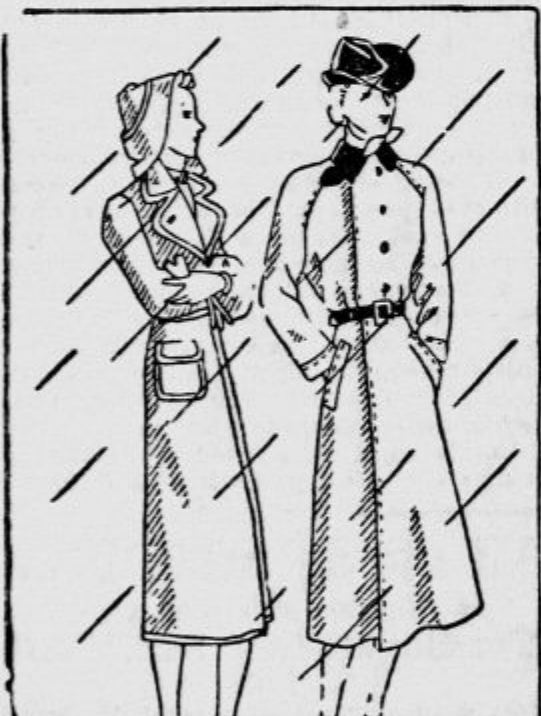
Bližajo se topli dnevi in to je čas, ko vsaka mati prične s posebno ljubeznijo misliti na lahke, svetle oblečke, ki jih bodo nosili njeni mali pri igri na prostem. Pod prijaznim majskim solncem se zdijo otroci v teh lahkih, nežnih oblekah oblačilnih kakor cvetice, ki jih sami tako radi trgajo na pomladansko razcvetelih travnikih. Vsekakor pa učinkujejo male deklice v svojih vihrajočih, širokih oblekah s posutimi cvetličnimi vzorci, kakor pravo vtelesenje pomladi. To so prispodobne, ki so vselej v nemalo modno domišljijo, vrhu tega pa je moda že od nekdaj imela mnogo razumevanja za vse ljubeznive, male reči. Ni čuda torej, da posveti moda vsako leto ob tem času mnogo ljubezni in zanimanja ravno otroškim oblekam. Tako se neredko zgodi, da predstavi takšna mala oblačila prave ma-

le modne umetnine, dasi so preprosto izdelane. Kajti preprostost je pri otroških oblekah prvo geslo, tu škoduje vsako pretiravanje in vsakršna preobilenost celotnemu vtisu, ki naj bi bil vedno le ljubeč in skromen.

Cesto tarnajo mamice, da dekčev ni mogoče tako ljubko obleči, kakor deklice, ki učinkujejo v svojih lahkih oblekah kakor prave punčke v izlozih. Toda ravno pri malih dekčih lahko dosežemo enako ljubezniv učinek, če jim oblečemo zadosti kratke hlačke, ki jih potem kombi-

Novi dežni plašči

Dostikrat se je že primerilo, da nam je prinesla pomlad več dežja, kakor lepega vremena. Kaj nam potem pomagajo vsi lepi kostumi, pomladni kompleti in promenadne obleke? Največkrat smo v dežnem plašču, vse drugo počiva v omari. Sicer pa tudi dežni plašč ne spada več med pastorko mode, kakor nekdaj, ko je bil najbolj žalostno in dolgočasno oblačilo — sedaj smo tudi v dežnem plašču lahko prav elegantne. Tudi tu razpolagamo letos z veliko izbiro barv in tvoriv — poleg klasičnih gabardinov in balonskih svil so v modi še razni nepremojljivi popelini, satini, žameti, nepropustna volnena blaga in barvast, posebno preparirano usnje.

Nova in praktična je oblika dežnega plašča s kapuco, ki jo lahko snamemo. Takšen plašč na naši skici je iz modrega, nepropustnega satina, klasični raglan pa, ki ga vidite zraven, je iz belega, prepariranega žameta in ima ovrtnik in gumbe iz zelenega usnja.

ELITNA KONFERENCA
Mastek MARIBOR
prinaša vedno najnovejše!

niramo z raznimi svetlimi in okusno izdelanimi bluzicami. Takšne poletne hlačke izdelamo iz pikčaja ali iz platna v lepi pastelni barvi. Da ima tudi pri teh najmanjših oblačilih svoje prste vmes moda, razvidite z naše skice. Tu nosi mali deček z zvezami s hlačkami kratek bolero —

Reneance - danški salon
Ljubljana, 1. V. 1938.
Kajti Bogelj
redatelj po najnovejši pariski modi
obleke in plašče. Tena Juncina.

spredaj zaokrožen po najnovejši modi! Hlačke pripravljamo s štirimi gumbi na belo bluzico (1. skica zgoraj).

Tudi večjega dečka lahko oblečemo pomladno »elegantno«, če kombiniramo njegove temnomoderne hlače z jopičem iz belega bureta, ki v kroju posnema jopič odraslih gospodov. Dekčev jopič ima temnomoderne gumbe, v prsnem žepu pa temnomoderne robčke. K takšnemu oblačilu učinkuje prav okusno in praznično bela srajca s temnomodro kravatno (2. skica).

Isto jopico bo nosil dečko lahko tudi h kratkim hlačam iz močnega platna, ki so za takšnega malega divjaka še najbolj praktične, ker so tako trepne in tako idealno pralne. Sem spada progast živetec ali praktična srajca z odprtim, sportnim ovrtnikom, izdelana iz črtastega tvoriva za moške srajce. Črtasti vzorec je tako sestavljen, da je na žepih in na sedlu blago krojeno vodoravno, druge pa navpično. Kratki rokavi imajo zavahane manšete (3. skica).

Za lahke dekliske obleke ni lepšega tvoriva, kakor je letos jako moderni »voile«, ki ga imenito peremo in ki vsled svoje lahkotnosti in prozornosti posebno ljubko učinkuje. Obleka na naši skici je iz rožnatega voileta z vdelanimi belimi in

temnomodrimi pikčami in ima ob vratnem izrezu in na pasu pentlo iz temnomodrega in belega pikčaja. Izpod koničasto vdelanega sedla izhajajo tri gube, ki razširijo krilo. Pod pasom sta dva žepa, ki sta spodaj takisto koničasto izrezana (1. skica spodaj).

Temnomodro krilce v zvezi z lahko bluzico se poda malim gospodičam, kakor redkokatero drugo oblačilo. Dve ali tri bluzice k takšnemu krilu — in pomladna garderoba male deklice je skorajda kompletna. Bluzica na naši skici je iz svetlomodrega platna in je jako okusno in ljubko izdelana s prišitimi, koničastimi zobčki, izpod katerih tudi izhajata oba nagubana stranska dela. Enaki zobčki zaključujejo balonaste rokavčke in okrogli del okoli vratnega izreza (2. skica).

Naše najmanjše potrebujejo oblečko, ki jo lahko stalno peremo in bo zato zanje najbolj primerna obleka iz zefirja ali tobralca z lepim, cvetličnim vzorcem. Prav okusno učinkuje na takšni obleki okroglo ovrtnik iz belega pikčaja z okroglo naboban robom. Nabobane robčke iz belega pikčaja imajo tudi mali, okrogli žepi na bogato nabranem krilcu (zadnja skica).

ŠAH

Finš in ljubljanskem turnirju ni prinesel več bistvenih izprememb. V borbi za prvo mesto sta ostala Kostić in Szabo. Kostiću je šlo delo uspešneje od rok. Odpadel je dr. Trifunović, ki čisto proti koncu turnirja popusti. Zato pa je L. Steiner iz zadnjih 7 partij napravil kar 6 točk in bi bil še kmalu prodiral do drugega mesta. Bröder je radi dveh zaporednih porazov prišel v spodnjo polovico.

Zmaga Borisa Kostića v turnirju predstavlja gotovo veliko presenečenje za šahovski svet. Kostić spada med starejšo mojstrsko generacijo, star je 51 let. Z nad 30 let se udeležuje mojstrskih turnirjev. Dosegel je svojčas tudi več prvih nagrad na manjših mednarodnih prireditvah. Dolgo let je živel v Ameriki. Kot šahist je opravil pred 15 leti celo potovanje okoli sveta. Od tedaj naprej pa je razen na domačih prireditvah in olimpiadi, kjer je imel izpremenljive uspehe, redko igral na turnirjih. Tem manj je bilo pričakovati, da si bo v Ljubljani v tako močni konkurenci priboril svoj doslej največji uspeh na šahovskem polju. Napram njegovi prejšnji igri ni bilo opaziti v ljubljanskem turnirju pri Kostiću bistvenih izprememb. Edino morda je imel tokrat še več in temeljitejšo teoretično podlago nego običajno. V najpreznejši izvedbi analitičnega raziskanih, po močnosti nenavadnih otvoritev, ki jim manj izvežbani nasprotnik od deski težko najde odgovor, je bila od nekdaj njegova moč. Povrh pa obvlada res kar najtemeljitejšo končnico partije. V Ljubljani mu je k vsem še sreča precej pomagala. Ne glede na to, da je večina konkurentov igrala pod običajno močjo, je v izredno velikem številu partij dosegel ugodnejši rezultat nego bi ga bile situacije v merodajnih trenutkih partij upravičevale. Seveda mu tega ni šteti v veliko zlo. Tudi največji mojstri imajo včasih srečo, saj šah v turnirjih nikdar ni bil samo nepogrešljiva matematika.

Mladi madžarski prvak Szabo se je v Ljubljani ob svojem prvem nastopu na mednarodnem turnirju dobro afirmiral. Za zmago v turnirju je pokazal sicer še premalo sigurnost, gotovo pa se bo prav kmalu vrnil med vele mojstre. L. Steiner in dr. Tartakower sta kljub začetno slabši igri zavzela mesti, ki bi jih bilo po njihovih priznanjih imenih približno pričakovati. Za eventualno borbo za prvo mesto jima je bil pa le turnir v Lodzu prehuda ovira. Peto do sedmo mesto, torej dve točki za Kostićem so zasedli naši predstavniki dr. Astaloš, dr. Trifunović in dr. Vidmar. Dr. Astaloš, ki so ga mnogi, radi njegove redkejšje udeležbe na turnirjih zadnjih let, pred turnirjem neupravičeno podcenjevali, je v Ljubljani kljub smoli v igri prepričevalno dokazal, da ga moramo šteti v prvo vrsto mednarodnih moj-

strov. Zeleti je, da na podlagi ljubljanskega turnirja dr. Astaloš odslej pač stalno pride v naše olimpijske šahovsko moštvo, ki mu bo brez dvoma v veliko oporo. Tudi dr. Trifunović je potrdil svoj dober sloves. Vele mojstra dr. Vidmarja smo pričakovali seveda na zasluženem višjem mestu. Igral pa je skoro ves turnir očitno indisponiran, tako da je mogel zasesti samo častno mesto na tabeli, ne pa tudi konkurirati za prvo mesto. Jaz sem se ravno dobil zadnjo nagrado. Igra v turnirju je bila tokrat zame prav za prav samo stvar discipline. Ze po prvih kolih sem namreč videl, da zaradi preutrujenosti ne bom mogel dobro igrati. Pa je bilo seveda kljub temu treba vzdržati do konca, zlasti še na jubilejni prireditvi domačega kluba. Sicer pa sem pred leti v sličnem razpoloženju navadno v serijah izgubljal partije na turnirjih; v Ljubljani sem vsaj remiziral. Nezaslužen remis s Preinfalkom in poraz s Szabom sta mi povrh še tudi pokvarila placement.

Med nenagranjenimi je treba poudariti predvsem uspeh M. Vidmarja jun., ki je dosegel 50% ter izgubil samo eno partijo. Če bo dal v svojo igro še neka več podjetnosti, bo lahko tudi na mednarodnih prireditvah imel še večje uspehe. — Izrazito nerazpoložen je bil Foltys. Ostali, naši nacionalni mojstri in amaterji, so dali vsi približno kolikor je bilo od njih v tej težki konkurenci pričakovati. Ničve izmed njih nima izrazitega neuspeha. Tot in Sorli bi bila morda z manj nervoznosti napravila nekaj več točk. Glavna karakteristika vseh, ki so ostali v spodnji polovici tabele, je bila pač odpornost in žilavost v igri. To tolmači deloma tudi visoko število remijev. Z 71 remiji izmed 120 partij ima namreč ljubljanski turnir mednarodni rekord!

V naslednjem Kostićeva najboljša partija s turnirja.

Sicilijanska partija.
Beli: Kostić. Črni: Foltys.
(Ljubljana, 3. kolo, 13. aprila.)
1. e2—e4 c7—c5
2. Sb1—c3 Sb8—c8
3. g2—g3

Kostić posebej rad igra proti sicilijanski sistem fianketa.

3. — g7—g6
4. Lf1—g2 Lf8—g7
5. Sg1—e2 d7—d6
6. d2—d3 Lc8—d7?
Neobičajen, pa najbrž tudi slab način razvoja. Navadno se igra Sf6, nato 0—0, Se8 ter f5, ali pa e6, Sge7, Sc4 ter Sec6.
7. Lc1—c3 Sc—d4
8. Dd1—d2 Ta8—b8
Tudi to je pač samo izguba tempa.

9. Sc3—d1! Ld7—g4
Beli hoče pred vsem pregnati nadležnega Sd4.

9. — Ld7—g4
Brez predhodkov se beli razvija »nazaj«. Saj bo s kmeti kmalu pregnal črne figure, ki so preveč podjetno pričele napadati.

10. — e7—e5
11. c2—c3 Sd4—c6?
Če je črni doslej izgubil toliko tempov, naj bi vsaj dosledno igral sedaj Ld1!, 12. Td1!, Se6, Seveda stoji tudi potem če beli bolje.

12. h2—h3 Lg4—d7
13. Sg1—e2 Dd8—a5
Črni si ni znal ustvariti prave protigre.

14. 0—0 Sg8—e7
15. a2—a3 0—0
16. b2—b4 c5—b4
17. c3—b4 Da5—d8
18. d3—d4 e5—d4
19. Se4—d4

Poleg slabega kmeta d6 ima črni še tuštno pozicijo in je pač že izgubljen.

19. — Sc6—e5
20. Sd1—b2 Tb8—c8
21. Ta1—c1 b7—b5?
Nadaljnja slabitev, ki stane časosoma kmeta. Pravilno a6.

22. f2—f4 Se5—c4
23. Sb2—c4 Tc8—c4
24. Tc1—c4 b5—c4
25. Tf1—c1 Dd8—c8
26. Lg2—f1 Dc8—b7
Na Lh3: bi bilo 27. Lc4 preveč nadležno.
27. Tc1—c4 Tf8—c8

Postelja Marije Antoinette

Prpriave za sprejem angleške vladarske dvojice v Parizu

V francoskem zunanem ministrstvu se vršijo mrazilne priprave za sprejem angleške kraljeve dvojice, ki pride, kakor poročajo, v juniju na obisk v francosko prestolnico. Sedaj so tudi že določili, kako se bosta opremili spalnici za visoka gosta.

Za kralja Jurija VI. pripravljajo posteljo, v kateri je nekoč spal Napoleon, kraljica Elizabeta pa bo spala v postelji nearečne kraljice Marije Antoinette. Ta postelja je trenutno v Versaillesu, a te dni jo bodo prepeljali na Quai d'Orsay. Tam jo bodo postavili v prostor, ki je določen kraljici. Vsa soba bo svetlo zelena, to je

namreč barva, ki jo ima angleška kraljica najrajši. Kopalnica bo pravi čudež. Kopalna kad je iz srebra z lepimi mozaikskimi vložki. Vsi predmeti v kopalnici so bodisi iz srebra ali iz kristala.

Seveda je treba pripraviti tudi spalnice za komornice in komornike. Pripravljajo tudi jedilnico, čeprav so priprani, da obiskovalci, za časa svojega kratkega poudeta ne bodo imeli prilike, da bi tu jedli. Francoski muzejski razvalitelji pregledujejo ta čas najzanimivejši oddelki svojih muzejev, da bi našli predmete, ki bi rabili za slogovno opremo prehodnega doma angleške kraljeve dvojice.

V zadnjem trenutku zapazi črni, da na gre Dea; 28. Lg2, Dbl+, 29. Tc1.
28. Tc4—c8+ Se7—c8
29. Dd2—c2 Sc8—b6
30. b4—b5
Kmet več na damskem krilu zelo hitro odloči.

30. — d6—d5
31. Sd4—c4 d5—e4
32. Dc2—a4 Ld7—e6
33. a3—a4 Db7—d7
34. a4—a5 Sb6—c8
35. Sc6—e5 Dd7—c7
36. a5—a6 Le6—f5
37. De4—c6 Lg7—e5
38. Dc6—e8+ Kg8—e7
39. De8—e5+ Dc7—e5
40. f4—e5 Kg7—f8
41. Le3—e7 Črni se vda.
Vasja Piro

Nevesta je vredna dva dolarja

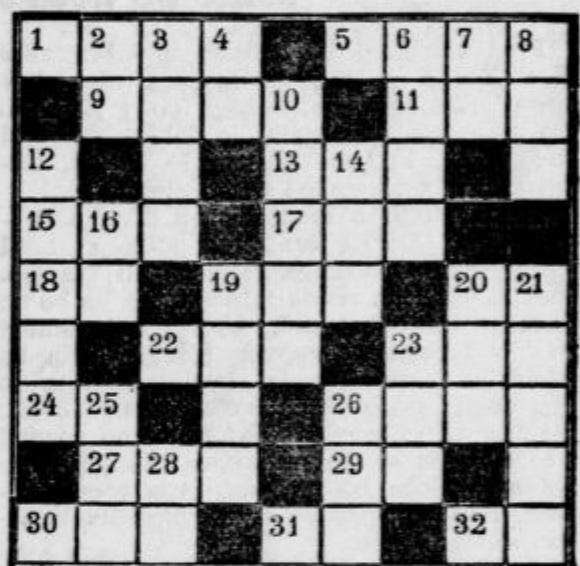
Na poročni urad v Seattle, mestecu v ameriški provinci, je te dni privedel mlad moški deklet ter prosil, naj mu izdajo potrebne listine za poroko. Uradniki so zahtevali od ženina dva dolarja za predpisano kolektivno. Ta zahteva je moškega tako osupnila, da je izjavil, da si bo še premislil, če naj plača takso ali naj ostane sam.

Nekoliko dni pozneje se je ženin vrnil na poročni urad in je izvedel, da mora plačati takso tudi v primeru, če se ne oženi. Urad je na njegovo zahtevo izdal listino, ki se morajo brezpogojno kolekovati. Na to zahtevo je moški izjavil, da se raje oženi, kakor plača takso, a ostane brez žene.

Francija na Južnem tečaju

Iz Pariza poročajo, da je francoska vlada objavila aneksijo vseh ozemelj, ki leže med 136. in 142. stopnjo vzhodne dolžine na Južnem tečaju.

Zlogovna križanka št. 27

Besede pomenijo:
Vodoravno: 1. bogatin; 5. reka v Ameriki; 9. kovačevo orodje; 11. narod znan po svoji hrabrosti; 13. okrasna rastlina; 15. vrsta klobas; 17. vzemirjanje; 18. trud; 19. kraj pri Brežicah; 20. kozarec; 22. kraj v Medmurju; 23. poslavja se od sveta; 24. oseba iz Shakespearejeve drame; 25. gorovje v Ameriki; 27. travnik; 29. znamenita čebelnica; 30. Judežev delo; 31. sorodnica; 32. nad nami.
Navpično: 2. majhno okno; 3. mesto na Japonskem; 4. rusko mesto; 6. delo v vinogradu; 7. Ibsenova drama; 8. mesto v Sibiriji; 10. parni stroj; 12. izboljšanje zdravstvenih razmer; 14. kraj na Gorenjskem; 16. kamen; 19. pokrajina v stari Grčiji; 20. botra; 21. reka v Južni Ameriki; 23. poneverba; 25. posoda za molžo; 26. slaven izdelovalec gosli; 28. urjenje.

Rešitev nedeljske zlogovnice

1. Prešeren, 2. Ogrinec, 3. Sket, 4. Tavčar, 5. Aškerc, 6. Novačan, 7. Izza kongresa, 8. Ivan, 9. Naprej, 10. Orožen, 11. Stanke, 12. Trubar, 13. Anton, 14. Ni vse zlato, kar se sveti, 15. Ivan, 16. Novice, 17. Abadon, 18. Ravnikar, 19. Ob tihih večerih, 20. Človek in pol, 21. Naše gore, 22. Igo, 23. Kersnik, 24. Jurčič, 25. Ura z angeli, 26. Toman, 27. Razlag, 28. Akropolis in piramide, 29. Kopitar, 30. Anka, 31. Jenko, 32. Trstenjak, 33. Plešič, 34. Jarnik, 35. Urban, 36. Tyrš, 37. Rutar, 38. Oljki, 39. Tolstoj, 40. Ivan, 41. Nemcova, 42. Ulrik, 43. Dalmatin, 44. Ivan, 45. Vošnjak, 46. Stritar, 47. Erjavce, 48. Koder, 49. Anton, 50. Rado, 51. Trojno gorje, 52. Ivo, 53. Zupančič, 54. Engelbert, 55. Lah, 56. Ivan, 57. Toneječ, 58. Visočica kronika, 59. Oljki, 60. Turoj, 61. Evgen, 62. Simon, 63. Rokovnjači, 64. Cengar, 65. Erjavce.

Poziv se glasi: Postani in ostani narodnik »Jutra«, kajti »Jutra« ti nudi vse, kar si želi tvoje srce!

Najboljša odjemalka

»Draga moja, morate mi oprostiti, obleka se ni gotova... Tako sem razburjena, da ne morem dati dekletom nobenih navodil... Ali vidite te rdeče madeže na mojih licih? Ne vidite jih? Pač, pač, gotovo jih vidite! Nakladam in nakladam nanje puder, pa se ne zmanjšajo niti za piko. Lahko si mislite — če doživi človek takšno razočaranje...«

»Prosimo vas, pomirite se, Antonija Nikitišina, a kaj se je zgodilo?«

»Zgodilo se je — vi se ne veste, kaj se je zgodilo? Naj vam torej povem: Liza Karpotova se bo ločila. Liza je bila žena Matveja... moja najboljša odjemalka. Skoro milijon je plačala vsako leto za toaleto. In zdaj se bo ločila. Ali razumete, kakšen škandal bo to?«

»Tako, ločila se bo? Koga pa vzame?«

»Tudi tega ne veste? Pa govori vse mesto samo o tem! Njen privesek je neki muzikant, o katerem govorijo, da je pobegnil od orkestra. Nemerne ne bo mogel žrtvovati niti tisočaka za njene toalete — pa ga bo kljub temu vzela... Le pomislite, takšen škandal! Saj človek razume, da se ženska, ki je omožena, lahko zaljubi, da zapusti svojega moža Ampak da je prej potrošila milijon za toaleto, zdaj pa ne bo imela v ta namen niti tisočaka na razpolago — tega ni mogoče razumeti nikoli.«

»Nu, in kdo je ta muzikant?«

»Kdo je muzikant? Res, muzikant je. Ali res ne vidite rdečih madežev na mojih licih? Nekakšen kapelnik, ali nekaj podobnega. Gospod Matvej se je zavzel zanj kakor za brata, dal mu je v svoji vili sobo na razpolago. Saj veste, Matvej je mecen. Vedno je ljubil umetnost. Saj je tudi njo pobral zaradi tega. Kaj pa je bila Liza preden je srečala Matveja? Plešalka. To se pravi, ženska brez eksistence.

In Matvej jo je vzel k sebi, napravil je iz nje damo. Oskrbel jo je z vsem. Ona pa namesto, da bi bila srečna, da je dobila za moža največjega mogotca v deželi, kaj je storila? Povedala mu je v brk, da se ga je naveličala in da odhaja k drugemu. Nespametnica! Beži od moža, ki ima pet tvojnic za sladkor, tri imenja in sedem hiš, ki ji žrtvuje letno milijon denarja samo za toaleto. Poleg tega ugodi še vsaki njeni srčni želji. Recite, ali je ta ženska normalna? Ni, kaj ne, da ni? In vse to počenja zaradi nekakšnega onega, ki ume komajda vihteti taktirko po zraku. Saj nič ne rečem! Približaj se, komur hočeš, naveži stike s komur koli, ampak ne na takšen način. Na tak način ne, za nobeno ceno ne!«

»Nu, in kako se je začelo?«

»Da, začelo se je tam pri njih doma. Oh, ta Matvej, da ni imel malo več pameti — da ni umel krotiti in brzdati Lize! Kaj živimo v provinci, ne pa v mestu!

Kaj je bilo treba jemati tega nemanča v lastno hišo, mu dati sobo? Mar nimamo hotelov, da bi v njih stanovali tuji, kadar bivajo med nami? Kaj nimamo nikjer nobenih separéjev? Ali mora res vsakdo umazati domače ognjišče?«

»Nu, nu, saj ne gre toliko za domače ognjišče!«

»Draga moja, kako morete reči kaj takega? V takšnih stvareh je poglavitno vprašanje »kakor«. Nu, naj vam povem dalje, »kakor« se je razvijalo, da je prišlo do tega nepopisnega škandala... Mogoče je res, da je bila »strast« tisto, kar jo je vlekel k temu »umetniku«. Mogoče se je v nji zbudil spomin na mlada leta, ko je še skakljala po odrin in se podila po plešiščih... Recimo, da je bilo tako. Ampak v teh letih bi že morala ženska pozabiti svojo preteklost, posebno še, če je bila ta preteklost tako siromašna in bedna. Saj pravim! Naj bi ga ljubila, toda naj bi se obenem diskretno obnašala, da ne bi dala povoda za govorice za hrbotom moža, ki ima pet tvojnic, tri imenja in sedem hiš ter žrtvuje letno milijon za ženske toalete. Takšen škandal. Res, takšen škandal!«

»Kako pa je bilo? Ali je njen mož kaj opazil?«

»Kako ne bi opazil, če mu to sama pove! In še v kakšni obliki mu je povedal! Brez solza, pomislite! Ne da bi padla na kolena in začela: ... Matvej, Matvejček, poslušaj me in odpusti mi... Nisem vedela, kaj se godi v meni. Saj pravim: škandal, da mu ga ni par!«

»Kako mu je povedala?«

»Tako nekako: Matvej, jaz te nimam več rada in ne morem ostati pri tebi. Ljubim kapelnika in zahtevam ločitev. Tako mu je baje dejala. Tako prozaično, kaj? Kakšna predrznost, govoriti tako možu, ki ima pet tvojnic, tri imenja, sedem hiš in žrtvuje za toaleto svoje žene milijone na leto...«

»Kaj pa je on dejal, ko mu je vse razodela?«

»Matvej je dober človek. Gentleman z eno besedo! Dejal ji je: »Draga moja, ne misli, da te bom kar tako izpuštil, zakaj jaz te ljubim. Ti boš ostala pri meni, tvoje kapelnika pa bom vrnil skozi vrata. In pobrabil se bom tudi za to, da ne bo dobil nikoli nikjer nobenega angažmaja.«

»In ona? Kaj je dejala na vse to ona?«

»Ona? Namesto, da bi se zahvalila možu za njegovo velikodušnost, ko vendar ve, da bi si jih lahko privoščil pri svojem premoženju na vsak prst pet, ona je postala še trša. Povedala mu je, da ne ostane pri njem za nobeno ceno. Če jo ne pušči svobodno oditi, je dejala, bo pa pobegnila. Takšna predrznost, kaj? Človek bi kmalu mislil, da ima ona denar, ne pa njen mož!«

»Nu, in on? Kaj je on storil po vsem tem?«

»Začel jo je prositi, naj ne gre in naj lepo stane pri njem. Pomislite, on jo je prosil, ki ima pet tvojnic, tri imenja in sedem hiš...«

»In potem?«

»Potem? Da, potem jo je poslal na morje, da bi pozabila ljubavno pustolovščino. In namesto, da bi Liza ostala lepo v kopalnici ter se zabavala z drugimi — kaj je storila? Pisala je kapelniku, naj pride za njo. Tako sta se oba kopala v morju in sta muzicirala. Fej, kako banalno!«

»Kako pa se je nadaljevalo?«

»Vrnila se je z morja k svojememu možu in ko jo je Matvej vprašal, kako je ubijala čas, mu ni niti najmanj tajila, da ni pozabila na kapelnika. Nasprotno! Povedala mu je, da ga je naročila v svoje razvedrilo. In šele ko je pristavila, da se ga ni ter se ga ne bo nikdar nikoli naveličala, je Matveja minilo potrpljenje. pa jo je nahuhal: »Vrag te vzel! Pojdi, pa mi nikoli več ne prid pred oči! Prepovedujem ti, da bi še kdaj obiskala otroke in stopila čez prag moje hiše! Tudi lišpa ne boš odnesla nikamor s seboj, ostal bo doma pri meni! Pojdi in pogini, ker ne ceniš moje ljubezni in požrtvovalnosti, ki ti je bila vedno na razpolago!«

»Torej je na koncu vendarle odšla?«

»Da, včeraj je odšla Matvej bo že skrbel za to, da bosta s kapelnikom živel kakor pajek pozimi, ko ni nikjer nobene muhe. Prav je imel mož! Kajti če se ženska pri možu, ki ima pet tvojnic, tri imenja in sedem hiš obnaša kakor Liza Karpotova, ni vredna drugega, kakor da jo sune v pogubo in ta ženska, pomislite, je bila moja najboljša odjemalka!«

Gospodarstvo

Zveza Slovenije z morjem Železnica ali cesta ali oboje

Smotna izgradnja našega prometnega sistema, v katerem bi bila železnica in cesti dodeljena ustrezajoča vloga, je eden glavnih pogojev, da se utrdijo temelji našega gospodarstva ter se mu začrti smer pravilnega razvoja v bodočnosti. V tem leži razlog, da stoji naš prometni problem — cestni in železniški — v ospredju strokovnih razprav. Zlasti sedaj, ko se vprašanja pridobila na aktualnosti, ko se pripravljajo velika javna dela, za katere naj bi se izdalo okoli šest let po preko 400 milijonov letno, skupno dve in pol milijarde.

Pri državni investicijski politiki zelo radi pozabijo na Slovenijo. Za izgradnjo železniškega omrežja so bile izdane še okrog tri milijarde, od katerih je na našo banovino odpadlo komaj 75 milijonov za gradnjo železniške zveze s Prekmurjem in za progo Sevnica — St. Janž. Prav tako je ministrstvo za javna dela izdalo v toku zadnjih 11 let za investicijske svrhe skoro tri milijarde dinarjev, od katerih je Slovenija dobila le 82 milijonov ali 2,8%. Zapostavljanje na polju investicij za javna dela je za bodočnost našega gospodarstva in našo civilizacijsko stopnjo izredno usodopolno. Medtem ko se razmerje v tekočih izdatkih za redne potrebe javne uprave lahko v vsakem proračunu spremeni navzdol ali navzgor, utvarjajo javne investicije stalne možnosti gospodarskega delovanja in razmaha ter zato v znatni meri vplivajo na splošni razvoj naše materialne kulture. Vsak čas je treba slediti novim pridobitvam tehnike in gmotnega napredka ter se zato zamujeno na tem polju ne da v kratkem času popraviti. Nagromadili so se tako ogromni zastanki, da bi bilo po računih naših tehničnih strokovnjakov potrebno v bližnjih dveh desetletjih investirati samo za ureditev železniškega in cestnega prometa v Sloveniji nad dve in pol milijarde dinarjev. Kje bomo vzeli tako ogromno vsoto, ako ne bo javna roka postopno in vsakoletno vsrila investicije tudi v Sloveniji?

Med naše najnujnejše prometne in gospodarske potrebe spada brezdvomno prometna zveza z morjem. Izhod na morje pomeni neposredno zvezo našega gospodarstva s svetovnim trgov. Te zveze pa ni razumeti samo v prometno-zemljepisnem oziru, temveč tudi v poslovnem, da se navežejo neposredni trgovski stiki brez tuje posredništva. Naša zunanja trgovina se vedno po velikem delu gravitira v inozemske luke, ter se zaradi tega ne more popolnoma osamosvojiti in odtrasti tuje posredništva. Drugi važni državni in nacionalni interesi zveze Slovenije z morjem, so splošno znani in jih ni potrebno ponavljati.

Da se vprašanje zveze Slovenije z morjem smoteno reši, je dobro, če pregledamo nedostatkost sedanjih prometnih zvez z našim morjem. Vozni čas po železnici iz Ljubljane preko Zagreba do Sušaka traja 9 in pol ure, preko Novega mesta pa kljub manjši razdalji 13 ur, kar stanje te lokalne proge ne dopušča večjih brzin vlakov. Nič bolje ni s cestnimi zvezami, ki vodijo na morje. Cesta preko Metlike je dolga 243 km, preko Kočevja pa 154 km. Obe cesti zaradi ostrih ovinkov, strmih klancov, ozine in stanja cestne površine ne preneseta hitrejših povprečnih voznih kakor 30 km na uro, tako da tudi avtomobilska vožnja v najboljšem primeru traja dobrih pet ur. Ni zameriti, če se domači in tuji avtomobilisti poslužujejo poti preko Italije, ki meri le 130 km ter je deloma urejena tudi za avtomobilski promet. Pri vsem tem pa nam je morje oddaljeno v značilni 82 km. Pri takem stanju prometnih zvez nam je Jadran znatno bolj oddaljen prometno kakor zemljepisno.

Navedeni nedostatkost obstoječih železniških in cestnih zvez z morjem kažejo, kje leži težnja pravilne rešitve prometne zveze Slovenije z Jadranom. Glavni nedostatek leži v dolžinasti potovanja. V blagovnem prometu ni odločilni prevoznik čas, dasi ni docela brezpomembno, temveč je važna višina prevoznih stroškov. V tovarnem prometu ne računamo s kilometrsko oddaljenostjo, temveč z višino tovarnine, ki jo moramo plačati do namembne postaje. Za železniški prevoz v naše luke so v veljavi posebne luke tarife, ki so 20–30% nižje od ugodnostnih tarif za izvoz. Izven tega so za nekatere relacije v Sloveniji v smeri Sušaka veljavne prav izjemne, znižane tarife postavke, da morejo naše železnice držati konkurenco nasproti Trstu odn. Reki.

V osebnem prometu pa dobijo vprašanje železniške zveze z morjem popolnoma drug pomen. Z graditvijo proge Crnomelj — Vrbovsko se bo oddaljenost Ljubljane — Sušak skrajšala od 330 km na 250 km. Ker pa bo na ves del proge od Ljubljane do Vrbovskega vsaj ta dogledni čas prirejen samo za lokalni promet, bo še vedno potrebno za potovanje po železnici iz Ljubljane do Sušaka celih 10 ur vožnje. Dosedanja normalna železniška zveza preko Zagreba bo še vedno časovno nakrajša in najudobnejša; nova proga Crnomelj — Vrbovsko ne bo mogla kot drugorazredna po svojem voznem času pritegniti na sebe osebnega prometa. Časovna razlika potovanja preko Zagreba bo še vedno znašala približno 1 uro, preko Italije pa bomo potrebovali dobrih 6 ur manj kakor po tej novi železniški zvezi z morjem. Stvarno stanje bo ostalo tako, kakršno je sedaj, prometno vprašanje samo torej nereseno.

V tej zvezi je primerljivi prednosti cestne zveze z našim morjem. Celotna cesta, ki bi vezala Ljubljano in s tem vse na njo priključene mednarodne dohode z Jadranom, bi merila le 120 km, torej manj kakor dosedanja najkrajša zveza preko Italije, 94 km bi bilo potrebno na novo zgraditi. 25 km že obstoječe Lužnice ceste pa samo modernizirati. Zaradi terenskih razmer bi se morala ta najkrajša cestna zveza vzpeti do višine 1240 m ter bi bila v turističnem oziru izredno zanimiva. Za zimski promet je predvidevati kratka varianta, ki ne podaljšuje bistveno dolžino trase. Glede na prirodo našega cestnega prometa bi se cesta zgradila za mešani promet s široko odprtimi krivinami, dobro preglednostjo in sodobnim cestništvom tako, da bi omogočala tudi primeren brzino motornih vozil. V pišnih dveh urah bi se po tej cesti v udobni vožnji moglo dospeti na naše morje. V tem ogromnem prihranku na voznem času leži velika prednost te ceste. Za pravilno in popolno rešitev zveze Slovenije z morjem torej ne zado, stuje le izgradnje nove železniške zveze, temveč tudi najkrajše nove in sedobne ceste Ljubljana — Sušak.

Nikakor nimam namena kratiti gospodarskega in prometnega pomena zgraditve najkrajše železniške zveze z morjem. Napadno in usodno pa bi bilo, ako bi se pojavilo mišljenje in namen, da bi bilo z graditvijo proge Crnomelj — Vrbovsko že končno rešeno vprašanje prometne zveze Slovenije z morjem. Naša javnost in naše gospodarstvo take rešitve ne bi mogli priznati za dokončno. Gradnja železnice na Vrbovsko niti najmanj ne zmanjšuje pomena in nujnosti gradnje moderne ceste Ljubljana — Sušak, ki ni samo zveza Slovenije z morjem, temveč zveza cele Srednje Evrope z našim Jadranom. Kot taka je izrednega mednarodno-turističnega pomena, ker bodo drugače nemške in italijanske avtomobilske proge odklonile od našega ozemlja vsi motorni promet na jug. Prav tako je pa ta cesta vsedržavna pomena, ker omogoča celinski dostop na Primorje in v Bosno. Dolžnost vse naše javnosti in njenih poklicnih tolmačev je zahtevati, da se iz sredstev za velika javna dela do delijo tudi sredstva za gradnjo jadranske ceste Ljubljana — Sušak, ki bo šele dokončno rešila tako pereči prometni problem zveze Slovenije z morjem.

dr. Vinko Vrhunc
preds. Društva za ceste

Premije pri izvozu v prekomorske države

Poročali smo že, da je Narodna banka nedavno uredila v soglasju s finančnim ministrom plačevanje uvožene kave na ta način, da daje domačim izvoznikom kave na razpolago svobodne devize, to pa po višjem tečaju. Uvoz kave je dovoljen le neposredno iz produkcijskih držav. Zaenkrat je določen tečaj 262 din za funt, medtem ko znaša tečaj funta na svobodnem trgu le 238 din.

Sedaj poročajo iz Beograda, da se bo ta razlika, ki jo plačajo uvozniki kave zaradi višjega tečaja funta, uporabila za dajanje subvencij pri izvozu v prekomorske države. Če upoštevamo, da uvozimo na leto za okrog 70 milijonov din kave, tedaj vidimo, da domača ta razlika pri funtu v enem letu približno 7 milijonov din. Kakor doznava »Jugoslovanski kurir« je Narodna banka v sporazumu s trgovskimi in finančnimi ministrom že izdelala predlog za način subvencioniranja izvoza v prekomorske drž. Seznam obsega 40 izvoznih predmetov, med katerimi so zlasti kakačkavski sir ostali sir, fižol, zdravilna želišča, celuloza itd. Iz-

vozniki teh predmetov bodo dobili pri izvozu v prekomorske države višji tečaj za angleške funte, in sicer okrog 255 do 258 dinarjev, t. j. za 17 do 20 din pri funtu več, nego znaša tečaj na svobodnem trgu. Po tem tečaju bodo lahko prodali ves znesek dobjenih funtov, medtem ko morajo sedaj 1/4 funtov prodati po oficelnem tečaju 216 din, 1/4 pa lahko prodajo po svobodnem tečaju 238 din.

PAB in »Agrarna misao«

Ze lani je pričel ravnatelj Poštne hranilnice dr. Nedeljković ustanovljati društveno organizacijo, »Agrarna misao« in izdajati v imenu tega društva list pod istim naslovom. Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir« je ta list že 15. aprila objavil, da je uprava Privilegirane agrarne banke na predlog dr. Nedeljkovića sklenila, da daje kmetovalcem menična posojila do 2000 din z obrestno mero 5% za nakup plugov, orodja in materiala, in sicer tako, da kmetovalci ne dobe denarja, temveč se denar izplača zadruzi ali kmetijski osrednji družbi ali pa privatnemu trgovcu, ki proda dotično blago kmetovalcu. »Jugoslovanski Kurir« ugotavlja, da je dajanje teh kreditov sklenil izvršni odbor PAB, v katerem sredi tudi dr. Nedeljković, in da je PAB objavila o tem sklepu komunikano 19. aprila (štiri dni potem, ko je izšla »Agrarna misao«) in da je bil komunikano izdan prej, preden je sklep izvršnega odbora potrdil upravni odbor PAB. Nadalje navaja, da je bila ustanovljena nabavljiva zadruga »Agrarna misao« z namenom, da prodaja svojim članom plugje in ostalo kmetijsko orodje ter potreben material in da se je predsednik te zadruge dr. Nedeljković, medtem ko je v upravnem in nadzorstvenem odboru 7 uradnikov Poštne hranilnice poleg dveh uradnikov Privilegirane agrarne banke. Tudi navaja primere, v katerih se je dr. Nedeljković osebno zavezel za povoljno rešitev kreditov raznim zadrugam pri Privilegirani agrarni banki.

»Jugoslovanski Kurir« k temu pristavlja, da je pohvalno vsako prizadevanje za okrepitve kmetijskega gospodarstva, vendar smatrat v informiranih krogih, da ni prav, če član izvršnega odbora PAB angažira banko, da pomaga članom društva, ki mu je sam predsednik. Člani izvršnega odbora PAB bi morali biti docela neinteresirani pri sklepanju o raznih poslih banke; s drugimi besedami: da ne sme pasti na Privilegirano agrarno banko najmanjši sum, da s posojili ali na kak drug način podpira pokret, ki ga vodi član njenega izvršnega odbora.

Dotok zlata pri Narodni banki

Najnovjši izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje v tretji četrtini aprila povečanje zletnega zaklada za 12,2 na 193,0 milijona din (lani 1662,7), devize izven podlage pa so narasle za 1,4 na 408,5 milijona din (lani 714,8). Posojila so tudi v tretji četrtini aprila nazadovala, in sicer za 22,0 na 1564,9 milijona din (lani 1684,1) in so sedaj za 120 milijonov manjša nego lani ob istem času.

Obtok bankovcev se je zmanjšal na 51,5 na 5796,7 milijona din (lani 5900,6). Obveznosti na pokaz so vzporedno narasle za 51,9 na 2758,8 milijona din (lani 2180,4); pri tem so se živorne obveznosti le malo povečale, in sicer za 5,1 na 1591,4 milijona din. Vrednost zletnega zaklada skupaj z oficelnim premijo je znašala 22. t. m. 2399,7 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,42%.

Razvoj zaposlenosti v posameznih panogah

Nedavno smo poročali, da se je pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani število zavarovanih delavcev in nameščencev od februarja do marca povečalo za 2225 (lani za 4625) na 92.317. Sedaj je izdal Okrožni urad še podrobno statistiko o gibanju zaposlenosti v posameznih gospodarskih panogah, iz katere je razvidno, da je povečanje zaposlenosti v marcu predvsem sezonskega značaja. V gradbeni stroki se je namreč v tem mesecu število zavarovancev povečalo za 1680 (lani za 2462), in sicer pri gradnji na zemljo za 1112, v industriji gradbenega materiala za 406 ter pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb za 162. Vrhu tega opažamo zopet povečanje zaposlenosti v tekstilni industriji, kjer se je število zavarovancev povečalo za 210 (lani za 376), in v oblačilni industriji, kjer je naraslo za 190. V nasprotju s prejšnjim mesecem je v marcu nazadovalo število zavarovancev v gozdno-zagarski industriji, in sicer za 213 (lani se je v tem mesecu povečalo za 540). To na-

črtovanje je očitno v svet s postabljenjem izvoznih možnosti.

V primeri z lanskim marcem je bilo v aprilu na 5631 zavarovancev več. Od tega pa odpade na gozdno-zagarsko industrijo še vedno manj del celotnega prirastka, kajti v marcu je bilo v gozdno-zagarski industriji 8079 zavarovancev, to je za 1131 več nego lani, v industriji za predelovanje lesa za 4062, to je za 426 več. V vseh treh gradbenih strokih je bilo v marcu 10.259 zavarovancev, to je za 671 več nego lani v tem mesecu. V tekstilni industriji je od lanskega marca naraslo število zavarovancev za 793 na 16.355, v kovinski pa za 563 na 7702. Razmeroma znaten prirastek nasproti lanskemu letu beleži tudi kemična industrija, kjer je število zavarovancev naraslo za 358 na 2345. V usnjarski industriji je bilo 2210 zavarovancev (za 153 več nego lani), v čevljarški industriji 3153 (za 89 več) in v oblačilni industriji 5112 (za 108 več).

Gospodarske vesti

— Pred novo ureditvijo avstrijskega izvoza. Da se prepreči nenaden zastoj pri izvozu iz Avstrije, je nemška vlada zaenkrat pustila nadalje v veljavi dosedanje tečaje v privatnem kliringu pri obračunavanju izvoznih terjatev. V kratkem pa je pričakovati, da bo ta način obračunavanja ukinjen. Ker bi se pa izkupicek v šilingih znatno znižal, če bi avstrijski izvozniki dobili le protivrednost po berlinskih oficelnih tečajih za tuje devize in še ni mogoče uvesti nemškega sistema izvoznih premij, nameravajo zaenkrat priznati izvoznikom na oficelne berlinske devizne tečaje poseben pribitek v višini 33%. O tem se pravkar vršijo pogajanja. Avstrijski izvozniki so mnenja, da bi moral biti pribitek pri izvozu za neklerinske države večji, vsaj 40%.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 7,89 milijona din nasproti 5,85, 7,34, 7,12 in 5,9 milijona din v prejšnjih štirih tednih. Tečaj avstrijskega šilinga se je v toku tedna gibal na višini med 8,55 do 8,68. V svobodnem deviznem prometu so se trgovski angleški funti po 238, ameriški dolarji po 47,75, švicarski franči po 11 in francoski franči po 1,49.

DEVIZE

Curtis, Beograd 10, Pariz 13,32, London 21,6675, New York 434,375, Bruselj 73,14, Milan 22,8750, Amsterdam 241,70, Berlin 174,70, Dunaj 47, Stockholm 111,6750, Oslo 108,8750, København 96,7250, Praga 15,12, Varšava 82, Budimpešta 86,25.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 30. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za maj 78,75 za junij 78,50, za sept. 79,75; koruza: za maj 58,25, za junij 60,125.

BOMBAJ

+ Liverpool, 29. aprila. Tendence mirne. Zaključni tečaj: za april 4,66 (prejšnji dan 4,69), za junij 4,79 (4,80).

Jeklene karoserije — domači izdelek

V pravilnem spoznanju, (ki je — mimo grede povedano — v naprednih tujih državah že zdavnaj prodrl), da imajo v interesu varnosti in ekonomičnosti vožnje bodočnost samo avtobusi z jeklenimi karoserijami, je tudi znana domača tovarna »Avtomontaž« delovalni program. Vozovi »Avtomontaž« obratujejo danes na rednih avtobusnih proгах širom naše države in že vprašati potnike, vozače ali lastnike, kako so z vozovi »Avtomontaž« so po lastni pohvali. Izdelki »Avtomontaž« so po lastni pohvali izdelave na listem višku, preko katerega tudi inozemski fabriki ne sežejo, čeprav so v nabavi neprimerno dražji.

Ko si je »Avtomontaž« zastavila program: graditi jeklene karoserije, je najprvo ekorn preštudirala silna podjetja v inozemstvu, zlasti v Švici, ki je danes vodilna v tej stroki. Za osnutek in izdelavo svojih prvih modelov si je — ne meniš se za velike stroške — zagotovila inozemske strokovnjake, da so s svojim znanjem in izkušnjami najprvo izvežali domače delovne moči. Podjetje si je na ta način prihranilo drage začetniške pogreške in tako so si že prve konstrukcije pridobile vsesplošno priznanje in postavile soliden temelj današnjemu slovenskemu.

Ako si podrobneje ogledamo eno izmed standardnih konstrukcij jeklenih karoserij, kakršne gradi »Avtomontaž«, so vredne omembe naslednje podrobnosti: Ogrodje karoserije je sestavljeno iz normaliziranih pravokotnih Mannesmannovih jeklenih profilov. Ti se najprvo ukrivijo v zaželeno obliko, potlej pa električno zvanijo. Varjenje ima

lahko najmanj dve uri pojava; sicer je pa tudi fizično nemogoče delati zadržano po 12 ur, saj mora vsak človek tudi obodovati in opravljati še druge stvari, na kar odpade gotovo po 1 in pol ure na dan. Na podlagi tega je prišlo sodišče do zaključka, da Ivan ni delal na dan več kot 10 ur in mu zato ni priznalo oddolžnine za nedurno delo. Mero dajen pa je še drug razlog. Ob času ko je bil Ivan sprejet v službo, sta bili stranki edini tako gledi trajanja delovnega časa, kakor tudi glede plače. Ivan je dobro vedel, da bo »nadzoroval« od 7. do 19. oziroma od 19. do 7. ure. Sicer pa delo mlinarskega pomočnika ni preveč naporno; dvakrat na teden se zasuje po en vagon žita popolnoma mehanizirano in stroj teče noč in dan brez pomočnikovega sodelovanja, medtem ko je poprej moral vsak pomočnik premetavati žito z lopato iz enega kosa v drugega, tako, da je sedaj pomočnik res samo »pri vahtici«. Vedno je na suhem in izpostavljen vremenskim neprivikam, ne obrabi veliko obleke in obutve, kakor oni delavec, ki koplje v Ljubljaniški strugi ali prenaša gradbeni material ali podaja opeko, ki pa še daleko nima takih dohodkov, kakor mlinarski pomočnik.

Pa naj si je Ivan opravi tudi kakšno nadurno, se še ne more reči, da je mlinar kršil predpise zakona o zaščiti delavcev. Ivan je v naprej dobro vedel, da bo po 12 ur »na vahtici«; če se upošteva njegovi dohodki po 400 din mesečno v gotovini, dobro hrano, stanovanje, pranje perila, davek in socialne davke, se mora reči, da je bil dovolj zaščiten. Priziv je bil zavrnjen.

Skoro enaka tožba, toda za različni zmesek je bila vložena proti nekemu mlinarju pri docela enakih okoliščinah. Sedva je tožnik tudi v tem primeru izgubil.

naprava vseh in vseh in avtomobilski to prednosti, da se spoji na morejor zrahljati, razen tega pa je zvarjena konstrukcija pri isti trdnosti dosti lažja. Ogrodje karoserije se nato prekrije s jekleno pločevino, ki se prav tako privari na nosilec in električno zvari po šivih, tako da je vnanost docela gladka.

V la karoserijski in trdni okrov se potem zmal in znotraj montirajo še nešteti veliki in drobni deli opreme: okvirji za okna, jekleno ogrodje za sedeže, nosilci za prtljago, obešalniki, držala itd. Kjer le gre, se uporabljajo jeklo in lahke kovine. Les je iz moderne karoserije popolnoma izrinjen. Desetine milijonov obrtniških rok so potrebne, preden se izpremeni notranjostina v tako elegantno in praktično udobnost, po kateri se izdelki »Avtomontaž« tako prijetno razlikujejo od drugih voz.

Ce si zdaj moderno jekleno karoserijo »Avtomontaž« ogledamo še z vidika ekonomičnosti, se nam nudi naslednja slika: Voz z jekleno karoserijo s 37 sedeži, je za ca. 1000 kg lažji, kakor enako velik voz s lesenjo karoserijo. Za toliko manj je seveda obremenjena tudi šasija, ki se ji s tem življenska doba zelo poveča. »Avtomontaž« uporablja za svoje avtobuse izvirne Magirusove šasije s 6 cilindričnimi Dieslovim motorjem 70 ks učinku. Pri enako velikem vozu s lesenjo karoserijo bi potrebovali neprimerno močnejši motor, in bi bila seveda znatno večja tudi potrošnja goriva in obraba guma. Po izkušnjah doma in v inozemstvu zdrži jeklena karoserija v normalnem obratu do 10 let ali v drugem merilu izraženo: 400.000 do 600.000 prevoženih kilometrov. Pri vsem tem je jeklena karoserija preprosta in za nekako 50.000 din cenejša od lesene. Ako upoštevamo še stroške, ki se jim leene konstrukcije še daleka ne morejo pritižiti, se poč ne moremo čuditi, da se danes gradi v inozemstvu do 90% vseh karoserij samo še v jeklu.

Jeklena karoserija vso bolj prodaja tudi pri nas. Nad 50 avtobusov — izdelek »Avtomontaž« — obratuje danes na mnogih inozemskih proгах v naši državi. Izkušnje, ki jih imajo podjetniki doslej s njimi v pogledu točnosti, varnosti in rentabilnosti obratovanja, so pokazale tako očito boljše rezultate napram lesenim konstrukcijam, da postaja povpraševanje po jeklenih karoserijah čedalje večje.

Da bi lahko ustregla vsem naročilom, je bila »Avtomontaž« prisiljena znatno razširiti svoj obrat. Te dni se pri tovarni prične graditi nova velika montažna dvorana, ki bo omogočila serijsko izdelavo velikih števila karoserij naenkrat. Enotnost in kakovost izdelkov bo s tem nedvomno še bolj narasla in vodstvo tovarne upa, da bo lahko postalo celo konkurenčno napram inozemstvu ter bo morda lahko karoserije celo izvažalo. V interesu našega narodnega gospodarstva bi bilo to vsakakor pozdraviti.

RADIO

Podrobne sporedne vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivih branj dobiti v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knaflova ul. 5.

Nedelja 1. maja

Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.15: Premis iz fran. cerkve. — 8.45: Verski govor (p. V. Utač). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Kozaki pojo (plošče). — 9.30: Pester spored Radijskega orkestra. — 11: Otroški spored (gđ. Sl. Vencajzova). — 11.30: Koncert godbe »Sloga«. — 13: Napovedi, poročila. — 13.30: Plošče po željah. — 17: Kmet ura (inž. Fr. Mikusi). — 17.30: Veselo popoldne: Akademski pevski kvintet, brata Goloba (harmoniki), Kosi Ivan in Sok Vilko (duet citar) in Magistrov trio. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Prenos šmarne iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. — 20.30: Pomlad v glasbi. Sodelujejo: ga. Angela Hauk — Megla, prof. M. Lipovšek (klavir) in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pomladne idile (Radijski orkester). — Beograd 17: Zbor slopcev. — 17.45: Narodne pesmi in plošče. — 20: Pester spored. — 22.20: Lahka glasba in ples. — Zagreb 16.15: Lahka glasba. — 19: Večernice in zborovski petje. — 20.45: Lahka godba orkestra. — 22.20: Ples. — Praga 19.30: Spevoigr. — 21.15: Simfonični koncert. — 22.25: Plošče in ples. — Varšava 19.35: Plošče. — 21.15: Zabaven spored. — 22: Moniuszkove pesmi. — 22.30: Komorni koncert. — Sofija 16: Lahka in narodna muzika. — 19.30: Violinske skladbe. — 20: Pesmi, in plesna muzika. — Berlin in vse nemške postaje: Proslava nemškega narodnega praznika. — 11: Pesmi in koronice. — 13.30: Vesele melodije. — 16: Majski ples. — 19.10: Ljudske pesmi in ples. — 20: Pester spored: Vesele in življonalje. — 22: Zatenen večer. — 23: Pesmi orkestri igrajo.

Ponedeljek 2. maja

Ljubljana 12: Pisana trata (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Fantazije (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Čemu zaščita proti napadom iz zraka (dr. Ladislav Klinc). — 18.20: Smetanova simf. pesnitev »Wallensteinov tabore« (plošče). — 18.40: Vseučilniška knjižnica v Ljubljani — zgodovina, pomen, naloga (dr. Joža Glonar). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Spominski večer ob prvi obletnici smrti mojstra Mateja Hubada (pevski zbor Glasbene Matice, dirigent g. M. Polič). — 20.45: Ura, Cirkovskega (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz »Emonec«. — Beograd 17.05: Klavir. — 17.35: Orkester. — 18.15: Koncert solistov. — 20: Prenos opere iz Nat. gledališča. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 20: Dobričeve skladbe. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.20: Operetni potpuri. — 20.05: Operni večer. — 21.15: Symphonistijske mazurke. — 22.15: Plošče. — Varšava 20: Lahka glasba. — 21: Komorne skladbe. — 22.10: Plesna muzika. — Sofija 17.30: Lahka godba orkestra. — 19: Pesmi. — 19.30: Simfonični koncert. — 20.45: Nadaljevanje koncerta. — 21.40: Lahka godba in ples. — Dunaj 10.30: Ljudski koncert. — 12: Lahka godba. — 15.30: Sonata in pesem. — 16: Orkester. — 20: Historične koronice Joh. in Jos. Straussa. — 21: Dunajske silke. — 22.30: Nočni koncert in ples. — Berlin 19.10: Za zabavo. — 20: Operetni večer. — 21: Radijski skladatelji. — 22.30: Kakor Dunaj. — München 19.10: Majski ples. — 21.30: Koncertna ura. — 22.30: Kakor Dunaj. — Stuttgart 19.15: Zabaven spored. — 20: Pomladne skladbe z glasbo. — 21: Vredna muzika. — 22.35: Kakor Dunaj. — 24: Sonce in opna sčena Liane.

Zanimive sodbe obrtnega sodišča

Namesto utoževanih 11.860 samo 1932

Crnomarica je bila leto dni v službi kot plačilna natakarka v dobro izdani restavraciji. Ker je bila priključila znanostni in je znala moškim na srce plhati, so ti v obilnem številu prihajali v restavracijo. Šef ji je gotovini ni nicašar plačeval, dal ji je le hrano in stanovanje. Po izstopu je tožila šefa na plačilo 11.860 Din. V tožbi je zatrjevala, da bi morala kot plačilna natakarka na račun dobiti, kakor je splošno običaj, poleg hrane in stanovanja še sledeče: ves zaslužek pri kruhu, kisli vodi in sodavici, pri litru malinovec in žganja najmanj 10 Din pri litru vina najmanj 1 Din, pivo pa bi morala dobiti po lastni ceni. Prejela pa je samo malenkostne procenre pri kisli vodi in sodavici drugega pa nič, pri čemer ni zaslužila niti toliko, kolikor ji je nastalo škoda pri inventarju, za katerega je odgovarjala s položeno kavčico 5000 Din in katerega je morala nadomestiti pri izstopu iz službe. O kakšnih omebne vrednih napitninah ni moglo biti govora, kajnor so zahajali večinoma kmetje in delavci; napitnine je prejela komaj toliko, da si je mogla nabaviti najpotrebnejšo obleko.

Delati je morala po 14 do 16 ur na dan, pri večjih pridelitvah pa celo do 40 ur nepretrgoma brez kakakega počitka ali odmora; delala je tudi ob nedeljah, ne da bi bila za to imela med tednom en cel dan prost, kakor zahteva zakon o zaščiti delavcev. Zahtevala je tedaj s tožbo: 1.)

plačo za 12 mesecev po 300 Din t. j. 3600 Din. 2.) odškodnino za 1737 nadur a. 4. — Din t. j. 6.948. — Din; 3.) za 41 dni, za katere se ji ni dovolilo en prost dan v tednu po 20. — Din t. j. 820. — Din in še 492 Din, kar ji je šef za nabavo inventarja preveč zaračunal, skupaj tedaj 11.860 Din.

Vrhu tega je bila oškodovana pri 487 sodskih pivu na 12.175 Din, kar se ji je pivu namesto po lastni ceni zaračunavalo po 25 Din pri sodoku dražje; pridržala pa si je pravico, da bo to škodo izterjala s posebno tožbo. Razprava je spravila marsikaj zanimivega na dan, navesti hočemo pa samo to, koliko dohodkov je imela Marica. V prvi vrsti omenimo, da je dobivala napitnine po 1000 do 1200 Din na mesec. Za točnih in nespornih obojestranskih zapisov je bilo razvidno, po kakšnih cenah in koliko pičaje je prejela od šefa in po čem je delje točila, pri čemer se je izračunal njen dohodek. Našlihomo samo nekaj podatkov; zaslužila je takole: pri kisli vodi 4165 Din, pri sifozm 8705 Din, pri malinovcu 2.500 Din, pri žganju in likerju 2.260 Din, pri šabeni 100 Din, pri pivu 16.728 Din in še pri drugih malenkostnih

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Zdravniška

L. H. M.: Pojav, ki ga opisujete, opažamo sicer pri raznih spolnih boleznih, vendar dvomim, da bi v vašem primeru bila posledica take bolezni. Na opisani način bi bila infekcija sicer možna, vendar je verjetnost minimalna in zato spolno bolezen izključujem. Vaše zdravljenje pa je povsem primerno in lahko v tem smislu nadaljujete.

Pti: Opisani način ni zanesljiv in pride lahko kljub temu do oploditve. Zato vam dotičnega postopka ne morem priporočati.

Pti: Verjetnost je ista.

Isti: Tudi pri moškem pride lahko do sličnih pojavov, vendar je doba, ko nastopi pojav, individualno zelo različna. Pa tudi vsa doba nima tako težkega značaja kot pri nekaterih ženskah.

M. M.: V vašem primeru verjetno ne gre za kakšno težje obolenje želočca (rana), temveč se mi zdi verjetneje, da imate želočni katar, ali pa mogoče povešene želočce. Držite se navodil zdravnika, ki vam je že itak predpisal dieto. Ako se ne bi stanje kmalu izboljšalo, ako bi hujšali, ako bi dobivali močne bolečine itd., pojdite ponovno k zdravniku, ki bo že ugotovil, kar se mu bo zdelo potrebno. Zanimati pa mislim, da ni vzroka za razburjenje.

I. K. M.: Skoro pri vsaki povešeni maternici je sečni mehur več ali manj prizadet v tem smislu, da voda pri uriniranju ne odteče popolnoma. Ta zaostala voda vodi do vnetja mehurja, kar se izraža v silekcih in pekočih bolečinah, kot jih opisujete. Pišete, da ste bili zaradi povešene maternice že operirani, da pa imate še vedno težave. Ker mi niste opisali načina operacije, si ne morem ustvariti jasne sode o sedanjem vašem stanju, ostanem o stanju zaradi katerega ste bili operirani. Razlikujemo namreč več stopenj povešanja maternice. Po tem se ravna tudi način operacije. Vi ste se verjetno po operaciji premalo pazili, pa se vam je stanje poslabšalo, ostanem o stanju zaradi katerega ste bili operirani. Razlikujemo namreč več stopenj povešanja maternice. Po tem se ravna tudi način operacije. Vi ste se verjetno po operaciji premalo pazili, pa se vam je stanje poslabšalo, ostanem o stanju zaradi katerega ste bili operirani.

Milena Z.: Vaši podatki so preveč pomanjkljivi, da bi si mogel ustvariti jasno sliko. Pišete obširneje! Samo toliko lahko rečem, da imate precej težko vnetje. Od kod naj bi to prišlo, vam iz gornjih razlogov seveda ne morem povedati.

L. R. Celje: Mislim, da bi bilo najbolje, da greste ponovno k zdravniku, ki vas je operiral. Menjati zdravnik nima smisla, zlasti ne v vašem primeru. Po težkih operacijah so slični pojavi, zelo pogosti in nas ne presenečajo, vendar je dobro, da vas pregleda zdravnik, ki bo ugotovil, kar se mu zdi potrebno.

Edinka: Da li je človek rejen, ali pa suh, ni odvisno samo od količine in kakovosti hrane, temveč tudi v precejšnji meri od temperamenta. Kot pišete, se hčerka zelo hitro razburi. To je po eni strani posledica preobčutljivosti, ki jo bomo s telesa, deoma je mogoče krivo dejstvo, da je edinka, po drugi strani pa, sodeč po uspehih v šoli je hčerka duševno zelo razvita, razgiban otrok, tako da bi bilo kar čudno, da bi bila pri tem temperamentu še rejena. Po mojem mnenju torej, si ni treba gledati tega delati prevelikih skrbi. Deficit rejenosti morete deloma kriti s primerno hrano (maslo, ribje olje, med in slično), dvomim pa da vam bo uspelo spremeniti temperament. Sploh bi bilo preuranjeno izreči v tem pogledu kako definitivno sodbo. Hčerka je še mlada, je še v stadiju razvoja. Šele, ko doras, bo možno soditi v tem pogledu pravilneje.

M. T. Ljubljana: Znače, ki jih opisujete, opazamo običajno pri nervoznih ljudeh. Da ste vi faktično tudi nervozni, sklepam zlasti iz doseganja načina zdravljenja. Vendar se mi zdi možno, da imate vi tako znano Basedovovo bolezen, zlasti, ko pišete, da imate velike težave s srcem in vam zato svetujem, da greste k zdravniku, da vas pregleda.

K. R. Celje: V vašem primeru sta dve možnosti. Možna je, da imate stisnjen požarnik, ali pa so vaše težave v zvezi s pooperativnim žil. Zdravniški pregled bi bil vsakako umesten.

Davčna

M. B. v P.: Davkarja Vas letos že drugič strdo prijemlje, ker se niste poravnali svojih obveznosti. Ali je to za upravičeno, ko Vas doslej še ni obvestila, koliko davka Vam je naložila, za lansko leto pa ste vse davke z zadnjim plačilom v novemburu odpravili? — Dokler za letos davki niso na novo odmerjeni, se plačujejo po lanskem predpisu. Od tega so izvzeti v meri in v mejah, kakor je določeno z zakonom za vsako obliko davka posebej, oni davčni zavezanci, ki so prijavili prenehanje davčne obveznosti.

A. M. v Lj.: Vi pa zopet menite, da ste lani z oktobrskim obrokom plačali nad 2000 din preveč, ker ste bili trgovci ali javili že v I. VI. 1937 in je od tega časa nič več ne izvršujete. Kaj morate ukreniti, da Vam davčna uprava preplačani znesek v gotovini povrne? — Pred vsem se uverite, ako preplačilo dejanski obstoji. Če imate res preplačilo, vložite netaktno prošnjo za povračilo. Po overjenosti izpisih davčne knjige in na dokumentiran predlog davčne uprave odredi nato finančna direkcija, da se Vam presežek vrne v gotovini.

J. P. v C.: Družabnica družbe z o. z. ste. Pred dvema letoma Vam je davčna uprava zasegla večji znesek, ki je bil na Vaše ime založen pri sodišču. Tudi se je davčna uprava vključila na Vašo vilo, in te vse na račun družbe, ki ji je dolgovala davke. Proti zasegi in vključitvi ste se po svojem pravnem zastopniku pritožili, ker je bila davčna uprava zadoštno krita z družbenim imetjem in ker ste Vi druga fizična oseba in ne tista, ki je dolgovala, čeprav ste družabnica družbe. Sodišče je Vašemu pozivu popolnoma ugodilo in naložilo davčni upravi, da Vam vrne rekurzivne stroške v znesku 2175 din. Kaj Vam je storiti, da pridete do svojih stroškov in ali je pravni zastopnik pravilno postopal, ko je napravil stroške Vam in ne davkarji? — Tu gre pred vsem za vprašanje osebnega in stvarnega jamstva. Ker pravite, da ste družabnica družbe z omejenim, domnevamo, da je bila Vaša družba

na zaostanku s pridobitno. V glavnem moramo naglasiti, da jamci za davke od podjetja ali obrata več lastnikov vsak lastnik solidarno. Če glavni dolжник, t. j. oni, ki je po zakonu zavezan plačati davke, ne zadosti svoji obveznosti, potem jamci za davke poleg glavnega dolžnika tudi porok slednji pa samo subsidiarno, to se pravi šele za glavnim dolžnikom. Za davke se poterja porok šele, če ga ni bilo mogoče izterjati od glavnega dolžnika. Potemtakem se mora zahtevati davek z obrestmi in stroški vred najprej od glavnega dolžnika in si mora davčna uprava prizadevati, da davek izterja od njega, po potrebi tudi prisilno. Šele če in kolikor ostanje izterjava davka pri glavnem dolžniku brezuspešna, ga je dopustno izterjati od poroka. Kdo pa je v Vašem primeru glavni dolжник in kdo porok, tega ne poveste. Poleg tega pa jamčijo za pridobitno tudi lastne nepremičnine, ki služijo neposredno podjetju ali obratu, če davek ni starejši od treh let. Če je bila, kakor trdite, davčna uprava glede zaostanka kakorkoli in popolnoma krita, potem si ni smela pridržati priznivnih stroškov v znesku 2175 din in jih od drž. zaklada lahko iztožite. Ne spuščajte se v strogo pravno vprašanje, da li je Vaš pravni zastopnik prav ravnal, ko je stroške Vam zaračunal — od nekod jih je moral prejeti — Vam radi popolnega razčiščenja vprašanja svetujemo, da se preprčate najprej pri davčni upravi, če je bil davčni zaostanek z zamudnimi obrestmi in izvršilnimi stroški zares v celoti poravnani. In šele nato postopajte dalje!

A. L. v L.: Prosili ste za podelitev pravice, da smete izvrševati te in te vrste obrt. Delali boste skupno z izučnim obrtnikom in si bosta delila prihodke in izdatke na polovico. Vprašate, kako se ima prijaviti takšno združenje davčni obdavčilo, da bo v skladu s predpisi, pa tudi v najboljšo korist izvrševalca obrta. — Obrt prijavi oseba, ki ima obrtno pravico. Ako boste ustanovili družbo, potem velja glede jamstva davkov vse zgoraj povedano. Ker ne moremo domnevati, kolikšen bo v prvem letu obratovanja promet in čisti dohodek, ki bo tvoril davčno osnovo, bi bilo po našem mnenju vsaj za prvi čas najumestneje, da ne nastavite družbe, marveč da nastavite v svojem podjetju dotičnega obrtnika proti pogojeni plači ostanem drugim uslugam in zanj plačujete uslužbenški davek. V tem primeru bi se obrtnikova plača smatrala pri kosmatem dohodku kot odbitna postavka, kar bi bilo za podjetje po našem mnenju ceneje. Seveda pa bi se moralo skladno s to okolnostjo med delodajalcem in delojemnikom na primeren način urediti tudi vprašanje delitve čistega dohodka.

I. A. v C.: Koliko Vam sme davčna uprava naračunati pri izterjanju davčnega zaostanka na izvršilnih stroških? — Ker nam ne poveste, koliko znaša davčni zaostanek in če gre pri tem samo za opomin ali samo za rušenje ali pa morda za oboje skupaj, Vas moramo seznaniti z načinom postopka v obeh primerih. Najmanjša eksekucijska pristojbina znaša, in sicer: za opomin 1 din, če davčni dolg ne znaša več kot 200 din, za rušenje pa 5 din, če dolg ne znaša več kot 500 din. Če preseže davčni dolg te vsote in ne znaša več kot 10.000 din, se pobira od vse vsote dolga pristojbina za opomin 0,5%, za rušenje pa po 1%. Če davčni dolg preseže 10.000 din, se pobira od vse dolgovane vsote kot pristojbina za opomin 1%, za rušenje pa 2%. Pri tem tudi znajte, da se smejo eksekucijske pristojbine za isti dolg zaračunati samo enkrat.

F. V. v H.: Davčni upravi ste prijavili kot upravitelj rodbinske stanovanjske hiše nižje najemnine, kakor pa Vam jih plačujejo najemniki, češ da odpade gotov del te najemnine na stroške instalacije luči in dodelitev vrtnega zemljišča, dočim izročita najemnikom priznanice za polne zneske. Najemniki, zlasti tisti, ki ne plačujejo točno najemnin, Vam radi tega groze z ovadbo. Kaj naj Vam svetujemo? — Delni odgovor za Vaš slučaj boste našli v „Jutru“ od 16. IV. t. l. pod šifro J. H. v N. m. in od 24. IV. t. l. pod šifro F. Z. v G. v točki 3). Dodajamo še to, da se skupna najemnina, zavezana davku, ne sme zmanjšati s takimi odškodninami. V Vašem lastnem interesu in da se izognete vsem posledicam davčno-kazenskega postopka, Vam svetujemo, da dejanski stan brez najmanjšega odloga prijavite davčni upravi. Če namreč vložite najemnikovo ovadbo pred Vami, boste kaznovani radi davčne utaje z dvakrat do štirikrat tolikšno vsoto, za katero ste prikrajšali državo. Razen kazni pa boste morali plačati kajpak tudi naknadni redni davek in takso za razsodbo.

C. D. v M.: Motor za žaganje drv si hočete nabaviti. Vprašujete, če boste morali zanj plačevati kakšen davek in koliko? — Posli z motorjem za žaganje drv se smatrajo za obrt. Plačevati boste morali 8% osnovno pridobitno od doseženega čistega dohodka s samoupravnimi dokladi in z dopolnilnim davkom, o katerem smo govorili že v št. 78 od 3. IV. pod šifro I. P. na V.

L. S. v S.: Iz Vašega pisma niti približno ne moremo sklepati, kakšno »zgradbo« imate z »večjim pokritim vozom za tri ljudi« in mislim, ki bo ta »naprava« opremljena davka. V uvodu pravite, da bo »premišna«, ob zaključku pisma pa zopet navajate, da jo »nameravate po potrebi prisloniti k sosedovemu kozolcu«. — Dokler nam ne postavite točnejšega vprašanja, vzemite za enkrat na znanje samo to, da od vozov, urejenih za prebivanje, ni plačevati nobenega davka, ker se nikoli ne morejo smatrati za zgradbe. Nasprotno pa se zgradbe na kolesih smatrajo za zgradbe, če so tolikšega obsega, da se morejo premikati po ulicah in cestah, t. j. če so nerazmerno večje od navadnih voz.

V peti vrsti zadnjega odstavka »Davčne posvetovalnice« od 24. IV. t. l. št. 94 mora stati namesto »našim obrtnikom« pravilno »našim naročnikom«, kar si je menda že vsak sam mislil.

Pravna

K. B. p. R.: Bojite se, da bi Vam nakazujoča oblast kot javnemu upokojencu, v prid nekega upnika, ki ima zoper Vas izvršilno dovolilo, odtrgovala od pokojnine vse, razven din 500.—. Vaši prejemki znašajo letno več kot samo din 6.000.—. — a) Delni odgovor je že v odgovoru, ki ga je dobil vpraševalec J. F. v K. v velikonočni številki »Jutra«, od 16. 4. 1933. Poja-

snjuje se Vam pa še: za navadne, nepriviligirane terjatve (če gre za alimentacijo) Vam sme nakazujoča oblast od 1. 4. 1933 dalje, vsled določil finančnega zakona za l. 1933/39 odtegniti od plače oz. prejemkov, ki ne zadosti nad 6.000 din l. %, ostati pa mora nedotaknjena osebna in rodbinska doklada v celoti. Zahtevajte pismeno obrazložitev, zakaj Vam je oblastovo odtegnilo več in se morda še oglasite. — b) Terjatev upnika, ki Vam oskrbuje slaboumne otroka ne uživa prednosti pred prej prijavljenimi izvršljivimi terjatvami upnikov, ki so Vam že zasegli plačo. Če je ta terjatev že iztožena in »izvršljiva«, bo po upnikove predlogu ob izvršbi deležna vrstnega reda po času prijave. Prednosti pri izplačevanju Vaših prejemkov tako terjatev nima.

J. G. W. C.: Najemnik Vaše garaže, ki je l. 1937 umrl, Vam je ostal dolžan na najemnin d. 2.500.—. Imel je lastni avto. Zapuščina razprava se ni vršila. Tožili ste na plačilo najemnine njegovo ženo, ki je bila dolžna. Kaj Vam je storiti? — Vaš dolжник je po smrti najemnika le njegova zapuščina oziroma dedič, ki jo je podedoval. Če zapuščinske razprave ni bilo iz razloga, ker ni bilo imovine, je možno, da avto ni bil last najemnika ali so pa drugi dolgovni zapuščina in pogrebni stroški presegli njegovo vrednost. Če menite, da je spadal avto vsekakor v zapuščino kot aktivum, prijavite to imovino naknadno sreskemu kot zapuščinskemu sodišču in tudi Vašo terjatev. Tožbo proti ženi Vašega sedaj še pokojnega najemnika uamknite in povrnite njenemu advokatu stroške upora, ki jih bo določilo na advokatski tarifi sodišče, da si s tem prihranite višje nadalje pravne stroške. Za umik tožbe ni potreben advokat, zadostuje pismena vloga — v Vašem primeru taksična s din 1.50 ki jo pošljetu pravdnemu sodišču.

Otin v V.: Ali morete preplati svojo pastorko na svoje rodbinsko ime? Stroški? — Če je Vaša pastorka nezakonski otrok Vaše žene, morete dati z izjavo pri političnem oblastu otroku svoje ime s privoljenjem matere in otroka ali, ako je otrok nedoleten, s privoljenjem zakonitega zastopnika in varstvenega sodišča. Vaša izjava je pa veljavna le, če je predložena političnem oblastu (Kralj. banski upravi) v javni — t. j. sočno ali pa po notariu poverjeni listini. Radi stroškov stonite do notarja, ki ga izberete po Vaši volji in je višina stroškov odvisna od vajnega dogovora. Sploh je najboljša, da prenesite vso zadevo v ureditev notariu. Otrok bo dobil le Vaše ime, družinsko pravno pa ne spada v Vašo rodbino temveč v materino.

B. F. Sv. M.: Vaši ženi je darovala še ob življenju njena sedaj pokojna mati din 7.000.— in ji nato posodila din 7.000.— ob obliki zidanih hiše. Sedaj grozi Vaša svača — brata Vaše žene — s tožbo na plačilo vseh din 14.000.—. Češ, da so sedaj taki zakoni. — Nič ne imejte z ženo takih skrbi. Kar je mati darovala (že ob življenju tudi izročila Vaši ženi) ne spada več kot njena imovina v zapuščino. V zapuščini se bo obravnavalo med drugim premoženjem tudi zapuščinska terjatev iz posojila Vaši ženi v znesku din 7.000.— in jo bodo dediči dedovali v smislu poslednje volje ali zakonov, ki urejajo dedovanje.

Oporoko ste Vaši tašči napisali na njeno željo Vi v navzočnosti dveh prič, ki sta jo tudi podpisali. Tašča jo je samo podkrižala. Ali velja? — Za veljavnost take oporoke je treba, da je tašča izrecno izjavila pred tremi zmožnimi pričami, od katerih sta morali biti vsaj dve hkrati prisotni — da je spis njeno poslednjo voljo. Priče so se morale podpisati s pristavkom, ki kaže na njih svojstvo kot prič. Taščinu podkrižanje je smatrati za ročno znamenje in je na oporoki veljavno, če je bilo pristavljeno v prisotnosti vseh treh prič. Če Vaši ženi v tej oporoki, ki ste jo Vi spisali, ni tašča ničesar namerila, niti Vašim otrokom, roditeljem, bratom ali sestram, ste bili Vi kot pisec zmožna priča, sicer pa ne. Od tega zavisi tudi veljavnost oporoke.

»Združena« v Dr. Najemnik delavnice Vama je prepustil svoj najemni prostor za din 200.— na mesec, v delavnici nahajajoči inventar za za din 10.000.—. Denar ste mu že izročili. Sedaj ste pa zvedeli, da je najemnik zamočal svoje pravo razmerje do lastnika hiše, v kateri je imel delavnico, da Vama je to razmerje lažno in nepravilno opisal, da je od kupljenega inventarja pretežni in največji del zarubljen od njegovih upnikov, da Vama ni oskrbel stanovanja, kot ste se dogovorili. Če prežete kupnine noče vrniti. Vprašate, če ga morete izročiti advokatu in če ga morete izročiti drž. tožilstvu. — Možno je prvo kot tudi drugo in tudi tretje, katero Vam najpreje svetujemo in bo mogoče biti najhitreje učinkovito. To je: pišite prodajalcu, da Vam mora tekom 8 dni vrniti kupnino in mu zagrozite, da ga boste sicer prijavili državnemu tožilstvu radi zločinstva prevare. Če kupnine ne bo vrnil, spišite kazensko prijavo in jo naslovite na drž. tožilstvo v N. m. Notri pa opišite vse tako, kot ste storili v pismu, ki ste ga poslali nam. Ker najbrže prodajalec ni premožen, Vam ne svetujemo, da bi ga »izročili« advokatu, saj bi morali tozadevne stroške Vašega zastopanja trpeti sami. Po kaz. prijavi, ki je prosta takse, bo postopalo drž. tožilstvo in sodišče uradoma, ne da bi morali plačati kake stroške.

Fr. O. Lj. a) April je Vaš zadnji najemniški mesec; kdaj morate izročiti stanovanje l. ali 8. b) Kaj je za Vašo električno napeljavo ob izselitvi? c) Dodatno ključavnico ste Vi vdelali, smete pridržati ključ? — a) Stanovanje ste imeli najeto najbrže proti enomesečni odpovedi. Izročiti ga morate 1. maja 1933. Če ste imeli najeto stanovanje proti četrtletni, v Ljubljani običajni odpovedi, morate polovico stanovanja izročiti na večer 4. maja, drugo polovico pa do opoldne 8. maja. b) in c) Električno napravo in ključavnico morete nevarno zidu in vratom odnesti; samega ključa ne smete pridržati. Svetujemo Vam, da se glede tega naprav mirno dogovorite s hišnim lastnikom ali z bodočim najemnikom, kar se običajno reši obojestransko in zadovoljivo.

Izlet v Genovo. Ze danes opozarjamo na skupni izlet Zveze za tujski promet v Ljubljani k mednarodni tekmi Italija-Jugoslavija, ki bo dne 22. maja t. l. v Genovi. — Prospekti so na razpolago v vseh biljetarnah Putnika v Ljubljani, Mariboru in ostalih poslovalnicah v Sloveniji.

S P O R T

XVI. kolo v ligi

Ljubljana igra proti Basku v Beogradu — Najvažnejša tekma je med Hajdukom in Haškom v Splitu

Tri nedelje nas še ločijo od konca letošnjega državnega prvenstva. V teh treh terminih se bo moralo v tablici še marsikaj razčistiti in odločiti. Povsem odprta so še vsa tri prva mesta, prav tako vsa tri poslednja, a v sredini je tako že precej gneče. Drži le to, da se niti oni iz sredine ne morejo več preriniti v prvo fronto, niti oni s konca ne morejo več do sredine. Toda v samih »skupinah« je mogoča še po nekatera sprememba.

Današnji spored je zopet popoln in obsega naslednjih pet parov:

Bask—Ljubljana

Belo-zelenim se še sedaj toži po onih »izgubljenih« dveh točkah, ki jih je Bask z rezultatom 2:0 odnesel s seboj v Beograd. V povratni tekmi dajejo, seveda, Basku zopet vse šanse. Lepo bi bilo, če bi se tudi tokrat vsi taki spekulanti urekali. Ljubljani bi bil tak prirastek točk kakor mana z nebes. Moštvo je zadnje čase, razen velikonočne tekme, zadovoljilo in ne bi bilo niti preveliko presenečenje, če bi mu res uspelo, da bi se malo osvetilo za jesenski poraz. V vsakem primeru pa smemo računati z najtesnejšim rezultatom.

Concordia—BSK

Prvi v tablici igra z zadnjim. Po tem bi se dalo sklepati, da je BSK »nebovitično« visok favorit: 6:1 je bilo v Beogradu za »plave« in tudi ta okolnost bi govorila v njihov prilog. Obema moštvoema gre za veliko. BSK ne sme, če hoče ostati na prvem mestu, izgubiti prav nobene točke več; Concordiji pa gre prav za kozo. Vse kaže, da bi se to srečanje utegnilo razviti v veliko borbo, če bi ne bili obe moštvi, zlasti BSK, v dvomljivi formi.

Slavija—Jedinstvo

Z 1:0 je Jedinstvo zabeležilo jeseni svojo prvo zmago. Slavija je bila dobitelj obeh točk. Jedinstvu gre prav tako za kozo kakor Ljubljani, s to razliko, da ima prav obupen koliklič. Seboj jemlje v Sarajevu zunanega sodnika, pa mu proti Slaviji ne prisojamo velikih nad.

Jugoslavija—Gradjanski

Po nedeljskem uspehu »purgerjev« proti Bsku v samem Beogradu in po neuspehu »rdečih« v Ljubljani bi rekli, da imajo Zagrebčani tekmo že skoro v žepu. Uspeh Jugoslavije bi bil že skoro mala

senzacija. Počakajmo do večera! V Zagrebu je bilo 3:2 za Gradjanskega.

Hajduk—Hašk

Hajdukovi so v Zagrebu doživeli svojo katastrofo. 6:1 za Haška je bil takrat rezultat Hašk z vso vohemenco pritiska na prvo mesto, a Hajduku gre za osvoje in za prestiž. Poleg tega malokdo prinaša točke iz Splita. Ta zadeva bo vsekakor zanimiva!

Edna tekma iz VII. kola

V Ljubljani Celje—Hermes ob 15.30 na igrišču Hermesa

Hermes—Celje. V Siški bodo ob 15.30 pričeli povratno tekmo Hermežani in Celjani. Nemala senzacija je bila, ko so Siškari sredi Celja odnesli rezultat 3:0. Tudi danes bi jim prisodili skoro vse šanse.

★

ODPOVEDANI NOGOMETNI TEKMI
ISSK Maribor je večerj opoldne prejel brojavno obvestilo SK Kranj, po katerem je prvenstvena tekma ISSK Maribor: SK Kranj v Kranju odpovedana. Tudi je bila odpovedana tekma med SK Zeleničarjem in Čakovačkim SK, ki bi se morala vršiti danes na stadionu SK Zeleničarja.

Nižjerazredne tekme

V okviru današnjega prvenstvenega sporeda bo odigrana še vrsta tekem za točke po raznih razredih v Ljubljani in na delu ter tudi dve junijski tekmi v Ljubljani.

V Ljubljanskem II. razredu bodo igrali trije pari, in sicer Grafika—Moste ob 13.45 na igrišču Hermesa (v predtekmi pred prvenstveno tekmo I. razreda med Hermesom in Celjem), Adria—Slavija ob 10.30 na igrišču Adrije in Korotan—Mladika ob 17. na igrišču Korotana.

Izven Ljubljane bodo v nižjih razredih igrali v Celju Laško—Jugoslavija ob 16, dalje na Jesenicah Kovinar—Savica ob 15, v Hrastniku Radeče—KSK ob 15 in v Domžalah Domžale—Mengeč ob 15 na igrišču Domžal.

Junijska para bosta danes samo naslednja: Mladika—Jadran jun. in Svoboda—Slovan jun. Obe tekmi bosta v dopoldanskih urah.

Kaj mislijo bolgarski sportniki o naših? Zanimive izjave predsednika bolgarskega kolesarskega saveza generala Nikole Nedeva

(Sportno pismo iz Sofije)

Sofija, konec aprila
Bolgarski kolesarski savez ima svojo zgodovino in svojo tradicijo. Kolesarstvo je zelo razvito po vsej državi. Bolgarstvo je po zaslugi predstavnika kolesarskega saveza prva v tej sportni panogi med vsemi balkanskimi državami.

Bolgarska kolesarska zveza je začela delovati kot majhen kolesarski klub, ki je bil ustanovljen l. 1887 v Sofiji, torej pred 51 leti. Po prvem klubu so se kmalu ustanovili še novi in tako je nastala potreba ustanovitve kolesarskega saveza, ki je bila l. 1902. Že l. 1912 je imel savez bolgarskih kolesarjev 74 društev. Iz dneva v dan je nato rasla ta sportna organizacija in danes šteje 18.500 članov v 218 društvih.

Nedavno sem obiskal predsednika bolgarskega kolesarskega saveza upok. generala g. Nikolo Nedeva, moža impozantne vnanjosti, odličnega sportnika in velikega prijatelja razvoja kolesarstva na Balkanu.

— Pa vidite, pravi med drugim, člani našega kolesarskega saveza so vsi od kraja, od delavca do generala in od trgovca do uradnika. Sicer pa ima naš savez upravni odbor, ki ga volijo vsako leto.

— Kakšen je program kolesarskega saveza, g. predsednik?

— Po programu, ki se v resnici vsako leto tudi popolnoma izvede, morajo naša društva organizirati svoje kolesarske dirke, savez pa prevzema organiziranje velikih mednarodnih prireditel.

— Kaj pravite o našem savezu?

— Naš kolesarski savez je eden med najbolj organiziranimi in finančno najmočnejšimi sportnimi organizacijami v Bolgariji. To bodo potrdili tudi ostali naši sportniki. Iz lastnih sredstev je savez zgradil 32 dirkališč s 333 m dolgimi dirkalnimi programi. Od teh 32 dirkališč imajo dirkališča v Varni, Ruščuku, Pasardžiku in Sofiji betonirane dirkalne proge, letos pa bomo v Plovdivu zgradili novo dirkalno progo, dolgo 500 m. Po načrtih

bomo polagoma dali betonirati sploh vse dirkalne proge.

— Kaj pravite o bolgarskem kolesarju? — Bolgarski kolesar se odlikuje po veliki vztrajnosti v vsaki sportni borbi za doseg sportnega uspeha, toda prav po tem — tega ne smem pozabiti — se odlikujejo tudi jugoslovenski kolesarji. Lani so bili srečni naši kolesarji, da so mogli tekmovati s svojimi brati Jugoslovenci iz Beograda do Sofije in od tod do Varne. Takrat smo videli, kakšne kakovosti imajo jugoslovenski vozači. Grgac, Prosenik, Gärtner in njihovi tovariši obetajo še zelo mnogo in trdno upam, da bodo letos opravili nade, ne samo moje, temveč tudi nade sportnih krogov v Jugoslaviji.

— Kaj pravite o sodelovanju med bolgarskimi in jugoslovenskimi kolesarji?

— V Bolgariji so prepričani, in to boste slišali tudi sedaj, da bodo tako srečno doželi odnosi med našimi in našimi kolesarji kmalu dosegli popolno spoznanje bratskih narodov v kolesarskem sportu. Samo sodelovanje med jugoslovenskimi in bolgarskimi kolesarji, ki je zdaj na dobri poti, bo gotovo mnogo pripomoglo k našemu bratskemu zblizanju, ki dobiva iz dneva v dan zmerom globlje korenine v narodu. Bolgarski kolesarji so preko svojega saveza v stalnem stiku z jugoslovenskimi in to bo dobro služilo nadaljnemu razvoju kolesarskega sporta pri nas, pa tudi v Jugoslaviji.

— Kaj pravite o skorajšnji tekmi med bolgarskimi in jugoslovenskimi kolesarji?

— Savezna uprava izdeluje program za to tekmo, ki bo najbrže meseca junija. Seveda upamo, da bodo tudi naši biclisti imeli priliko gostovati v Beogradu ali kjerkoli drugje v Jugoslaviji, da bi tako mogli pomagati našim bratom za razvoj te sportne panoge v Jugoslaviji.

— Kaj mislite, g. predsednik, glede te kolesarske dirke med Jugoslavijo in Bolgarijo?

— Tukaj je težko reči kaj sigurnega. Upam pa, da se bodo od Bolgarov izkazali Nikola Nenov, Jordan Konstantinov, Svetko Georgijev, Georgij Velinov, od Jugoslovenov pa Gärtner, Rozman, Prosenik, Grgac in Drijačič. Vsekakor pa presenečenja niso izključena...

— Kaj pravite o mednarodni tekmi Sofija—Varna?

— V mednarodni dirki iz Sofije v Varne (630 km), ki bo od 7. do 10. julija t. l., bodo sodelovali Jugoslovenci, Bolgari in Rumuni. Tu bodo gotovo velika presenečenja.

Nato govoriva o jugoslovenskih kolesarjih. G. Nedev, ki poudarja kvaliteto, toda ne organiziranje jugoslovenskih kolesarjev, pravi h kraju:

— Na svidenje v Beogradu! Pozdravite vse

Kolesa ter lahka motorna kolesa

„Brennabor“

najugodnejše kupite pri

„Tehnik“

Jos. Banjaj - Ljubljana,

MIKLOŠICEVA 20.

Zaloga radioaparatorov, tenis raketov, nogometnih žog itd.

Prodaj

potniški inventar in biljardni stol, Krasovski nasip 18. 11068-6

Sodavičarji!

Ugodno napravlja 500 belih, sivih, črnih steklenic. Naraški, Celje. 11048-6

Baročno mizo

in stol, renovirano, poceni prodaj. Metelkova 3/1. Od 12 do 16 ure. 11086-6

Otroški voziček

lepo ohranjen, poceni prodaj. Sp. Šiška, Zemljikarjeva ul. 5. 11032-6

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj 4 zmesek 17 Din. 11032-6

Nakupovalec

raznih korenin, črtna in druga železja bi prevel blago. Pon. na ogl. odd. Jutra pod »Nakupovalec« 10740-7

Železno blagajno

ogrnjavno, dobro ohranjeno, kupim. Modela D št. 7 - 9 ali modela G št. 7 - 9. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Železno blagajno« 10838-7

Tricikli

različni kupi Hafner, Celovška 61. 10878-7

Potrebuje

in pisalni stroj, štedilnik, pečko, kolo, tehnično, radio, razno rabljeno pohištvo ter trgovski inventar. Nasl. v vseh posl. Jutra. 10928-7

Fotoparat

bolje optike, kupim. Stere Franc, Sv. Vid na 1039-7

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj 4 zmesek 17 Din. 10710-11

Damsko kolo

novi prodaj po zelo ugodni ceni. Trdnova 5-17, pri g. Boznan. 10710-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Tricikli

v dobrem stanju in po žensko kolo prodaj. Vila Stančič, Dolencjeva c. 35. 10901-11

Nemška kolesa

od 500 naprej na prodaj tudi več malo rabljenih pri »Promet« nasproti križniški cerkvi. 10775-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Tricikli

v dobrem stanju in po žensko kolo prodaj. Vila Stančič, Dolencjeva c. 35. 10901-11

Nemška kolesa

od 500 naprej na prodaj tudi več malo rabljenih pri »Promet« nasproti križniški cerkvi. 10775-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Tricikli

v dobrem stanju in po žensko kolo prodaj. Vila Stančič, Dolencjeva c. 35. 10901-11

Nemška kolesa

od 500 naprej na prodaj tudi več malo rabljenih pri »Promet« nasproti križniški cerkvi. 10775-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Tricikli

v dobrem stanju in po žensko kolo prodaj. Vila Stančič, Dolencjeva c. 35. 10901-11

Nemška kolesa

od 500 naprej na prodaj tudi več malo rabljenih pri »Promet« nasproti križniški cerkvi. 10775-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Tricikli

v dobrem stanju in po žensko kolo prodaj. Vila Stančič, Dolencjeva c. 35. 10901-11

Nemška kolesa

od 500 naprej na prodaj tudi več malo rabljenih pri »Promet« nasproti križniški cerkvi. 10775-11

Kolesa

šifralne stole prvotnih znamk Durkopp, Huper z garancijo, nove in rabljene od 250 Din naprej prodaja trgovina TRIGLAV, Leskova 16. 10889-11

Pohištvo

Vaša beseda 2 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj 4 zmesek 17 Din. 10710-11

Vsakovrstno

pohištvo najcenejše, najmodernejše, v prazno solidni izdelavi - se dobi samo v veliki zalogi trdnosti

OPRAVA

Ljubljana, Celovška 90 Sprejemajo se naročila. 73-12

Pohištvo

novi in že rabljeni, ki ga želimo prodati ali pa samo dati v shrambo - sprejemamo v posebnih odsekih v komoljski prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupci le vsem oddelki vedno do voj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Spočite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komoljski oddelki preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa cesta 12. 79-12

Pohištvo

moderno, spalinice, kuhinjske opreme in drugo pohištvo po nizki ceni prodaja Kurik Jože, mizarstvo, Zg. Šiška 51 pod hribom. Sprejemajo naročila. 10634-12

Spalnice in kuhinje

dobro ohranjeno, zaradi preselitve iz Ljubljane poceni prodaj. Valjarskega 19, Kem, visokopričevlje. 10817-12

Moderno spalnico

Madson, gramofon s ploščami, belo posteljo in otoman, ugodno prodaj. Vprašati: Beethovnova ulica 15-III, levo, Graf. 10814-12

Jedilno sobo

črno, trd les, po ugodni ceni prodaj. Strelška 24, prtiljeje, (upravnik). 10991-12

Spalnice

kuhinje in drugo pohištvo po solidni ceni prodaja priporočila. Andrievič, mizarstvo, zaloga pohištva in posteljnega železnega vložkov. Komenskega 34. 10945-12

Vsakovrstno pohištvo

moderno od najcenejšega do najcenejšega. Spalinice 80 od 1.800 - kuhinje 800 - 800 - madraci 190 - 190 - železni vložki 90 - 90 - Dobite samo v veliki zalogi pohištva »SAVA«.

Motorno kolo

DKW 97 cc kupim. Ponudbe s navedbo cene poslati na Trampuš, mehanič na delavnici Črnuče. 10886-10

Več rabljenih avtomobilov

DKW Hmizino in kabriolet FIAT Balilla, PONTIAC, priprave za taksi, CHEVROLET mod. 1935, vse li-muzine, PACKARD 7 sed-elec zelo ugodno prodaj po likvidacijskih cenah DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa 35, Telefon 27-28. 10890-10

Kupim

motorno kolo 200-250 cc, novejši model, brezhibno. Dobro ohranjeno, Ljubljana, Sv. Petra cesta 91. 10778-10

Motor in avto Opel

sredstva. Beseda, Gospodarska 12. 10979-10

Motorno kolo

98-200 cc kupi bufet NANA Ljubljana, Tyrševa 12. 10941-10

Mercedes 170

Cabriolet, voženo 13.000 km poceni prodaja Z. Rovnik, Ljubljana, Gajeva 6. 10961-10

3-4 tonski Ford

v dobrem stanju, po naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10952-10

Motorno kolo

kupim v dobrem ali pokvarjenem stanju od 200 do 500 cc. Ponudbe s opisom in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Kupim kolo«. 10932-10

Nov Opel Olimpia

2000 km vožen, poceni prodaj. Haselbach, Celje. 11052-10

Avto Chevrolet

dobro ohranjeno limuzino, prodaj za 8000 din. Banjaj Miklošičeva 20. 11042-10

Fiat Balilla

mali 4 sedežni v dobrem stanju ugodno prodaja garaža Škafer, Rimska cesta. 11081-10

7-sedežna limuzina

in 3 tonski Chevrolet odlično ohranjena na prodaj. Informacije: Stražar, Ljubljana, Moste, Na Klančniku 1. 11079-10

Avtomobile

torovne, osebne in avto buse, dobro ohranjene, vsega jakost, kupite najceneje pri O. Žužek, Krupp zastopstvo, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 10978-15

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj 4 zmesek 17 Din. 10710-11

Hrastov les

10 m3 30 in 50 mm, štok od 60 cm prodaj. Banco France, St. Vid, Pristava. 10706-15

Saurer avto

torovni 3 tonski z gene ratorjem na plin, v naj boljšem stanju prodaj. Ogledati pri E. Suppan, Pristava. 10688-10

Za sezono sprejememo uradnika

zanesljivega računarja, ki obvlada perfektno slovj, hrv, in nemščino v govoru in pisavi, ki je dober strojepec in zmožen samostojne korespondence ter ima vljuden nastop za obhajevanje s strankami. Ponudbe na oglasni oddelki »JUTRA« pod »Sezona«. 3914

Novost za dame!!!

Izvrstno trajno odn. ačjo na najnovijem in najlažnjem aparatu se danjoč, posebno priporočljivo za obsejivne dame. Frizerski salon - Frizerska ul. 7, nasproti sinagoge, Kosak, večni vhod. 140-30

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj 4 zmesek 17 Din. 10710-11

Pisalni stroj

v dobrem stanju kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«. 10580-29

Mizarski stroj

(kombinirko) rabljen ali posamezno kupi takoj. Mizar, Božič, 10681-29

Šivalni stroji

Singer, Pfaff in drugi, pogrešljivi, skoraj poceni prodaj. Promet, na splošno kršanske cerkve. 10774-29

Krojaški

šivalni stroj dobro ohranjen kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Krojaški«. 10876-29

Razne

pletilne stroje po zelo ugodnih cenah prodaja Henrik Franz, Ljubljana, Privoz 17. 10790-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Šivalni stroj

pogrešljivi, ženski, poceni prodaj. Novak, Resljeva 30 podpriljeje. 10962-29

Pletilne stroje

raznovrstne in specialne šivalne stroje za tri kotože prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11002-29

Posejila

dolgačica, brez pocenih, dobije državo in samostojno upravnico. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Koda«. 10824-16

Knjižice Vzajemne

posojilnice do 30.000 kupim, ali za menjavo knjižice Knečice posojilnice za Vzajemno do 12.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Knjižice«. 10789-16

Vlogo

Ljubljanske kreditne banke ca 200.000 din prodaj same izravnom kupcu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10802-16

Knečice hranilni dom

vlogo do 50.000 din prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Knečice«. 10325-16

Družba

s omejeno zavemo se osnuje v svrhu odkupa dobro vplajane podjetja. Družabniki morajo razpolagati s 30 do 50 tisoč din. Interesanti naj se sglasijo osebno ali pisмено na Angela Hočvar, Ljubljana, Grogarjeva 27. 10937-16

NAPOLEONOVA TAJNA LJUBEZEN

Zgodovinski roman

Prvi del — 1808

Sprejem pri cesarici

Njegova ekselencija minister policije, gospod Fouché.

Vrvež glasov poneha, vse oči se napeto upro v Napoleonovega najbolj osovraženega svetovalca. V svoji bogati obleki iz škrlatnordečega žameta mirno stoji v dvorano, in ko se približa na poklon cesarici, je podoba, kakor da bi igral po parketu.

Jožefina, ki igra z višjim kancelarjem Cambacérèsom triktrak, samo lahno privzdigne glavo. Kakor je drugače ljubezniva in prijazna, zdaj ne črhe besedice. Bogato je nališana in kostanjaste lase ima posejane s cveticami in biseri. Obleko nosi belo, z zlatom pretkana, izrezano, da bolj biti ne more, in šminkana je od sile. Tako nalikuje negibnemu maliku.

Fouché se naglo spet zravna in se brez zadrege bojevito in zvedavo ozre po okolici. Nato pozdravi Cambacérès in krepe naravnost v drugi konec velikega salona, kjer stolujejo cesarici sovražniki, člani rodbine Bonaparte.

Jožefina, ki je bila nekdanja zaupnica, da, zaveznica policijskega ministra, ne govori več z njim od tistega dne v Fontainebleauju, od katerega je zdaj tri mesece; takrat se je namreč predrznil, da jo je brez Napoleonovega privolenja opozoril na

nujnost ločitve. Ko ga je cesar zaradi te samovolje pozval na odgovor, pa nikakor ni odločil orožja, ampak je ostal pri svojem. Kot gospodar javnega mnenja je poskrbel za to, da se je ta bolestna zadeva spet in spet obravnavala v pariških salonih in v javnem tisku. S tem je hotel Napoleona mučiti; hotel je, da bi cesar tako rekoč slišal odmev ljudske volje, ki terja prestolonaslednika, a ga od petinštiridesetletne Jožefine več ne pričakuje...

Cesarica mehanično nadaljuje igro. Tudi obča zabava spet oživi.

Fouché se ta čas suho, kakor je njegova navada, pomenkuje z Leticijo, cesarjevo materjo, s kardinalom Feschem¹, s Karolino Muratovo² in z damo, ki je bila še včeraj preprosta gospa Bonapartova, danes jo pa imenujejo napoljsko kraljico.

Knežinje Borghese³ ni tu. Napovedana je, a kakor zmerom, je Napoleonova dražestna sestra tudi nocoj zamudnica. A to pot ima njena zamuda vzrok, ki ga vsi poznajo. Dame, ki so zbrane v Tuilerijah, skrivaj govore o njem in pri tem kradoma opazujejo cesarico.

Fouché se skloni h Karolini in šepne:

»Bojim se, visokost, da bo treba cesarja nocoj dolgo čakati. Dobil je važna poročila iz Španije.«

»Že vidim,« smeje se reče Fontanes, predsednik zakonodajne skupščine, »da bomo morali še nastopati s slavnostnimi govori, in pariški guverner,«

¹ Po polni brat Napoleonove matere.

² Marija Anunciata (Karolina), Napoleonova sestra, žena maršala Murata, ki je postal 1. 1808. napoljski kralj.

³ Marija Pavlina, Napoleonova sestra, se je 1. 1803. poročila s knezom Borghesijem.

dodaj, obračaje se k svoji sosedki, ženi generala Junota, »bo lahko postavil v Invalidsko cerkev nove zastave.«

»Nikar tako ne sklepajte, prijatelj,« živahno reče Fouché, »cesarju niti na misel ne hodi, da bi se vojskoval na Španskem. Imam poročila o tem...«

»Jaz pa tudi,« mu seže Talleyrand⁴ v besedo.

»Če se hudo ne motim, bomo doživljali še letos velike izpremembe onkraj Pirenej.«

Tudi jaz tako mislim,« de Karolina Muratova, da bi se pripikula Talleyrandu, čigar vpliv se ji zdi zelo dragocen.

Ko jame nato omalovaževalno govoriti o Hortenzi, cesarici hčeri iz prvega zakona, sedanji holandski kraljici, ji Fouché previdno seže v besedo:

»Nikar, visokost, tamle prihaja njeno veličanstvo, holandska kraljica.«

Karolina buhne v prevzetem smeh:

»Hortenza! Oh, ta naj se ne briga za politiko, ampak za svoj zakon, saj vzroka ima dovolj. Mar bi ostala v Haagu. Česa išče tu s svojim bledim obrazom in svojo napetostjo?«

Kraljica Hortenza, ki se vodi za podpaduho s svojo prijateljico iz mladih let, ženo maršala Neyja, je morala slišati nekaj teh žaljivih besed. kajti stopila je v kraj in jela govoriti s knežinjo Neuenburško.

Med tem se oglasi iz sosednjega salona resna in rahla godba. Goslači cesarici kapele igrajo

⁴ Izprva škof, potem Napoleonov višji komornik, po cesarjevem padcu zastopnik Francije na dunajskem kongresu.

Pačrjevo »Grizeldos«. Nato se vzdigne lep moški glas: Crescentini poje, najboljši pevec Italije. Vrvež glasov najprej potihne, a ker cesarja ni, se tudi govorjenje polagoma spet obnovi. Samo Jožefina vleče z raztresenim obrazom na uho. Utrujena je videti. Toda umakniti se ne more, dokler gospodarja ni! Poslala je že pažeta k Napoleonu, opomnil ga, da ga dvor pričakuje.

»Takoj,« je cesar zamrmral.

A čas mineva, njega pa ni. Tedaj se Jožefina odloči, da prične obhod po salonih. Sedenje s tem bledim in togim Cambacérèsom ji je postalo nezno. Vzdigne se, z oprstanjeno roko izpremeša biserovinate in ebenovinate kamne na igralni mizi in reče z ljubkostjo, ki ji je prirojena:

»Pustiva to, knez. Poražena sem.«

Vaše veličanstvo se more pritoževati samo o takšnih porazih,« odvrne Cambacérès, ki ima pod svojo okorno vnanostjo mnogo dvorskega duha, ter ponudi cesarici komolec. Ker ni v dvorani nobenega kralja ali vladajočega kneza, mu ta čast pristoji, in Cambacérès ni mož, ki bi se odrekel nagrade svojemu ničemurnemu stremljenju.

Vse dame, celo cesarjeva mati, so vstale. Sredi iskrenja bogatih pozlat velikolepe dvorane, nakitov in luči nastopi cesarica svojo pot. Vsakomur, kdor jo pozdravi, se zahvali s smehljajem ali primerno besedo. Njen spomin za imena, rodbine in vse neznatne podrobnosti je čudovit. Po otrocih vprašuje, za ženitve se zanima, od vsakega posameznika si daje natanko poročila o njegovih službenih uspehih. Zmerom je nard, da stori komu uslugo, in že za marsikaterega se je zavzela.

ZANESLJIV VODIC

Na naš nagradni natečaj, ki smo ga razpisali v nedeljo, dne 24. t. m., za tri najboljše imena, ki bi prišla v poštev za nov naziv naše trrdke

SMO PREJELI

več sto predlogov. Večinoma so to prav originalna, res dobra imena, ki kažejo na duhovitost odposiljateljev. Veliko imen pa je predolgih, ali pa se še tako nazivajo druge trrdke. Nekatera se tudi prav ne skladajo z našo stroko.

V ožjo izbiro so radi tega prišla samo sledeča imena:

Kvaliteta,	Ljudska blagovnica	Komandru,
Solidnost,	Ta-Pa-Ta,	Manuprima,
Edinka,	Tkanina,	Teksta,
Primatka,	Renomé,	Quality,
Popular,	Blagodar,	Blago,
Primatof,	Manuteta,	M.K.D.
Manukod,	Pri Ljubljancu,	Manica (manu-
		faktura nizkih cen)

Zelo težko je sedaj izbrati pravo ime. Odločili smo se radi tega, da damo na javno glasovanje, katero izmed zgornjih imen bi bilo najprimernejše za nov naziv naše trrdke.

Kdo lahko glasuje?

Vsakdo, ki se za stvar zanima!

Kako se glasuje?

Izrežite ta oglas, podčrtajte ime, ki je po Vašem mnenju najbolj pripravno za našo trrdko in napišite Vaš polni naslov na spodaj označeno mesto. Izrezek denite v na nas naslovljeno kuverto, pritrđite nanjo znamko za 25 par ter jo nezalepljeno odposljite. To pa najkasneje do četrta, dne 5. maja t. l.

Med glasovalce bomo potom žreba razdelili 3 nagrade:

1. Češki štof za moški površnik,
2. Vzorčasto svilen blago (imprimé) za damsko obleko in
3. 6 kom. prvovrstnih brisač.

Prva nagrada se bo izžrebala med onimi, ki bodo po številu najmočnejše glasovali za isto ime. (N. pr.: Če bo dobilo ime »Kvaliteta« 40 glasov in za ime »Edinka« samo 30, bo prva nagrada izžrebana med one, ki so glasovali za ime »Kvaliteta«).

Druga in tretja nagrada bo pa izžrebana med glasovalce za ona imena, ki dobijo takoj za prvim največ glasov.

Imena izžrebancev, kakor tudi tistih nagradencev, ki so nam tri imena najboljše imena nasvetovali, bomo objavili v nedeljo, dne 8. maja t. l.

„Manufaktura“,

komanditna družba,

Ljubljana — Mestni trg 17.

Naslov glasovalca:

KOLESA

v prvovrstni izdelavi, solidni okvirji, zunanje lotani, z obojkami, poniklani ali kromani znamke A X O kupite ugodno pri

H. SUTTNER — Ljubljana Aleksandrova 6.
Zahtevajte brezplačen cenik! Ugodni plačilni pogoji!

V gostilni Pri Lovcu

RIMSKA 24

DOBITE zelo dobra, garant. pristna vina raznih vrst. — Okusno domačo hrano. — Danes pečene in ocvrte piške, ocvrt kozliček in mnogovrstna druga jedila! — Odlična kvaliteta! — Nizke cene!

WANDERER

dvokolo nudi užitek v prostih urah!

VSAK KUPEC DOBI TVORNIŠKO JAMSTVO

Emajliranje Wanderer dvokolesa je trikratno, zaradi tega emali ne poka niti pri udarcih niti pri tresenju. Kromova plast na podlagi nikla pa štiti gole dele pred vremenskim vplivi.

Generalno zastopstvo
R. PRPIČ, ZAGREB,
Vrhovčeva ulica 13.

Preden se poročite

pridite gotovo k meni in si oglejte mojo veliko zalogo vseh stanovanjskih potrebščin kakor: spalnic, kuhinj, otoman, divanov, afrikmadrac, žimnih madrac, zaves, preprog, pregrinjaj, odej, koev itd. — Dobite pa sveda vse te stvari tudi na mesečno odplačevanje in sicer brez obresti. — Pripricali se boste da se kupi najceneje samo pri izdelovalcu. —

Toplo se priporoča:

E. ZELENKA

tovarna pohištva in tapetništvo
MARIBOR — Ulica 10. okt. 5.

Naročniki „Jutra“ so za-
varovani za 10.000 Din.

LEPE GRUDI...

so želja vsake žene!

JOLIFEMME — ZA NERAZVITE GRUDI!

Naraven, zunanji in popolnoma uspešen postopek za doseg normalne velikosti in polnosti grudi pri nerazvitih grudih ali kadar grudi oplahnejo zaradi bolezni ali otroške postelje. Pri tem pa se ne ojačijo telo in boki. — Garnitura din 160.—

JUNO — MIAHAVE IN MEHKE GRUDI!

vrača grudi elastičnost in čvrstost. Garnitura din 70.—

Nega lepote...? Da!

... toda samo z znamenitimi in naravnimi preparati biološke kulture lepote Schröder-Schenke.

PASTA REGIS — specialna krema za prehrano kože in proti gubam. Dovršeno negovane dame jo dobro poznajo, no mi izdamo tudi Vam to njihovo »tajnost lepote«. Din 18.—, 36.—, 40.— in 60.—.

ASLAMI mandeljevo mleko zoper razširjenje por, zoper ogrce in kožno maščobnost. Din 50.— in 30.—.

VODA IZ KUMARIC za suh obraz. Pozivilja kožo, pomlaja črte obraza. Odlično odpravi šminko. Din 30.— in 50.—.

GUBE IZPOD OČI (VREČICE) izginejo z uporabo dragocenega olja »Muskelöl«, najmodernejši in najuspešnejši. Din 45.—.

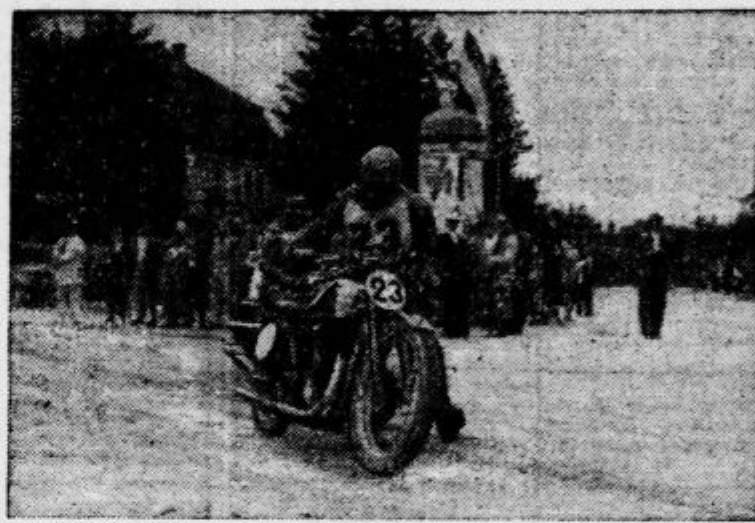
Razpošiljamo proti plačilu poštne po pošti.

ZAHTEVAJTE BREZPLACNO NAVODILA IN NASE VELIKE ILUSTRIRANE KATALOGE. Parf. in kozmetika »OMNIA«, odd. J/3, Zagreb — Gunduličeva ulica 8, visoko prtiličje.

TELEFON 97-67.

od 100 ccm do 600 ccm **nsu** 11 div. tipov

MOTOR — LOTZ — MARIBOR
Cankarjeva 26 Telefon 2850

NA NSU ZMAGOVALCI MNOGIH VELIKIH DIRK.

Dam vam strokovnjaške nasvete, kajti jaz sem se sam osebno preprical o kakovosti, zmogljivosti in ekonomičnosti NSU pri dirkah, v vsakdanji uporabi in na velikih potovanjih. Imam najboljše urejeno zastopstvo za motorna kolesa, v Vašem interesu prosim, da si pred nakupom motornega kolesa ogledate moje skladišče.

RUDOLF LOTZ

RUDOLF LOTZ NA NSU V AFRIKI

Brezposelnost v tržaški pokrajini

V zvezi s praznikom dela so tržaški listi te dni objavili podrobna poročila o poslovanju socialnega zavarovalnega zavoda v Trstu. Pri tem zavodu so koncentrirane vse zavarovalne panoge socialnega zavarovanja, kakor zavarovanja za primere smrti, starosti, nezgode, nezaposlenosti, materinstva in tuberkuloze. Zavod pa izvaja po navodilih vlade tudi populacijsko kampanjo in podeljuje velikim delavskim družinam podpore ter izplačuje tako ravnata štetna posojila, o katerih smo že ponovno poročali. V okviru teh poročil so bili objavljeni tudi nekateri podatki o brezposelnosti.

V tržaški pokrajini, ki šteje okrog 350.000 prebivalcev, je brezposelnost kakor povsod drugod na svetu, v zadnjih dveh letih znatno nazadovala. Se v letih 1933 in 1934 je bilo samo v Trstu povprečno 40.000 ljudi brez dela in zasluzka. Z abesinsko vojno in oživitvenjem industrije je za Trst in njegovo pokrajino nastal še prav posebno ugoden preobrat. Tovarne v Trzinu so v polnem obratu. Premogovniki v Istri so absorbirali na tisoče delavcev nele iz istrskih krajev, nego deloma tudi iz tržaške pokrajine. Tudi v tržaških ladjedelnicah je sprico državnih naročil delo precej oživelo.

Število brezposelnih je sedaj mogoče dognati po podatkih, ki se zbirajo pri omenjenem zavodu, ki kontrolira in zavaruje vse zaposlene nameščence in delavce. Na one, ki so morda brezposelni dalje kakor nepretrgoma tri mesece, se ti podatki ne nanašajo, ker se tem po preteku navedenega roka podpora preneha izplačevati. Po omenjenih podatkih je bilo torej lani v tržaški pokrajini pri zavodu za socialna zavarovanja vloženih 19.553 prošelj za brezposelnostno podporo. Prejemalo jo je 17.539 ljudi. Preko 1.560 prošelj je bilo zavrnjenih, ostalih prošelj pa še niso rešili. Nezaposleni so v skupno 847.113 dnev, ko so dobivali podporo na osnovi svojih plačilnih zavarovalnih premij, prejeli 2.770.909 lir. Vsak izmed njih je potemtakem prejel povprečno po 159 lir podpore.

Podatki za ostale pokrajine Julijske Krajine razen za reško doslej še niso bili objavljeni.

Suša v Istri

Letos je zavladala na pomlad spet huda suša. Vse od Ciharje pa doli do morja cela dva meseca slepa ni padla kaplja dežja. Primanjkovati je pričelo vode ponekod tudi za živino. Po deželi so bili ljudje že strahno v skrbeh za posevke in s tretjem so se spominjali pomanjkanja, ki je nastalo pred leti, ko je prav taka suša v zgodnji pomladi uničila več kot polovico posevkov.

Končno so se pretleto sredo zgostili oblaki nad deželo in nastal je naliv, ki je vzdržema trajal nekaj ur. Presunljivo je bilo tedaj opazovati kmečke ljudi. Mesto da bi se umaknili na varno pod svoje borne krove, so vsi z napol odraslimi otroki vred drli na prosto in gledali dež, ki je na gosto lil z neba, kakor, da se je zgodil čudež. Kljub plohi so se v naglici odpravljali na polja, da bi zrahljali zemljo, ki se je stisnila v debele, trde grude, in ji tako pomagali do moče.

M. STELE

TRGOVINA Z JUŽNIM IN DOMAČIM SADJEM,
ZELENJAVO IN DEŽELNIMI PRIDELKI NA DEBELO

Ljubljana — škofijska palača,

vhod Pogačarjev trg

NA ZALOGI ZMEROM SVEŽA POVRTNINA (SOLATA, ŠPARGLI, GRAH, NOV KROMPIR, ARTICOKE, KARBIOLE), SADJE, ORANŽE — ITALJANSKE, GRŠKE IN JAFFA — LIMONE, ROZINE, FIGE VSEH VRST, MANDLJI, LESNIKI, OREHI I. T. D.

TOČNA POSTREŽBA.

TELEFON 25-47

SOLIDNE CENE.

SKLADIŠČE TABOR 2

MOŠKI!

ZA ZDRAVLJENJE SPOLNIH
SLABOSTI,
**SEKSUALNE
IMPOTENCE,**
ter za ojačanje spolne funkcije,
poskusite originalne hormonske
Dobite jih v vseh lekarnah:

VI-HA-GE pilule

30 pilul Din 84, 100 pilul Din 217,
300 pilul Din 560.

Diskretno po povzetju pošilja: Mr.
Gavrančić lekarnar, a glavni depo:
Farm. Kem. Laboratorij VIS-VIT,
Zagreb, Langov trg 3.

Goldnerjevi

slastičarski stroji

Osnovano
1906**BRATJE GOLDNER**
SUBOTICA

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

TA ZAŠČITNI ZNAK
NA STEKLENICI

Vam jamči,

DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE
KOVIN, ZRCAL IN OKEN, PRI-
ZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO**Sidol**

ki po svojem kemičnem sestavu predmete
SIJAJNO OČISTI, SVETLO POLIRA,
TRAJNO VARUJE, DESINFICIRA

PAZITE NA ZAŠČITNI ZNAK

**VODNE
TURBINE**

ZA VSE RAZMERE

autom. regulatorje, zatvornice,
opreme za žage in mline

izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER,

ŠKOFJA LOKA TOVARNA STROJEV
Prvovrstna referenca. — Zmerno cene!

Atelje — Vezena

JURČIČEV TRG 3.

Kot mnogeletne nastavljenke tvrdke MIROSLAVA LEITGER,
javljamo, da smo prevzele njeno delavnico in da bomo skušale
ustreči v isti meri kot do sedaj, ter prosimo cenj. dame, da se
prepričajo o naši kvaliteti dela in globoko znižanih cenah.
Vhod skozi vežo.

HIŠO,

dvonadstropno PROdam

na prometnem kraju v Kranju, nasproti hotela Stare
pošte, primerno za gostino ali trgovino.
Polzve se pri lastnici na Jezerski cesti števil. 19.

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje,
navadno, s strojem čiščeno
in čohano.

Vzorci se pošiljajo brezplačno
in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon števil. 59, 60, 3, 4

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN
VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Nič več plešavosti. Javne zahvale.

Rezultat vaše »MORANE« je v istini dober, lasje so mi pre-
nehali izpadati in prihaja je izginil. Zahvaljujem se Vam
Drago Vilendčič, Cerklje ob Krki.

Z uspehom »MORANE« sem popolnoma zadovoljen. Prosim,
da mi pošljete še eno steklenico!

Edvard Urch, Zagreb, Meduličeva 16.
Moje lasje je obvarovala »MORANA«, kajti dokler je nisem
uporabljala, so mi lasje strašno izpadali in so bili polni pri-
hlaja. Samo »MORANI« se imam zahvaliti in jo še nadalje
uporabljam.

Ker mi Vaša voda »MORANA« odlično pomaga pri spreče-
vanju izpadanja las, zato prosim, pošljite mi še eno steklenico.
Stanislava Pavić, Bogatič.

Vaša »MORANA« je pravo čudo, izginil je prihlaj, a mladi
lasje so mi že začeli rasti nanovo. Jaz sem Vam izredno
hvaležen.

Vašo specialno vodo »MORANO« hvalim vsakomur in jo
priporočam, ker moram priznati, da je izginil prihlaj in prene-
hala izpadanje las.

Z zahvalami nadaljujemo v nedeljo, 8. maja t. l.
MORANA — SPLIT.

KUHINJSKA POSODA, najnovejši izdelek — praktični
KUHINJSKI PRIPOMOČKI, najceneje pri JOS.
ZALTA & C., železnina — Ljubljana, Tyrševa št. 9,
poleg »Figovca«.

Hotel Vila Lucija

Aleksandrovo otok KRK

Pension z vsemi taksami od Din 45.— naprej. Prospekti se dobijo
brezplačno pri Putniku in pri upravi hotela.

Krapinske Toplice

starodavno znamenito, radioaktivno
zdravilišče s termalno vodo in muljem
zdravi zanesljivo in uspešno razne bo-
lezni. Terapija po najnovejšem razisko-
vanju revne. Kopeli v hiši, izvirna
kuhinja, novozgrajen termalni bazen na
odprtem prostoru, brezplačen povratek
po železnici itd. V pred- in posezoni
posebni popusti in znižane pavšalne
kure. Prospekte razpošilja in vprašanja
rešuje kopališčna uprava.

MORSKO KOPALIŠČE
SUTIVAN**HOTEL VESNA**

neposredno ob morju, 40
minut vožnje s parobro-
dom od Splita. 50 udob-
nih sob, 80 postelj, sobe
za turiste, električna ras-
svetljava, restavracija z
renomirano kuhinjo, pr-
vovrstna na ledu hlače-
na dalmatinska vina. —
Park vrt, dobra pitna
voda, sodobne cene. V
hiši zdravnik. Vse pen-
sion 68 din. Inf. Putnik
in hotel.

Na morje!**KAŠTEL STARI PRI SPLITU**

Gostilna Račin tik obale in pristanišča — Izborna dalmatinska in slovenska kuhinja — Pension z dobrim vinom
din 40.— // Električna, vodovod, sobe z razgledom na morje

KORČULA

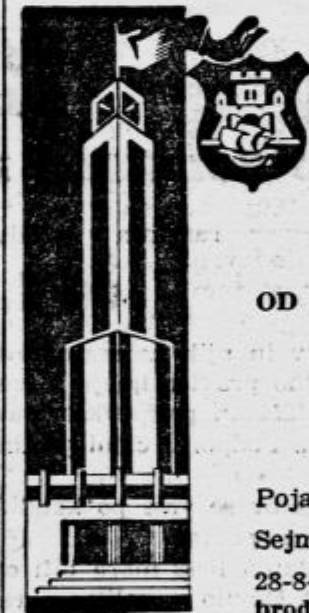
Hotel Pension BON REPOS
vodilna hiša, ponovno renovirana, lastna
plaža, ugodno bivanje. — Prospekti!

Kupuj

domače
blago!

BLAGO ZA

tapeciranje najnovejši vzorce samo pri
Sever, Marijin trg 2

OBIŠČITE POMLADANSKI BEOGRAJSKI SEJEM

OD 30. APRILA DO 9. MAJA 1933. LETA

Največja jugoslovenska revija domače
in svetovne proizvodnje — Najpopol-
nejša razstava poslednjih tehničnih pri-
ridobitev — Največja izbira —

Pojasnila daje uprava beogradskega sejma
Sejmišče post. pretinac 538 telef. 28-526,
28-8-2. Popusti 50% na železnica in paro-
brodih.

klišeeje
eno in večbarvne
JUGOGRAFIKA • SV. PETRA NASIP 23

Otroški vozički
najnovejših modelovDrokolica,
motorji, tricikliŠivalni stroji
pogredivi

Po zelo niski ceni! Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karloviška cesta 4.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Zahvala

Vsem, ki ste našo ljubo mamico, staro mamico,
sestro in taščo, gospo

Terezijo Golob, roj. Gerbec

v dnevih težkega trpljenja obiskovali in nas v obupu
tolažili, ji v slovo poklonili cvetja ter jo spremili na
njeni poslednji poti, izrekamo našo najiskrenejšo za-
hvalo.

LJUBLJANA, 30. aprila 1933.

Globoko žaljuči rodbini:
GOLOB in RUDOLF

Obiščite naše Primorje**Makinska (otok Krk)**

priljubljeno morsko kopališče. Peščena
plaža. Večkratna zveza s Sušakom.
Popolen pension z vsemi taksami dnev-
no: od 50.— do 70.— din. Informacije:
Turistički odbor.

Erikovenica

morsko kopališče in letovišče v Hrvat-
skem primorju. Informacije: kopališče
in uradi Putnika.

Therapia — Miramare

vodeča hotela v Primorju. Ista uprava: Palace Hotel, Zagreb.

Palace hotel**Lišanji Novi (Dinodolski)**

leži tik na plaži. Topla in mizna voda.
Dnevno koncert z zabavo.

Sušak

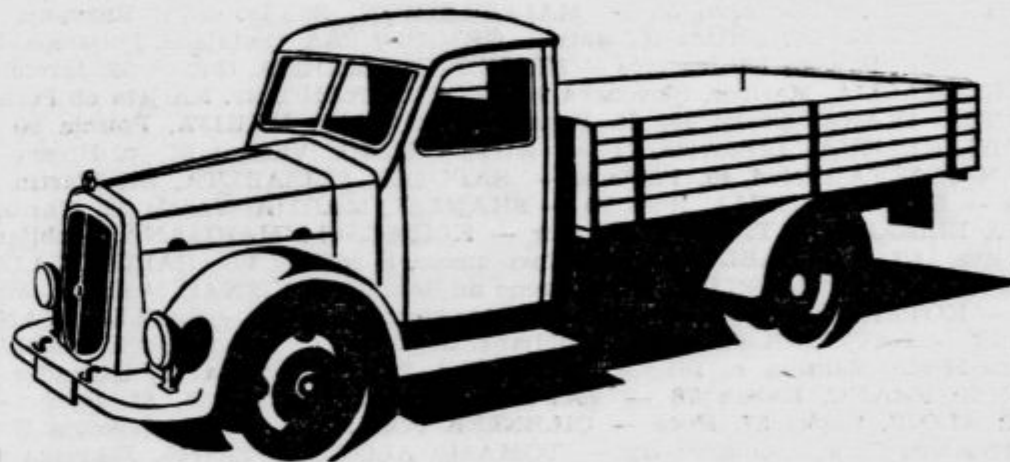
izhodna točka za vse kraje na Jadre-
nu. Prijetno bivališče v vsaki letni
dobi. Moderni hoteli in kopališča. Izle-
ti na Platak. Informacije: Gradski
turistički odbor.

Rab

čarobni, najlepši otok na Hrvaškem
Jadrani. Idealno morsko kopališče in
letovišče. Informacije: Turistički odbor.

**RUDARSKI
INŽENJER**

DOBRO KVALIFICIRAN Z VEČLETNO PRAKSO SE
IŠČE ZA VEČJI PREMGOVNIK V DRAVSKI BANOVINI.
PONUDBE NA ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, POD ZNAČ-
KO „AMBICIJA 500“

»JUTRO« ZAVARUJE!**Zanesljiva vožnja**

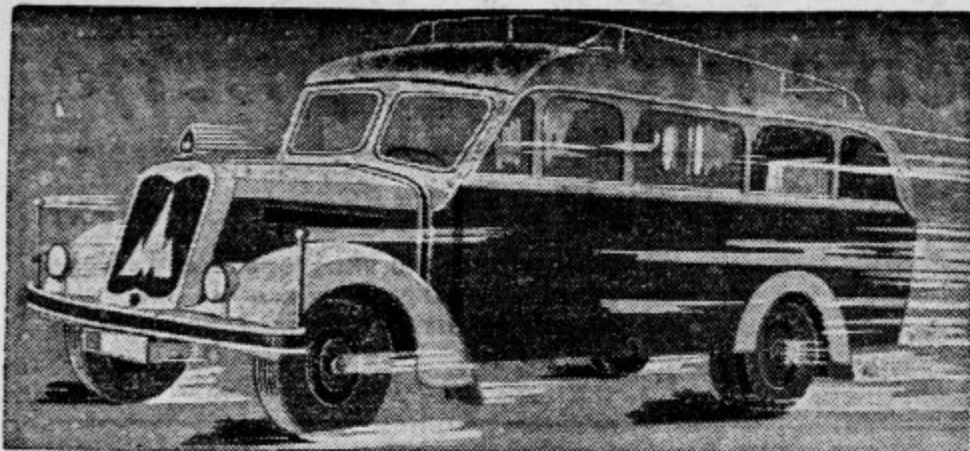
s **KRUPP** • tovornikom
s **KRUPP** • avtobusom

Penačkričljiv materijal!
Močna konstrukcija!
Ekonomičen pogon!
Cene ugodne!

Zahtevalje ponudbe pri zastopstvih

Hugo Dittersdorf, Split, Jurga Blankinija ulica 15,
O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11,
Krupp-Teretnihi Zastupstvo Automobila, Zagreb, Ilca 153
Auto Office d. d., Vuka Karadžića ulica br. 18, Beograd,
Banaz & Rusko, Dubrovnik 11,
Braća Popović, Skoplje, Fruškogorska 19,
Nemšk auto-service, Vojvoda Mišića 12, Beograd, telefon
br. 25-650. Skladišče originalnih rezervnih delov

KRUPP

Avtobusi z naimodernišimi ieklenimi karoserijami

„AUTOMONTAŽA D. D.“

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA 13

Tovarna: Ljubljana, Kamniška ulica 25

MAGIRUS DIESEL TOVORNI AVTOMOBILI in vsakovrstne tovarne šasije.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev rastlin s uporabo »HERSAN-čaja«, mešanice zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R. W. Pearsona šefa-zdravnika v Bengali (Angl. Indija).

Z dolgoletnimi izkušnjami je ugotovljena vrednost »HERSAN-čaja« in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih: poapnenju arterij, boleznih krvnega obtoka, ženskih boleznih, zaradi menstruacije (mene), migreni, revmatizmu, ledvičnih boleznih, boleznih jeter, želodčnih motnjah, hemoroidih, zapeki, otrovanju, protinu, črevesnih obolenjih, splošni in prenašalci odelitvi ter proti zmagi. — »HERSAN-čaj« se dobiva samo v originalnih zavitkih v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 14001-1935

IŠČEMO

trgovsko izobražene gospode za prevzem prodajnega zastopstva v posameznih orezih dravske banovine. Pri dnevnem rednem delu izredno visok zaslužek. Potreben majhen kapital. Nudimo vso propagandno pomoč. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Trajna eksistenca«.

EXAKTA

mногоstranska zrcalno-refleksna kamera v obliki 24/36 mm in 4/6.5 cm. Zahtevajte brezplačen, poseben prospekt.

Zastopnik za Jugoslavijo: Barta in Drugi, Novi Sad, Kralja Petra ulica 30.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se tem potom bolniški blagajni samostojnih obrtnikov v Ljubljani za takojšnje kulturno izplačilo posmrtnine za pokojnim gosp. Francem Kuncom, fotografom.

Rodbina KUNC.

Trstje

za strope in najboljše materiala, vezano s pobakreno žico izdeluje in dobavlja

Jos. R. Puh, Ljubljana

ZALOGA PARKETOV.

Gradaška ulica 22. Telefon 2513.

Parne stroje,

kotle, turbine, vodne turbine, pogonske motorje montira, preureja, popravlja, inducira ter izdeluje kurilnice, čistilce za vodo, zrak in olje

DOMŽALE

ZAHTEVAJTE BRESPLACNO POUČNI CENIK NAJPOPLNEJŠIH GLASBIL NAJVEČJE DOMAČE GIGANTNE TRINE F. SCHNEIDER KR. IN DRUGI DOBAVITELJI ZAGREB NIKOLICEVA 10

TEL. 2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENSKA CESTA

Cunje

srojaške odrezke stari papir tekstilne odpadke večjo volno govejo dlačo (aravco) — kup vsa to množico ARBEITER, Maribor, Dvavska ul. 15

CELULOID V PLOSCAH naročate pri F. Zrncu Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

Največji slovenski denarni zavod

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Lastne rezerve nad Din 26.000.000.—

Prirastek novih vlog v januarju 1938	Din 14,075.000.—
Prirastek novih vlog v februarju 1938	Din 10,694.000.—
Prirastek novih vlog v marcu 1938	Din 10,572.000.—
Prirastek novih vlog v aprilu 1938	Din 10,150.000.—

Vse vloge izplačljive brez omejitev!

Za vse obveze hranilnice jamči:

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Železnina v Zagrebu,

dober in vpejšan obrat, zanesljiva ekstenzenca, napredaj. Blagovna zaloga cca. 500.000.— Resni reflektanti naj se javijo pisмено na: Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova 28, pod br. 282/B-6

Mlajšega uradnika

s dovršeno trgovsko akademijo, leptom rokopisom in ostalo izobrazbo za pisarniški posel I. S. C. »Moravija«, tovarna pletenja a. d., Beograd, Cirila in Metoda ul. 8. — Ponudbi je dodati prepise sprave o event. dosedanjem zaposlenju, fotografijo in navesti plačilne pogoje.

VRTNE SOLNČNIKE

Izdelujem počivalnice od Din 80.— BELA FETTMANN Zagreb, Masarykova 8.

KARITAS

V marcu in aprilu 1938 smo izplačali cele zavarovane vsote po smrti sledečih zavarovancev:

BREZINSEK MARIJA, Majšperk 8 — BRICMAN MARJETA, Maribor, Betnavska 67; URBAS MARIJA, Cerknica 274 — SLEMENSEK JOZEFA, Brezovo 2, Blanca — LANGUS JANEZ, Slov. Javornik 81 — CEGNAR MARIJA, Glince, c. IX/3, Ljubljana-Vi — PISKUR FRANC, Škofja Loka, Novo predmestje 12 — ČUČKO MARIJA, Maribor, Ob jarku 4 — VRANKO GREGOR, Trbovlje 99 — JAZBEC MIROSLAV, Novo mesto, Ljubljanska 11 — BRUMEC JERNEJ, Maribor, Košaki 60 — MIVSEK FRANCISKA, Vrhnika 346 — CILENšek FLORJAN, Marija Reka 86, Sv. Pavel pri Preboldu — MAROVČ MARIJA, Prelesje 7, St. Rupert — LOZEJ ANTON, Studenci, Kralja Petra 51, Maribor — KOŠENINA FRANC, Trnovlje 98, Vojnik — KEREC EVA, Maribor, Pobrežje, Dr. Verstovškova 16 — RAZBORSEK PETER, Cemseni 32 — ŽIDAN ALBIN, Ljubljana-Moste, Pokopališka 5 — SERBELJ KATARINA, Razgor 2, Laporje — VERLIČ HELENA, Maribor, Hrenca 11 — MEDVED JOSIP, Ljubljana, Aleševčeva 35 — MALLY SIMON, Sp. Dobrava, Razvanje — RAZPOTNIK BLAZ, Zg. Gortina 16, Muta — GRMEK NEŽA, Ljubljana, Poljanska 73; BRANČ JOZEFA, Hrušica 29, Jesenice — STANDEKER MARIJA, Gačnik 52, Jarenina; TERNEK AMALIJA, Maribor, Slovenska 9 — POLIČ FRANC, Sv. Marjeta ob Pesnici 29 — OREL IVANA, Draga 49, St. Rupert — ROZMAN MARIJA, Polzela 90 — JAKOMIN HELENA, Brezovica 71 — KUTIN MIRO, Vurnat 61, p. Brezno — REZMAN JOZEFA, Peki 45, Poljane — SAPUSEK ELIZABETA, Sv. Martin na Pohorju — OZIM TEREZIJA, Ruše 99 — SKAMLEC MARIJA, Vodela 12, Maribor; CAFUTA ELIZABETA, Trčova 7, Maribor — KLEMENČIČ MARIJANA, Ljubljana, Zalokarjeva 11/1 — ŠKRABL MARTIN, Novo mesto, K. sodišču 1 — SAPUSEK LIZA, Ruše 50 — JAMNIK GABRIEL, Sv. Lovrenc na Poh. 64 — VIŠNAR MARIJA, Medvode 9 — KOTAR TEREZIJA, Ljubljana-Moste, šmarska c. 15 — SATLER IVANA, Ivanjci 13 — LAVTIZAR FRANJA, Ljubljana, Jegličeva c. 9 — KARPE MARIJA, Ljubljana-Moste, Zaloška c. 101 — TRUNKELJ JANEZ, Orlika 11, Zagradec — KORENČIČ FRANC, Rakek 78 — VAVTAR FRANC, Bistrica 35, St. Rupert — SKODIČ ALOJZ, Škofje 37, Hoče — CILENšek JOZEFA, Loke 11, Trbovlje II — GAJSEK ANA, Celje, Slomškova trg — TOMAZIČ ALOJZIJA, Zagreb, Jošavska 47; LETNIK TEREZIJA, Sv. Lenart v Slov. gor. 5 — ŽEROVNIK MARIJANA, Voklo 59; BRUDAR KATARINA, Dolnji vrh 2, Novo mesto — VALENTAN ANTON, Bresterica 32 — NATLACEN MARTIN, Radmirje 58 — POR ANTON, Rečica 15, Bled — KROŠL TEREZIJA, Maribor, Krekova 4 — ČERGULJ ELIZABETA, Hrašenski vrh, Slatina Radenci — LUSKOVIK NIKOLAJ, Tržič, Fr. Ahačiča 6 — KOŠIR JAKOB, Jesenice, Ruadov trg 7 — SABLACAN FANI, Ljubljana, Bleiweisova 50/III — NOVAK PETER, Dobrova 35 — ZAPLOTNIK MARIJA, Tržič, Ljubljanska 13 — CIGLIČ JANEZ, Kranj, Stara c. — LEVIČNIK MARIJA, St. Pavel, Sp. Hrušica — KARNIČAR PAVLA, Slov. Javornik 44 — BENCINA JOZEFA, Strazišče 2 — SEMLIČ SIMON, Stanetinci 17 — GREGORC IVANA, Ljubljana, Zvezdarska 4 — KRAJSEK JANEZ, Svibno 41, Radeče — ZAGAR MARIJA, Sp. Poljskava 18 in FAKIN RUDOLF, Sevnica ob Savi 180; sozavarovanje otrok, ker sta bila zavarovana oče in mati. — FRANGEZ BOŽIDAR, Sp. Hoče 118 in FLORJANČIČ RUDOLF, Binkelj 15, Škofja Loka; tudi sozavarovanje otrok, poleg tega smo izplačali dvakratno posmrtnino, ker sta otroka umrla vsled nezgode.

Dnevno pristopi nad 30 novih zavarovancev.

KARITAS ni samopomoč, temveč pravo zavarovanje, ki stoji na zavarovalno tehnični podlagi s kapitalnim kritjem.

Jamstvo Din 75.000.000.—

KARITAS

NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE V JUGOSLAVIJI

LJUBLJANA, palača Vzajemne zavarovalnice.

MARIBOR, Orožnova 8.

RAZGLAS.

TRGOVSKO BOLNIŠKO IN PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

razglašja v smislu § 12 svojih Pravil, da se vrše v razdobju

od 1. do 8. junija 1938

volitve 45 delegatov in njih namestnikov, ki tvorijo občni zbor društva in katerih mandat traja 4 leta. Aktivno volilno pravico imajo v smislu § 8 društvenih pravil redni člani po 3 mesečnem neprekinjenem članstvu in plačanih prispevkih, pasivno volilno pravico pa po enoletnem neprekinjenem članstvu in plačanih prispevkih. Podporni člani pa imajo aktivno in pasivno volilno pravico po enoletnem članstvu in plačani članarini.

Volitve delegatov se vrše po kandidatih listah, ki se morajo vložiti pri društvu najkasneje do 16. maja t. l. do 12. ure popoldne.

Vsaka kandidatna lista mora biti opremljena s podpismi 50 članov z aktivno in pasivno volilno pravico ter mora vsebovati število v volilnem razglasu določenih delegatov ter namestnikov, s točno navedbo imena in priimka, poklica, kraja zaposlitve in naslova delodajalca, odnosno bivališča.

Prvo imenovanje na kandidatih listi se smatra za nosilca kandidatne liste.

Kandidatnim listam je priložiti pismene pristanke kandidatov.

Kandidirati je možno le na eni listi. V slučaju kandidacije na večjih listah, je veljavna ona, za katero se izjavi dotični kandidat napram volilni komisiji najkasneje na dan poteka roka za predložitev kandidatnih list.

Ob predložitvi kandidatnih list je navesti imena oseb, katere je obvestiti o vsem, kar zadeva kandidatne liste.

Predane kandidatne liste se opremiti z zaporedno številko, datumom in časom predaje. Prinosniku liste se izda pismeno potrdilo o predaji liste.

Pomanjkljive kandidatne liste se morajo v roku od 48 ur od poteka roka za vložitev kandidatnih list vrniti zaradi popravka v to svrhu označenim osebam, ki jih morajo izpopolniti v roku nadaljnjih 48 ur. Nato jih izvršni odbor ponovno pregleda in končno veljavno odobri ali zavrne.

Izvršni odbor objavi odobrene kandidatne liste v dnevnem časopisu najkasneje 8 dni pred početkom volitev.

V slučaju, da se predloži, oziroma odobri samo ena kandidatna lista, se volitve ne vrše ter je smatrati kandidate na tej listi za izvoljene.

Volitve se vrše z glasovnicami, ki se dostavijo volilnim upravičencem po pošti, najkasneje 14 dni pred volitvami. Ako kateri izmed volilnih upravičencev ne prejme glasovnice, jo more reklamirati še dva dni pred volitvami, nakar se mu pošlje duplikat glasovnice priporočeno, ali pa izroči proti podpisu. V tem slučaju je veljaven samo duplikat.

Glasovnice, ki so dospele še drugi dan do 12. ure po izteku volitev, se smatrajo za veljavne. Vsak volilec izpolni glasovnico sam ter navede v njej številko in nosilca kandidatne liste, za katero glasuje. Zalepljeno glasovnico mora vložiti v posebno kuverto, na katere zadnji strani označi številko volilnega imenika. Tako izpolnjeno kuverto z glasovnico odda volilec po pošti ali osebno.

Porazdelitev delegatov na posamezne kandidatne liste se izvrši na ta način, da se število veljavnih oddanih glasov deli s številom delegatov, ki jih je voliti. Število glasov, oddanih za posamezne liste, se deli z dobljenim količnikom ter tako določi prvo število delegatov, pripadajočih posameznim kandidatnim listam.

Določitev delegatov, izvoljenih na posameznih listah se izvrši po vrstnem redu delegatov na listah. V kolikor se na opisani način ne doseže popolna razdelitev delegatskih mest, dodeli volilna komisija njih ostanek po vrstnem redu onim listam, ki imajo največji ostanek, brez ozira na to, da-li so dotične liste dosegle količnik.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1938.

Za Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, Gajeva 5.

Predsednik: Peter Klinar Lr.

Tajnik: Erle Gombač Lr.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODEUZNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split. Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu - Eskontira trgovske menice NOVE VLOGE, VSAK CAS IZPLAČLJIVE ZNAŠAJO Din 27.000.000.—

DELNIŠKA GLAVNICA DIN 20.000.000.— Vrh vse bančne posle najkulantnejše

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.